

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

**ІСТОРІЯ МІСТА КИЄВА
З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ
ДО 2000 РОКУ**

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик
у виданнях від XVIIст. до 2000 року
у 3-х томах, 14-ти книгах

Том другий
**МАТЕРІАЛЬНА ТА ДУХОВНА
КУЛЬТУРА КИЄВА**

Книга восьма
РАЙОНИ ТА ВУЛИЦІ

Київ-2010

УДК 019.912: [94+908](477-25)
ББК 91.9:63.3(4УКР-2К)+63.3(4УКР-2К)я1
І-90

Редакційна колегія: *В. А. Смолій* (голова редколегії),
О. І. Гуржій, Л. Є. Дем'янова, Н. А. Дехтярьова,
С. В. Кульчицький, Л. Я. Муха

Укладач: Н. А. Дехтярьова

Історія міста Києва з найдавніших часів до 2000 року: Наук.-
допом. бібліогр. покажч. у виданнях ХУІІ ст.– 2000 р.: Т. II, Кн. 8. –
К.: Інститут історії АН України. – 2010. – 116 с.

Покажчик вміщує полімовні бібліографічні відомості про книжкові та періодичні видання, що вийшли на терені України і за її межами, та висвітлюють історію районів та вулиць м. Києва.

Видання адресовано науковцям, релігіознавцям, служителям храмів різних конфесій, історикам, архітекторам, краєзнавцям, вчителям, студентам та усім, хто цікавиться проблемами історії та культури міста Києва.

УДК 019.912: [94+908](477-25)
ББК 91.9:63.3(4УКР-2К)+63.3(4УКР-2К)я1

ISBN 978-966-02-5214-1
978-966-02-5481-7
978-966-02-5557-9

© Інститут історії України, 2010

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCE OF UKRAINIAN
INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE

**HISTORY OF KYIV
FROM ANCIENT TIMES
TO 2000 YEAR**

**Scientific-auxiliary bibliograf index of the editions
since XVII century to 2000 year
in 3 volumes, 14 books**

Vol. 2
MATERIAL AND SPIRITUAL KIEVAN CULTURE

Book 8
DISTRICTS AND STREETS

Kyiv 2010

UDK 019.912: [94+908](477-25)
LBK 91.9:63.3(4УКР-2К)+63.3(4УКР-2К)я I

Editorial board: *V. A. Smolyi* (chairman of the editorial board),
O. I. Hurzhyi, L. Ye. Demyanova, N. A. Dehtyarova,
S. V. Kulchitskyi, L. Ya. Muha

Compiler: *N. A. Dehtyarova*

History of Kiev from ancient times to 2000 year: Scientific-auxiliary bibliographical index of the editions since XVII century to 2000 year: Vol. II, book 8. – K.: Institute of History of Ukraine NASU, 2010. – 116 p.

The index contains polylingual bibliographical information about book's and periodical editions, which is published in Ukraine and abroad, throw light on history districts and streets in Kyiv.

The edition is addressed scientists, priests, historians, architects, students of local lore, teachers, students and other peoples, who is interested in history and culture of Kiev.

**УДК 019.912: [94+908](477-25)
ББК 91.9:63.3(4УКР-2К)+63.3(4УКР-2К)я1**

ISBN 978-966-02-5214-1
978-966-02-5481-7
978-966-02-5557-9

© Institute of History of Ukraine, 2010

Передмова Preface

Показчик «Райони та вулиці Києва» (Т. II, кн. 8) подає інформацію про виявлення даних щодо районів та вулиць, їх виникнення, планування, забудову, реконструкцію.

Джерела показчика зібрані, в основному, з періодичної преси. Особливе місце належить матеріалам, які відносяться до найменування і перейменування вулиць. Київ – це історія держав, соціальних систем, режимів, при яких місто існувало, жило, творило.

Маємо документи про назви вулиць з часів Київської Русі, пізнього середньовіччя, революцій, громадянської і Великої Вітчизняної війн, німецької окупації, сталінських репресій.

У 1869 році в найменуванні вулиць було увічнено пам'ять видатних діячів науки, культури, громадського життя.

В період панування радянської влади кілька разів змінювались назви вулиць у зв'язку з сталінським терором, з'явилися інші найменування вулиць під час німецької окупації.

У 1959 році прокладено багато нових вулиць, проспектів, площ, бульварів, створено нові райони – усе з новими назвами.

В період Незалежності України значній частині вулиць повернено історичні найменування, а деякі з них в котре зазнали перейменувань.

Зібрання відомостей становить інтерес для науковців, дослідників, службовців Київради, які працюють в галузі топонімики, історичної топографії, краєзнавства, а також для студентів, учнів та всіх киян, які цікавляться історією міста та його вулиць.

Бібліографічний показчик складається з трьох розділів.

Розділ «Загальні праці» містить джерела про карти міста різних часів, про реконструкцію старих районів, створення нових, про забудову і адміністративно-територіальний розподіл Києва, про передмістя, котрі увійшли в межі столиці, відомості про зміни управління Києвом в різні роки: 1874, 1917, 1946, 1959, 1970, 1989, 1998 рр.

Публікації, що наведені у розділі «Райони», дають змогу детально вивчити історію району, його територіальні кордони, розміщення промислових і культурних установ, появу нових житлових масивів і вулиць.

Розділ «Вулиці» повідомляє про значну кількість назв вулиць, які розташовано в алфавітному порядку; подано сучасні найменування вулиць, дати заснування, історію створення та періоди перейменування.

Завершують посібник допоміжні показчики: іменний, назв книжок та статей, список скорочень, додаток. Зміст пропонованого показчика можна широко використовувати як предметний допоміжний рубрикатор.

Н. Дехтярьова

1. Загальні праці*

General works

1. **Андрєєв К.** Оновлені карти міст: [Про нові р-ни Києва, Харкова, Донецька, Львова та Дніпропетровська] // Рад. Україна. – 1973. – 20 квіт.
2. **Благоустрій** р-нів // Веч. Київ. – 1983. – 20 лип.
3. **Владимирскую** горку лепили из Ольгинской улицы // Недвижимость Киева. – 1997. – № 10. – С. 3.
4. **Вулиці** м. Києва (1931 р.) // Київ та його приміська смуга: Стат.-екон. довідник. – К., 1932. – С. 147.
5. **Гирич І.Б., Люта Т.Ю.** Картографічні джерела ХУІІ–ХХ ст. про розвиток і забудову Печерська, що зберігаються в ЦДІА УРСР // Іст. дослідження. Вітчизн. історія. – 1985. – Вип. 11. – С. 90–93.
6. **Данков В.** Нові обрії Задніпров'я // Україна. – 1981. – № 36. – С. 2–3. – (1500 років Києву).
7. **Дивишек С.** Реконструкция пром. р-нов Киева // Стр-во и архитектура. – 1965. – № 3. – С. 6–8.
8. **Ділять** Київ на округи // Веч. Київ. – 1997. – 22 листоп.

На початок 1917 р. Київ мав 8 поліцейських частин: Бульварну, Дворцеву, Либідську, Лук'янівську, Печерську, Плоську, Подільську, Старокиївську.

На жовтень 1917 р. в Києві існували 8 район. дум: Либідська, Лук'янівська, Печерська, Подільська (з місцевістю Плоське і Трухановим островом), Пріорсько-Куренівська (включала Пущу-Водицю), Солом'янська, Старокиївська, Шулявсько-Бульварна.

* У березні 1917 р. в Києві більшовиками було створено 6 партійно-територіальних р-нів: Деміївський, Міський, Печерський, Подільський, Солом'янський, Шулявський. – Вулиці Києва: Довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К., 1995. – С. 290.

У 1946 р. в Києві було 9 р-нів: Дарниц., Жовтневий, Залізничний, Кагановичський, Ленінський, Молотовський, Печерський, Подільський, Сталінський.

Кількість районів в м. Києві					
1946	1959	1970	1979	1989	1998
9	9	10	12	14	14

– Міста України: Довідник. – К., 1999. – С. 48.

Поліцейський поділ та управління Києвом. За поліцейським поділом Київ поділений на вісім частин (нині називаються, з 1874 р., дільниці) Частини: 1. Печерська, 2. Либідська, 3. Палацова, 4. Старокиївська, 5. Подільська, 6. Пласка, 7. Лук'янівська, 8. Бульварна. До Печерської частини відноситься Звіринецький квартал, до Либідської – Байкова гора і Протасів Яр, до Подільської – острови Труханів і Муромець, до Пласкої – Куренівка та Пріорка, до Лук'янівської – передмістя Шулявка, до Бульварної – Верхня і Нижня Солом'янки.

9. **Жариков М.Л.** Місто на лівому березі: [Про лівобереж. частину Києва: Розмова з голов. архітектором Києва М.Л. Жариковим / Розмову вів П. Мотлях] // Веч. Київ. – 1989. – 6 груд.
10. **Згурський В.А.** На карті міста – нові р-ни: [Про створення в Києві нових р-нів – Ватутін. і Харків.] // Прапор комунізму. – 1988. – 1 січ.
11. **Зодиакальний атлас Києва:** Описание р-нов по знакам Зодиака: Гороскоп // Недвижимость Киева. – 2000. – № 2. – С. 14–15: карта.
12. **Ивашко Ю.** Категории застройки улиц г. Киева в начале XX века // Недвижимость Киева. – 1998. – № 3. – С. 3.
13. **Капустянська Н.** З історії адміністративно-терит. поділу Києва // Недвижимость Киева. – 1998. – № 20. – С. 3.
14. **Киев и его предместья:** Шулявка, Соломенка с Протасовым Яром, Байкова гора и Демиевка с Саперною слободкою по переписи 2 марта 1874 г.. – К.: Унив. тип., 1875. – 11, 401 с.
15. **Кушнір Л.** Київ стане меншим і більшим водночас: [Про новий адм.-терит. поділ столиці] // Україна молода. – 2000. – 21 груд.
16. **Нові межі р-нів [Києва]** // Веч. Київ. – 1988. – 4 січ.
17. **Пархоменко В.** Закон для столиці з р-нної дзвіниці: [Про статус київ. р-нів] // Веч. Київ. – 1997. – 21 січ.
18. **Сементовский Н.** Киев, его святыни, древности, достопамятности и сведения, необходимые для его почитателей и путешественников с 96 рисунками и планом. – К., 1900. – С. 41.
19. **Пономаренко В.** “Вузькі місця” старих р-нів: [Забудова та реконструкція старих р-нів Києва] // Київ. – 1987. – № 3. – С. 95–97.
20. **Про перейменування вулиць у Києві (берез. 1919 р.)** // Життя Поділля. – 1919. – 10 берез.
21. **Про повернення іст. назв, найменування та перейменування площ і вулиць у м. Києві, а також впорядкування нумерації окремих будинків:** З рішення Київ. міськвиконкому № 149, 13 лют. 1990 р. // Бюл. Виконкому Київ. міськ. Ради нар. депутатів. – 1990. – № 2. – С. 27–28.
22. **Рахуба-Козюра Г.М.** Формирование центров жилых р-нов Киева // Стр-во и архитектура. – 1973. – № 3. – С. 19–21: ил.
23. **Рибаков М.О.** До питання про адміністративно-терит. поділ Києва // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 228–233.
24. **Рибаков М.О.** Початок подорожі в минуле Києва // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 14–30.

Р-ни Києва.

25. **Указ Президії Верховної Ради Української РСР:** Про утворення у місті Києві Ватутін. і Харків. р-нів // Прапор комунізму. – 1987. – 31 груд.
26. **Холоденко А.І.** Незручностей не буде: [Розповідь про новоутвор. р-ни м. Києва] // Веч. Київ. – 1988. – 1 лют.

Схема р-нів Києва.

27. **Цваль Є.** Нове адміністративне районування Києва: Корот. нарис // Соціаліст. Київ. – 1937. – № 4. – С. 39–40.
28. **Чижов Ф.** Киев в настоящее время: Крестьянский вопрос // День. – 1864. – № 12. – С. 20–23.

Зовнішній вигляд київських вулиць напочатку 1860 р.

29. **Яковенко В.** Колись Київ районувався за кількістю партквитків. Пора змінити цей принцип // Веч. Київ. – 1997. – 7 берез.
30. **Яковлев А.** Предместья города Киева: Приорка, Куреневка, Сырец // Изв. Киев. Гор. Думы. – 1914. – № 1. – С. 52–56.

2. Райони Districts

Ватутінський (Вигурівщина, Троєщина)

рік заснування – 1990

Vatutins'kyi (Vygurivschyna, Troieschyna)

31. **Білик О.** З новосіллям, чорнобильці!: [Житл. масив Києва “Троєщина”] // Рад. Україна. – 1986. – 27 лип.
32. **Корецький А.** Троєщина – молодість Києва // Недвижимість Києва. – 1999. – № 12. – С. 6: ил.
33. **Мар'яненко О.** Створюється ... земна твердь: [Новий житл. масив на території сіл Троєщина, Вигурівщина] // Київ. правда. – 1981. – 4 берез.
34. **Махрін В.** Класика і новаторство: [Троєщина] // Веч. Київ. – 1985. – 2 берез.
35. **“Ми живемо на новому масиві ...”:** [Троєщина] // Веч. Київ. – 1984. — 20 жовт.
36. **Мицик Ю.** Документ до історії Вигурівщини // Київ. старовина. – 1994. – № 5. – С. 71–73.
37. **Мотлях П.** Зелена перлина: [Троєщина] // Веч. Київ. – 1983. – 31 груд.
38. **Насиров М.** Обживаємо новий масив: [Житл. масив Троєщина] // Веч. Київ. – 1986. – 9 верес.
39. **Нова Троєщина:** [Півн.-схід. околиця Києва – найбільший житл. масив] // Робітн. газ. – 1986. – 29 серп.
40. **Новак О.** Жителі Троєщини просять поради // Київ. правда. – 1987. – 3 берез.
41. **Облога П.** Троєщина розсуває межі // Веч. Київ. – 1985. – 11 верес.
42. **Одинец М.** К третьому тисячеліттю: [Новий р-н в Києве возле села Троєщина] // Правда. – 1983. – 9 марта.
43. **Омельченко В., Сіренко І.** Будинок на березі Десенки: [Троєщина] // Веч. Київ. – 1986. – 4 берез.
44. **Петров Я.** Ватутинский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 17. – С. 2–5: ил. – Город, где мы живем.

27. **Цваль Є.** Нове адміністративне районування Києва: Корот. нарис // Соціаліст. Київ. – 1937. – № 4. – С. 39–40.
28. **Чижов Ф.** Киев в настоящее время: Крестьянский вопрос // День. – 1864. – № 12. – С. 20–23.

Зовнішній вигляд київських вулиць напочатку 1860 р.

29. **Яковенко В.** Колись Київ районувався за кількістю партквитків. Пора змінити цей принцип // Веч. Київ. – 1997. – 7 берез.
30. **Яковлев А.** Предместья города Киева: Приорка, Куреневка, Сырец // Изв. Киев. Гор. Думы. – 1914. – № 1. – С. 52–56.

2. Райони Districts

Ватутінський (Вигурівщина, Троєщина)

рік заснування – 1990

Vatutins'kyi (Vygurivschyna, Troieschyna)

31. **Білик О.** З новосіллям, чорнобильці!: [Житл. масив Києва “Троєщина”] // Рад. Україна. – 1986. – 27 лип.
32. **Корецький А.** Троєщина – молодість Києва // Недвижимість Києва. – 1999. – № 12. – С. 6: ил.
33. **Мар'яненко О.** Створюється ... земна твердь: [Новий житл. масив на території сіл Троєщина, Вигурівщина] // Київ. правда. – 1981. – 4 берез.
34. **Махрін В.** Класика і новаторство: [Троєщина] // Веч. Київ. – 1985. – 2 берез.
35. **“Ми живемо на новому масиві ...”:** [Троєщина] // Веч. Київ. – 1984. — 20 жовт.
36. **Мицик Ю.** Документ до історії Вигурівщини // Київ. старовина. – 1994. – № 5. – С. 71–73.
37. **Мотлях П.** Зелена перлина: [Троєщина] // Веч. Київ. – 1983. – 31 груд.
38. **Насиров М.** Обживаємо новий масив: [Житл. масив Троєщина] // Веч. Київ. – 1986. – 9 верес.
39. **Нова Троєщина:** [Півн.-схід. околиця Києва – найбільший житл. масив] // Робітн. газ. – 1986. – 29 серп.
40. **Новак О.** Жителі Троєщини просять поради // Київ. правда. – 1987. – 3 берез.
41. **Облога П.** Троєщина розсуває межі // Веч. Київ. – 1985. – 11 верес.
42. **Одинец М.** К третьому тисячеліттю: [Новий р-н в Києве возле села Троєщина] // Правда. – 1983. – 9 марта.
43. **Омельченко В., Сіренко І.** Будинок на березі Десенки: [Троєщина] // Веч. Київ. – 1986. – 4 берез.
44. **Петров Я.** Ватутинский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 17. – С. 2–5: ил. – Город, где мы живем.

45. **Пономаренко Л.** Троєщина: [З історії Києва] // Хрещатик. – 1992. – 10 черв.
46. **Рибаков М.** Вигурівщина – Троєщина: [З історії Києва] // Київ. вісн. – 1992. – 6–8 черв.
47. **Рибаков М.** Вигурівщина – Троєщина – околиця Києва // Укр. іст. журн. – 1990. – № 4. – С. 55–63. – Рез. рос. – Бібліогр. в підряд. прим.
48. **Рибаков М.** З глибини століть у сьогодення: Вигурівщина – Троєщина – Оболонь // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 158–181.
49. **Улицы, переулки, проспекты, площади Ватутинского р-на // Недвижимость Киева.** – 1998. – № 17. – С. 6.

Дарниця (Русанівка, Нова Дарниця, Червоний хутір)
рік заснування – 1935.

Darnytsia (Rusanivka, Nova Darnytsia, Chervonyi Khutir)

У 1921 р. лівобережна частина Києва – Слобідський р-н, пізніше – частина
Печерського та Подільського р-нів.

50. **Будько З.** Берег лівий, берег правий ... Новий виборчий округ у Києві: [Про розквіт р-ну Дарниці] // Рад. Україна. – 1962. – 14 січ.
51. **Бураківська М., Омельченко В.** Дарницький р-н // Веч. Київ. – 1984. – 8 лют.
52. **Гордєєв С., Скоморовський Р.** Нова Дарниця // Рад. Київ. – 1939. – № 21. – С. 20–24: іл.
53. **Дарницький р-н за годы семилетки: (Метод. материал в помощь лектору) / Киев. гор. орг. о-ва «Знание» Дарниц. район. орг.;** Подгот.: Г.С. Клеткина, М.Я. Канивец. – К., 1966. – 31 с.
54. **Дарницький р-н м. Києва: (Довідка для пропагандистів та агітаторів).** – К., 1958. – 27 с. – (Кабінет політ. освіти Дарниц. РК КПУ м. Києва).
55. **Дмитерко Л.** На порозі Києва: [Дарниця у роки Вітчизн. війни і відбудова її після звільнення] // Київ. правда. – 1946. – 29 верес.
56. **Дубинський М.** Індустріальна Дарниця // Більшовик. – 1938. – 7 листоп.
57. **Захаркевич С.** Русанівський “феномен”: Архіт. [Києва] – пробл. і перспективи // Культура і життя. – 1979. – 6 груд.
58. **Ільчук М.** Жовтнем народжена Дарниця: [Про соціаліст. перетворення за роки Рад. влади] // Київ. правда. – 1967. – 12 серп.
59. **Київська старовина: Сторінка про Київ і про киян: [Матеріали] // Київ. вісн.** – 1991. – 15 січ. – Із змісту: Рибаков М. Дарниця.
60. **Клименко Д.** Нове архітектурне обличчя Дарниці // Веч. Київ. – 1954. – 2 груд.
61. **Коваль І.** Південна Дарниця // Прапор комунізму. – 1985. – 20 квіт.
62. **Колинько В.** Какая она, Дарница?: [Об экон. и культур. расцвете Дарниц. р-на Киева за послевоен. годы] // Комсом. знамя. – 1964. – 29 февр.
63. **Кравченко В.** З думою про зміну: [Дарниц. р-н] // Молодь України. – 1971. – 25 груд.

45. **Пономаренко Л.** Троєщина: [З історії Києва] // Хрещатик. – 1992. – 10 черв.
46. **Рибаков М.** Вигурівщина – Троєщина: [З історії Києва] // Київ. вісн. – 1992. – 6–8 черв.
47. **Рибаков М.** Вигурівщина – Троєщина – околиця Києва // Укр. іст. журн. – 1990. – № 4. – С. 55–63. – Рез. рос. – Бібліогр. в підряд. прим.
48. **Рибаков М.** З глибини століть у сьогодення: Вигурівщина – Троєщина – Оболонь // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 158–181.
49. **Улицы, переулки, проспекты, площади Ватутинского р-на // Недвижимость Киева.** – 1998. – № 17. – С. 6.

Дарниця (Русанівка, Нова Дарниця, Червоний хутір)
рік заснування – 1935.

Darnytsia (Rusanivka, Nova Darnytsia, Chervonyi Khutir)

У 1921 р. лівобережна частина Києва – Слобідський р-н, пізніше – частина
Печерського та Подільського р-нів.

50. **Будько З.** Берег лівий, берег правий ... Новий виборчий округ у Києві: [Про розквіт р-ну Дарниці] // Рад. Україна. – 1962. – 14 січ.
51. **Бураківська М., Омельченко В.** Дарницький р-н // Веч. Київ. – 1984. – 8 лют.
52. **Гордєєв С., Скоморовський Р.** Нова Дарниця // Рад. Київ. – 1939. – № 21. – С. 20–24: іл.
53. **Дарницький р-н за годы семилетки: (Метод. материал в помощь лектору) / Киев. гор. орг. о-ва «Знание» Дарниц. район. орг.;** Подгот.: Г.С. Клеткина, М.Я. Канивец. – К., 1966. – 31 с.
54. **Дарницький р-н м. Києва: (Довідка для пропагандистів та агітаторів).** – К., 1958. – 27 с. – (Кабінет політ. освіти Дарниц. РК КПУ м. Києва).
55. **Дмитерко Л.** На порозі Києва: [Дарниця у роки Вітчизн. війни і відбудова її після звільнення] // Київ. правда. – 1946. – 29 верес.
56. **Дубинський М.** Індустріальна Дарниця // Більшовик. – 1938. – 7 листоп.
57. **Захаркевич С.** Русанівський “феномен”: Архіт. [Києва] – пробл. і перспективи // Культура і життя. – 1979. – 6 груд.
58. **Ільчук М.** Жовтнем народжена Дарниця: [Про соціаліст. перетворення за роки Рад. влади] // Київ. правда. – 1967. – 12 серп.
59. **Київська старовина: Сторінка про Київ і про киян: [Матеріали] // Київ. вісн.** – 1991. – 15 січ. – Із змісту: Рибаков М. Дарниця.
60. **Клименко Д.** Нове архітектурне обличчя Дарниці // Веч. Київ. – 1954. – 2 груд.
61. **Коваль І.** Південна Дарниця // Прапор комунізму. – 1985. – 20 квіт.
62. **Колинько В.** Какая она, Дарница?: [Об экон. и культур. расцвете Дарниц. р-на Киева за послевоен. годы] // Комсом. знамя. – 1964. – 29 февр.
63. **Кравченко В.** З думою про зміну: [Дарниц. р-н] // Молодь України. – 1971. – 25 груд.

64. **Кушнерьова Г.П.** Як слово у пісні: Розповідає архітектор Дарниц. р-ну Г.П. Кушнерьова / Відповіді записав Б. Новак // Прапор комунізму. – 1981. – 5 лют.
65. **Лободін П.** Сорок великих літ: [Дарниця – пром. р-н м. Києва] // Веч. Київ. – 1957. – 8 жовт.
66. **Малаш М.** Жити в дії, у пошуку: Дарниц. р-н [Києва] // Молода гвардія. – 1973. – 4 груд.
67. **Мірошнін** Перетворимо Дарницю в квітучий р-н міста [Києва] // Рад. Київ. – 1938. – № 9. – С. 24–25.
68. **Моїсєєв Г.** Дарниця встає з руїн // Київ. правда. – 1944. – 21 жовт.
69. **Нові** житлові р-ни Києва: Русанівський, Березняки, Лівобережний / Виконком Київ. міськ. Ради депутатів трудящих. Упр. капіт. буд-ва; Держ. ін-т по проектуванню “Київпроект”; Уклад. Г.С.Кульчицький. – К.: Реклама, 1975. – 24 с. – Теж – Рос.
70. **Петров Я.** Дарницький р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 15. – С. 4–6: ил. – Город, где мы живем.
71. **Півненко А.** Єдиний процес: [Дарниц. р-н] // Молодь України. – 1968. – 13 січ.
72. **Рибаков М.** Звідки пішла Дарниця // Київ. – 1990. – № 6. – С. 151–153.
73. **Рибаков М.О.** Звідки пішла Дарниця // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 136–158.
74. **Саласін К.** За великим рахунком: [Дарниц. р-н] // Київ. зоря. – 1963. – 21 листоп.
75. **Серпівська О.** Місто для Сашка: [Про новобудову Києва – Русанівку] // Людина і світ. – 1981. – № 4. – С. 56–57.
76. **Симакович Г.** Рабочая стойкость: Новь пятилетки [Дарниця] // Правда Украины. – 1973. – 14 янв.
77. **Славинський М.** Майбутнє народжується сьогодні: [Дарниц. р-н] // Молода гвардія. – 1975. – 25 листоп.
78. **Слово** про нашу Дарницю. 1917–1957 // Веч. Київ. – 1957. – 8 жовт.
79. **Улицы, проспекты, площади** Дарницкого р-на // Недвижимость Киева. – 1998. – № 15. – С. 7: ил. – Город, где мы живем.
80. **Шаталов П.** Новобудови Дарниці // Веч. Київ. – 1957. – 10 серп.
81. **Штейнберг Я.** Проекты жилых домов для экспериментального жилого р-на в Дарнице // Стр-во и архитектура. – 1961. – № 2. – С. 15–19.
82. **Югов В.** За новими адресами: [Про новозбуд. житл. р-н Києва – Русанівку] // Робітн. газ. – 1966. – 12 черв.

Дніпровський (Райдужний, Воскресенка, Комсомольський, Лівобережний,
Дарниця, Соціаліст. місто, Стара Дарниця)
рік заснування – 1969

Dniprovsyky (Raduzhnyi, Voskresenka, Komsomol'skyi, Livoberezhnyi, Darnytsia,
Sotsmisto, Stara Darnytsia)

83. **Бараневич Л.** По-діловому, самокритично: [Дніпров. р-н] // Прапор комунізму. – 1978. – 12 груд.

64. **Кушнерьова Г.П.** Як слово у пісні: Розповідає архітектор Дарниц. р-ну Г.П. Кушнерьова / Відповіді записав Б. Новак // Прапор комунізму. – 1981. – 5 лют.
65. **Лободін П.** Сорок великих літ: [Дарниця – пром. р-н м. Києва] // Веч. Київ. – 1957. – 8 жовт.
66. **Малаш М.** Жити в дії, у пошуку: Дарниц. р-н [Києва] // Молода гвардія. – 1973. – 4 груд.
67. **Мірошнін** Перетворимо Дарницю в квітучий р-н міста [Києва] // Рад. Київ. – 1938. – № 9. – С. 24–25.
68. **Моїсєєв Г.** Дарниця встає з руїн // Київ. правда. – 1944. – 21 жовт.
69. **Нові** житлові р-ни Києва: Русанівський, Березняки, Лівобережний / Виконком Київ. міськ. Ради депутатів трудящих. Упр. капіт. буд-ва; Держ. ін-т по проектуванню “Київпроект”; Уклад. Г.С.Кульчицький. – К.: Реклама, 1975. – 24 с. – Теж – Рос.
70. **Петров Я.** Дарницький р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 15. – С. 4–6: ил. – Город, где мы живем.
71. **Півненко А.** Єдиний процес: [Дарниц. р-н] // Молодь України. – 1968. – 13 січ.
72. **Рибаков М.** Звідки пішла Дарниця // Київ. – 1990. – № 6. – С. 151–153.
73. **Рибаков М.О.** Звідки пішла Дарниця // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 136–158.
74. **Саласін К.** За великим рахунком: [Дарниц. р-н] // Київ. зоря. – 1963. – 21 листоп.
75. **Серпівська О.** Місто для Сашка: [Про новобудову Києва – Русанівку] // Людина і світ. – 1981. – № 4. – С. 56–57.
76. **Симакович Г.** Рабочая стойкость: Новь пятилетки [Дарниця] // Правда Украины. – 1973. – 14 янв.
77. **Славинський М.** Майбутнє народжується сьогодні: [Дарниц. р-н] // Молода гвардія. – 1975. – 25 листоп.
78. **Слово** про нашу Дарницю. 1917–1957 // Веч. Київ. – 1957. – 8 жовт.
79. **Улицы, проспекты, площади** Дарницкого р-на // Недвижимость Киева. – 1998. – № 15. – С. 7: ил. – Город, где мы живем.
80. **Шаталов П.** Новобудови Дарниці // Веч. Київ. – 1957. – 10 серп.
81. **Штейнберг Я.** Проекты жилых домов для экспериментального жилого р-на в Дарнице // Стр-во и архитектура. – 1961. – № 2. – С. 15–19.
82. **Югов В.** За новими адресами: [Про новозбуд. житл. р-н Києва – Русанівку] // Робітн. газ. – 1966. – 12 черв.

Дніпровський (Райдужний, Воскресенка, Комсомольський, Лівобережний, Дарниця, Соціаліст. місто, Стара Дарниця)
рік заснування – 1969

Dniprovsy (Raduzhnyi, Voskresenka, Komsomol'skyi, Livoberezhnyi, Darnytsia, Sotsmisto, Stara Darnytsia)

83. **Бараневич Л.** По-діловому, самокритично: [Дніпров. р-н] // Прапор комунізму. – 1978. – 12 груд.

84. **Волобуев М.** За строкой доклада: [Днепров. р-н Києва] // Комсом. знамя. – 1973. – 8 дек.
85. **Гамалій Д.** Воскресенська Слобідка: [З історії Києва] // Наука і суспільство. – 1986. – № 4. – С. 61.
86. **Герасименко Г.С.** Новые жилые р-ны Києва: Воскресенский, Комсомольский, Лесной. – К.: Реклама, 1975. – 24 с.: ил.
87. **Донської Д.** Берег лівий, молодий: [Дніпров. р-н] // Вісті з України. – 1984. – № 20, трав.
88. **Донської Д.** Київ, берег лівий ... : [Дніпров. р-н] // Рад. Україна. – 1984. – 4 берез.
89. **Духновський І.** Знайомтеся: Куликове: Розповідаємо про буд-во нового житл. масиву в Дніпров. р-ні // Прапор комунізму. – 1981. – 3 черв.
90. **Квартали** біля озера: Інтерв'ю на прохання читачів: [Масив Серова-Райдуж.] // Веч. Київ. – 1980. – 5 листоп.
91. **Кибиш Т.** На Райдужному // Прапор комунізму. – 1985. – 22 груд.
92. **Комплексний** план соціально-економічного розвитку Дніпровського р-на міста Києва на 1971–1975 гг. / Дніпровул. райком КП України г.Києва; Совет содействия техн. прогрессу. – К., 1973. – 110 с.
93. **Михайленко К.** Спорткомплекс “Райдужний”: [Житл. масив Райдуж.-III] // Прапор комунізму. – 1988. – 5 січ.
94. **Найтихіший** будинок: Новобудови: [Р-н Райдуж.] // Молодь України. – 1981. – 22 квіт.
95. **Новак Б.** Ніби великий сад: [Дніпров. р-н] // Прапор комунізму. – 1981. – 25 січ.
96. **Нові** житлові р-ни Києва: Воскресенський, Комсомол., Лісний. – К.: Реклама, 1975. – 24 с.
97. **Окраси** міста на Дніпрі: [Масив “Райдуж.”] // Київ. правда. – 1981. – 8 трав.
98. **Павлюк П.** Ділова, корисна розмова: [Дніпров. р-н Києва] // Молода гвардія. – 1973. – 28 листоп.
99. **Петров Я.** Дніпровський р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Києва. – 1998. – № 16. – С. 6–9: ил. – Город, где мы живем.
100. **Позняк П.** Колишня слобідка: [Лівобереж. масив Києва] // Прапор комунізму. – 1987. – 3 квіт.
101. **Улицы,** переулки, проспекты, площади Дніпровського р-на // Недвижимость Києва. – 1998. – № 16. – С. 10.
102. **Шарапов В.М., Богданов І.О.** Перспективи Райдужного [масива] // Веч. Київ. – 1988. – 14 груд.

Жовтневий (Шулявка, Відрадний, Караваєві дачі)
рік заснування – 1927
1917–1923 – Шулявський р-н
1923–1927 – Раковський р-н (р-н ім. Раковського)
Zhovtnevyi (Shuliavka, Vidradnyi, Karavaievi Dachi)

103. **Бахтинський [Сенгалеви́ч] Ф., Ясинський Я.** Вчора і сьогодні: [Колиш. Шулявка] // Соціаліст. Київ. – 1933. – № 5–6. – С. 11–14.
104. **Дерев'я́нко Л.** Не впізнати колишню Шулявку // Київ. правда. – 1957. – 24 груд.
105. **Заседа Л.** День довжиною у десятиріччя: [Київ. Шулявка у 1905 р.] // Прапор комунізму. – 1985. – 24 лют.
106. **Захарченко В.И.** Новостройки Жовтневого // Правда Украины. – 1979. – 28 нояб.
107. **Івлєва Л.** Шляхом великої мети // Молода гвардія. – 1975. – 18 листоп.
108. **Новак Б.** Риси р-ну: [Жовтн. р-н] // Прапор комунізму. – 1981. – 11 січ.
109. **Петров Я.** Жовтневый р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1997. – № 18. – С. 3: ил. – Город, где мы живем.
110. **Подмоги́льний М.В.** “Я зрісся з Жовтневим р-ном. Тут – все моє життя” / Інтерв'ю з головою район. Держ. адмін. провів М. Габер // Експрес-кур'єр. – 1996. – № 24.
111. **Поклад Д.П., Токарь Л.К.** Октябрьский р-н за 50 лет Советской власти: (Крат. ист. очерк). – К., 1967. – 51 с. – (В помощь лекторам и пропагандистам).
112. **Поклад Д.П.** Робітнича Шулявка в революції 1905 року. – К.: Т-во “Знання” УРСР. Київ. міськ. орг., 1965. – 40 с.
113. **Рибаков М.** Праворуч Просп.у Перемоги [Шулявка]: Київ. старовина: Сторінка про Київ і про киян // Київ. вісн. – 1990. – 14 серп.
114. **Ткаченко Ю.К.** Обнови Жовтневого р-ну: Вул., квартал, мікрор-н // Веч. Київ. – 1981. – 21 трав.
115. **Хаустов П.** Жовтнівка тепер і в майбутньому: [Реконструкція і впорядкування] // Пролет. правда. – 1941. – 7 черв.
116. [Шулявський р-н] // Пролет. правда. – 1921. – 13 дек.
117. **Щербина В.І.** Шулявщина (або Шулявка) // В.І. Щербина. Нові студії в історії Києва. – К., 1926. – С. 61–63: іл.
118. **Ясинський Я.** Місто на околиці: [Шулявка] // Глобус. – 1934. – № 7. – С. 14–15: іл.

Залізничний (Вокзальна, Солом'янка, Першотравневий, Чоколівка,
Олександрівська слобідка, Совки, Жуляни)
рік заснування – 1938
у 1917 р. – Солом'янський р-н
з 1919 р. – сучасна назва
1925–1938 – частина Сталінського р-ну
Zalianychnyi (Vokzalna, Solomianka, Pershotravnevyi, Chokolivka,
Olekxsandrivs'ka slobidka, Sovki, Zhuliani)

119. **Бородюк Н.** Тут починається Київ: [Про Залізнич. р-н Києва] // Уряд. кур'єр. – 1998. – 28 трав.
120. **Грушко А.Г.** На місці старої Солом'янки: Вул., квартал, мікрор-н // Веч. Київ. – 1981. – 12 трав.
121. **Доклад** по вопросу образования из поселков Верхней и Нижней Соломенок, Кучмена и Протасова яров и Батыевой горы города Александрии в честь имени ее императорского величества государыни Александры Федоровны. – К., 1909. – 33 с.
122. **Доклад** по вопросу присоединения к г. Киеву предместий: Верхней и Нижней Соломенок, Протасова и Кучменого яров и Батыевой горы // Изв. Киев. гор. думы. – 1910. – № 1, отд. III. – С. 1–37.
123. **Дранник Г.** Учора і сьогодні одного р-ну [Залізнич.] // Веч. Київ. – 1957. – 25 жовт.
124. **Дригалкін В.** Літописна Желянь: [З історії околиці Києва селища Жуляни] // Наука і суспільство. – 1972. – № 11. – С. 40.
125. **За сорок великих літ:** Минуле і сучасне одного р-ну: [Солом'янка] // Веч. Київ. – 1957. – 18 трав.
126. **Залізничний** р-н міста Києва: Зб. матеріалів з історії, екон. і культ. розвитку Залізнич. р-ну м. Києва за роки Рад. влади / Ред. кол.: М.Л. Гулько та ін. – К., 1959. – 179 с.: іл.
127. **Лушников Л.** На полі желанному: [Півд. околиця Києва, Желян. плато, літопис. річка Желянь] // Веч. Київ. – 1985. – 6 груд.
128. **Мовчан І.І., Писаренко Ю.Г.** Давньоруська Желянь: (З історії Київ. околиць) // Археол. – 1994. – № 3. – С. 106–112.
129. **Новак Б.** Будинки, переходи, фонтани: [Залізнич. р-н] // Прапор комунізму. – 1981. – 6 січ.
130. **Нові** житлові р-ни Києва: Залізничний: Урицького, Просп. 40-річчя Жовтня, Васильківська, Теремки II / Викон. ком. Київ. міськ. Ради депутатів трудящих; Упр. кап. буд-ва; Держ. ін-т по проектуванню “Київпроект”. – К.: Реклама, 1975. – 24 с.: іл.
131. **Осипова Л.** Район бывших новостроек: [Залізнич. р-н, бывшая Соломенка] // Недвижимость Киева. – 2000. – № 23. – С. 20–21.
132. **Петров Я.** Зализнычный р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1997. – № 16. – С. 1–2. – Город, где мы живем.

133. **Положение** Совета Министров о присоединении к г. Киеву смежных с ним поселков – Верхней и Нижней Соломонок, Кучменова и Протасова яров и Батыевой горы // Изв. Киев. гор. думы. – 1910. – № 10. – С. 1–2.
134. **Пономаренко Л.А.** Стара і сучасна Солом'янка // Трибуна січнівця. – 1973. – 19 листоп.
135. **Рибаков М.О.** Від Солом'янки до Тетерева: [Р-н Солом'янки] // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 71–82.
136. **Рибаков М.О.** Київська околиця Солом'янка // Архіт. України. – 1980. – № 6. – С. 65–67. – (До 1500-річчя Києва).
137. **Рибаков М.** Колишня околиця міста: [Про історію Солом'янки] // Молода гвардія. – 1980. – 28 груд. . – (До 1500-річчя Києва).
138. **Самойленко Н.** Земля полна кладов: [Залізнич. р-н] // Труд. – 1988. – 22 янв.
139. **Скоропадська В.** Погляд в історію: [Історія Першотравн. масиву] // Рад. Україна. – 1986. – 2 трав.
140. [Соломенський р-н] // Пролет. правда. – 1921. – 13 дек.
141. **Сочин П.** Енергія, ініціатива, творчість: Залізнич. р-н // Київ. зоря. – 1963. – 24 листоп.
142. **Титов М.** Давнина і сучасність: : [Залізнич. р-н] // Прапор комунізму. – 1988. – 29 січ.
143. **Чернявський М.В.** Околиця міняє обличчя: [Батієва гора і її впорядкування] // Рад. Київ. – 1938. – № 8. – С. 19.
144. **Шило М.** та ін. Проектування і забудова Чоколовки в Києві: (Житл.-цивіл. буд-во) / М. Шило, О. Заваров, В. Михайлов // Архіт. і буд-во. – 1956. – № 6. – С. 12–16.

Ленінградський (Ново-Біличі, Біличі, Академмістечко, Святошин, Микільська Борщагівка)
рік заснування – 1973
Leninhrads'kyi (Novobilychi, Bylychi, Akademmistechko, Sviatoshyn, Mukyl'ska Borshagivka)

145. **Академгородок** в Ново-Беличах: [Пл. застройки и планировка] // Стр-во и архитектура. – 1967. – № 8. – С. 27–28.
146. **Божко С.** Самі і для себе: [Господар. метод буд-ва у Ленінгр. р-ні Києва] // Робітн. газ. – 1988. – 8 січ.
147. **Вакулишин С.** Микільська Борщагівка // Веч. Київ. – 1997. – 14 жовт.
148. **Діла і турботи молодіжного:** [Про спорудження молодіж. житл. комплексу у Ленінгр. р-ні] // Прапор комунізму. – 1987. – 18 лют.
149. **Дубенко Н.** Новий мікрор-н: [Півд. Борщагівка] // Прапор комунізму. – 1981. – 16 груд.
150. **Єлін Ю.** Ландшафтний парк у [Ленінгр.] р-ні // Веч. Київ. – 1989. – 22 квіт.

133. **Положение** Совета Министров о присоединении к г. Киеву смежных с ним поселков – Верхней и Нижней Соломонок, Кучменова и Протасова яров и Батыевой горы // Изв. Киев. гор. думы. – 1910. – № 10. – С. 1–2.
134. **Пономаренко Л.А.** Стара і сучасна Солом'янка // Трибуна січнівця. – 1973. – 19 листоп.
135. **Рибаків М.О.** Від Солом'янки до Тетерева: [Р-н Солом'янки] // М.О. Рибаків. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 71–82.
136. **Рибаків М.О.** Київська околиця Солом'янка // Архіт. України. – 1980. – № 6. – С. 65–67. – (До 1500-річчя Києва).
137. **Рибаків М.** Колишня околиця міста: [Про історію Солом'янки] // Молода гвардія. – 1980. – 28 груд. . – (До 1500-річчя Києва).
138. **Самойленко Н.** Земля полна кладов: [Залізнич. р-н] // Труд. – 1988. – 22 янв.
139. **Скоропадська В.** Погляд в історію: [Історія Першотравн. масиву] // Рад. Україна. – 1986. – 2 трав.
140. [Соломенський р-н] // Пролет. правда. – 1921. – 13 дек.
141. **Сочин П.** Енергія, ініціатива, творчість: Залізнич. р-н // Київ. зоря. – 1963. – 24 листоп.
142. **Титов М.** Давнина і сучасність: : [Залізнич. р-н] // Прапор комунізму. – 1988. – 29 січ.
143. **Чернявський М.В.** Околиця міняє обличчя: [Батієва гора і її впорядкування] // Рад. Київ. – 1938. – № 8. – С. 19.
144. **Шило М.** та ін. Проектування і забудова Чоколовки в Києві: (Житл.-цивіл. буд-во) / М. Шило, О. Заваров, В. Михайлов // Архіт. і буд-во. – 1956. – № 6. – С. 12–16.

Ленінградський (Ново-Біличі, Біличі, Академмістечко, Святошин, Микільська Борщагівка)
рік заснування – 1973
Leninhrads'kyi (Novobilychi, Bylychi, Akademmistechko, Sviatoshyn, Mukyl'ska Borshagivka)

145. **Академгородок** в Ново-Беличах: [Пл. застройки и планировка] // Стр-во и архитектура. – 1967. – № 8. – С. 27–28.
146. **Божко С.** Самі і для себе: [Господар. метод буд-ва у Ленінгр. р-ні Києва] // Робітн. газ. – 1988. – 8 січ.
147. **Вакулишин С.** Микільська Борщагівка // Веч. Київ. – 1997. – 14 жовт.
148. **Діла і турботи молодіжного:** [Про спорудження молодіж. житл. комплексу у Ленінгр. р-ні] // Прапор комунізму. – 1987. – 18 лют.
149. **Дубенко Н.** Новий мікрор-н: [Півд. Борщагівка] // Прапор комунізму. – 1981. – 16 груд.
150. **Єлін Ю.** Ландшафтний парк у [Ленінгр.] р-ні // Веч. Київ. – 1989. – 22 квіт.

151. **Заболотна А.** З часів освоєння Житомирського шляху // Веч. Київ. – 1998. – 1 квіт. – Рец. на кн.: Тисяча років історії Ленінградського р-ну м. Києва: Метод. вид. / Уклад. С. Вакулишин. – К.: Укр. центр духовн. культури, 1998. – 48 с.
152. **Житловий** комплекс “Молодіжний”: [Півд. Борщагівка] // Веч. Київ. – 1986. – 2 серп.
153. **Карсим М.** Масив Біличі // Прапор комунізму. – 1987. – 4 квіт.
154. **Кипоренко М.** З почуттям відповідальності: [Ленінгр. р-н Києва] // Прапор комунізму. – 1978. – 12 груд.
155. **Кухаренко Р.** Вулиці перейменовуємо, а р-н – поки ще ні ...: [Ленінгр. р-н Києва] // Веч. Київ. – 1997. – 5 берез.
156. **Мотлях П.** Приймай новоселів, “Молодіжний”!: [Півд. Борщагівка. Молодіж. житл. комплекс] // Веч. Київ. – 1987. – 8 листоп.
157. **Новак Б.** Обнови [Ленінгр.] р-ну // Прапор комунізму. – 1981. – 4 січ.
158. **Нові** житлові р-ни Києва: Микіл. Борщагівка, Відрад., Святошин, Брест-Литов. просп.. – К.: Реклама, 1975. – 24 с.
159. **Петров Н.И.** Село Братская Борщаговка: Ист. и бытовой очерк. – К., 1902. – 20 с.
160. **Петров Я.** Ленинградский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1997. – № 19. – С. 2–3: ил. – Город, где мы живем.
161. **Позняк П.** Колишня околиця – Святошино // Прапор комунізму. – 1985. – 6 верес.
162. **Позняк П.** Святошин // Прапор комунізму. – 1988. – 26 лют.
163. **Проект-68.** Институт Киевпроект: Жилой массив Беличи. Застройка Минского шоссе; Реконструкция Подола // Стр-во и архитектура. – 1968. – № 7. – С. 34–35.
164. **Рибаков М.О.** Борщагівка від «Борщу?» // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 83–91.
165. **Сильченко В.** Здрастуй, місто молодих!: [Околиця Півд. Борщагівки] // Прапор комунізму. – 1986. – 2 серп.
166. **Федоренко М.** Святошине, чиє ти – Святошине?: [З історії краю] // Київ. правда. – 1998. – 3 берез.
167. **Ямпольський Є.** Сила кращого прикладу: [Ленінгр. р-н] // Рад. Україна. – 1974. – 8 січ.

Мінський (Оболонь)

Рік заснування – 1975

Mins'kyi (Obolon')

168. **Александров О.** Адреси новобудов: [Мінськ. р-н] // Рад. Україна. – 1986. – 28 черв.
169. **Андрієнко Л.** Північний масив Києва: Архіт. прем'єри // Рад. Україна. – 1970. – 4 груд.

151. **Заболотна А.** З часів освоєння Житомирського шляху // Веч. Київ. – 1998. – 1 квіт. – Рец. на кн.: Тисяча років історії Ленінградського р-ну м. Києва: Метод. вид. / Уклад. С. Вакулишин. – К.: Укр. центр духовн. культури, 1998. – 48 с.
152. **Житловий** комплекс “Молодіжний”: [Півд. Борщагівка] // Веч. Київ. – 1986. – 2 серп.
153. **Карсим М.** Масив Біличі // Прапор комунізму. – 1987. – 4 квіт.
154. **Кипоренко М.** З почуттям відповідальності: [Ленінгр. р-н Києва] // Прапор комунізму. – 1978. – 12 груд.
155. **Кухаренко Р.** Вулиці перейменовуємо, а р-н – поки ще ні ...: [Ленінгр. р-н Києва] // Веч. Київ. – 1997. – 5 берез.
156. **Мотлях П.** Приймай новоселів, “Молодіжний”!: [Півд. Борщагівка. Молодіж. житл. комплекс] // Веч. Київ. – 1987. – 8 листоп.
157. **Новак Б.** Обнови [Ленінгр.] р-ну // Прапор комунізму. – 1981. – 4 січ.
158. **Нові** житлові р-ни Києва: Микіл. Борщагівка, Відрад., Святошин, Брест-Литов. просп.. – К.: Реклама, 1975. – 24 с.
159. **Петров Н.И.** Село Братская Борщаговка: Ист. и бытовой очерк. – К., 1902. – 20 с.
160. **Петров Я.** Ленинградский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1997. – № 19. – С. 2–3: ил. – Город, где мы живем.
161. **Позняк П.** Колишня околиця – Святошино // Прапор комунізму. – 1985. – 6 верес.
162. **Позняк П.** Святошин // Прапор комунізму. – 1988. – 26 лют.
163. **Проект-68.** Институт Киевпроект: Жилой массив Беличи. Застройка Минского шоссе; Реконструкция Подола // Стр-во и архитектура. – 1968. – № 7. – С. 34–35.
164. **Рибаков М.О.** Борщагівка від «Борщу?» // М.О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 83–91.
165. **Сильченко В.** Здрастуй, місто молодих!: [Околиця Півд. Борщагівки] // Прапор комунізму. – 1986. – 2 серп.
166. **Федоренко М.** Святошине, чиє ти – Святошине?: [З історії краю] // Київ. правда. – 1998. – 3 берез.
167. **Ямпольський Є.** Сила кращого прикладу: [Ленінгр. р-н] // Рад. Україна. – 1974. – 8 січ.

Мінський (Оболонь)

Рік заснування – 1975

Mins'kyi (Obolon')

168. **Александров О.** Адреси новобудов: [Мінськ. р-н] // Рад. Україна. – 1986. – 28 черв.
169. **Андрієнко Л.** Північний масив Києва: Архіт. прем'єри // Рад. Україна. – 1970. – 4 груд.

170. **Більський Е.А.** Вікнами до синього озера: Розповідає голов. архітектор проекту масиву Синьоозерний / Розповідь записали: В. Омельченко, І. Сіренко // Веч. Київ. – 1983. – 8 серп.
171. **Блинов А.** Оболонские зарисовки // Правда Украины. – 1984. – 30 сент.
172. **Будиловский М.** Проект застройки микрор-на № 2 Оболони // Стр-во и архитектура. – 1974. – № 11. – С. 20–21.
173. **Вержбицкий Н.Н.** Красені на Оболоні: [Каскад. будинки]: Розповідає голов. архітектор тип. проектування “Діпроцивільпромбуд” Н.Н. Вержбицкий / Розповідь записали: В. Омельченко, І. Сіренко // Веч. Київ. – 1986. – 25 січ.
174. **Гриценко А.** Хто повинен берегти житловий фонд?: Нотатки з міськ. семінару керівних рад. і госп. працівників, який відбувся у Мінськ. р-ні і присвяч. питанням утримання та ремонту житл. фонду // Веч. Київ. – 1987. – 18 квіт.
175. **25 років** Мінському р-ну міста Києва / Упоряд. Мінська район. держ. адмін. м. Києва. Фотоматеріали: М. Голик та ін. – К.: РВЦ “Вітер”, 2000. – 64 с.
176. **25 років** Мінському р-ну міста Києва: Нарис з історії Мінськ. р-ну / Упоряд. Мінська район. держ. адмін. м. Києва. Фотоматеріали: М. Голик та ін. – К., 2000. – 57 с.
177. **Ділова Оболонь:** [Інформ. довід.] / Держ. адмін. Мінськ. р-ну та ін. – К.: РІКЗ “Раритет”, 1998. – У надзаг. також: Рада Мінськ. р-ну, РІКЗ “Раритет”. – 1998. – Вип. 2. – 216, [1] с.: іл. – Текст парал.: укр., англ., рос.
178. **Іванченко К.** Від Оболоні до Троєщини: Нові ефективні опоряджув. матеріали прикрасять житл. масиви Києва // Прапор комунізму. – 1983. – 20 берез.
179. **Ілляш І.** Центральна пл. масиву [Синеозерний] // Прапор комунізму. – 1982. – 31 жовт.
180. **Кириченко В.А.** Сегодня и завтра Оболони // Правда Украины. – 1983. – 9 июля.
181. **Константинова Т.** Архітектурне обличчя Оболоні: На карті міста // Веч. Київ. – 1983. – 9 лют.
182. **Кулага Г.** Від козацьких оболонських куренів до Київської Венеції // Столиця. – 2000. – 12 листоп.
183. **Мінський р-н** столиці святкує 25-річчя // Недвижимость Киева. – 2000. – № 22. – С. 21: ил.
184. **Мінський р-н:** [Сторінки історії] // Веч. Київ. – 1984. – 1 лют.
185. **Місто** герой, трудівник і творець : [Мінськ. р-н] // Молода гвардія. – 1982. – 20 берез.
186. **Нечитовский Г.Г.** Испытание временем: [О соц.-экон. развитии Минск. р-на г. Киева] // Радуга. – 1985. – № 11. – С. 120–131.
187. **Нифонтов А.В.** Моя Оболонь // Веч. Київ. – 1985. – 5 січ.
188. **Нові** житлові р-ни Києва: Оболонь, Мінське шосе, Вишгород., Виноградар. – К.: Реклама, 1975. – 24 с.
189. **Новь** древнего Киева: [Минск. р-н] // Известия. – 1984. – 10 февр.

190. **Осипова Л.** На Оболони, возможно, вскоре будет свой Крещатик // Недвижимость Киева. – 1999. – № 19. – С. 7: ил.
191. **Паскевич Ю.А.** Новые жилые р-ны г. Киева: Оболонь, Минск. шоссе, Вышгород., Виноградарь. – К.: Реклама, 1975. – 24 с.
192. **Петров Я.** Минский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 4. – С. 4–5: ил. – Город, где мы живем.
193. **Позняк П.** Оболонь // Прапор комунізму. – 1986. – 26 верес.
194. **Присяжнюк В.** Оболонь і її тезки // Наука і суспільство. – 1981. – № 6. – С. 41.
195. **Растет Оболонь: Строительство** // Правда Украины. – 1979. – 26 апр. – (Киев, 1500. Время. События. Люди).
196. **Русова А.** Оболонь добудовується // Прапор комунізму. – 1985. – 14 берез.
197. **Руссаковський М.Ю.** Первісток розправляє плечі: [Експерим. будинки в р-ні Оболонь]: Розповідає керівник групи архітекторів М.Ю. Руссаковський / Бесіду вів П. Мотлях // Веч. Київ. – 1984. – 2 черв.
198. **Седак І.М.** Хрещатик на Оболоні: Пробл. забудови міст республіки: Бесіда з головою правл. Спільки архітекторів України, засл. архітектором УРСР І.М. Седаком / Бесіду вів Ю. Жолдак // Культура і життя. – 1979. – 25 лют.
199. **Синельщиков И.** Оболонь: все заново?: [О серьез. реконструкции крупн. микрор-на Киева] // Правда Украины. – 1988. – 16 июня.
200. **Слущкий Г.М., Паскевич Ю.А.** Новый жилой р-н в Киеве [Оболонь] // Стр-во и архитектура. – 1973. – № 2. – С. 3–8.
201. **Терещенко М.** Вирішено: не будувати! [нових об'єктів в р-ні просп. Героїв Сталінграда: Оболонь] // Прапор комунізму. – 1989. – 22 квіт.
202. **Товкач М.** 25 – час розквіту р-ну, родовід якого сягає глибин тисячоліть: Розповідає голова Мінськ. р-ну М. Товкач / Інтерв'ю вів В. Коробков // Оболонь: газ. Мінськ. р-ну м. Києва. – 2000. – № 12 (49).

Московський (Деміївка, Голосієво, Теремки 1, Теремки 2, Китаєво)
рік заснування – 1957

Moskovs'kyi (Demiivka, Holossvo, Teremki1, Teremki 2, Kytaivo)
1917 р. – згадується як Новостроєнський р-н і частина Міського р-ну
1921 – як Деміївський р-н;
1924–1933 – частина Ленінського р-ну.

У 1925–1933 – Деміївка, Голосіїв, Корчувате – частина Сталінського р-ну.
1933–1957 – Кагановичеський р-н.

203. **Бернштейн Л.Ю., Корольов Б.І.** Славні традиції: (Нарис з історії Моск. р-ну м. Києва) / Моск. РК КП України м. Києва; Р-н. орг. т-ва “Знання”. – К., 1966. – 40 с. – (До 50-річчя Рад. влади).

190. **Осипова Л.** На Оболони, возможно, вскоре будет свой Крещатик // Недвижимость Киева. – 1999. – № 19. – С. 7: ил.
191. **Паскевич Ю.А.** Новые жилые р-ны г. Киева: Оболонь, Минск. шоссе, Вышгород., Виноградарь. – К.: Реклама, 1975. – 24 с.
192. **Петров Я.** Минский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 4. – С. 4–5: ил. – Город, где мы живем.
193. **Позняк П.** Оболонь // Прапор комунізму. – 1986. – 26 верес.
194. **Присяжнюк В.** Оболонь і її тезки // Наука і суспільство. – 1981. – № 6. – С. 41.
195. **Растет Оболонь: Строительство** // Правда Украины. – 1979. – 26 апр. – (Киев, 1500. Время. События. Люди).
196. **Русова А.** Оболонь добудовується // Прапор комунізму. – 1985. – 14 берез.
197. **Руссаковський М.Ю.** Первісток розправляє плечі: [Експерим. будинки в р-ні Оболонь]: Розповідає керівник групи архітекторів М.Ю. Руссаковський / Бесіду вів П. Мотлях // Веч. Київ. – 1984. – 2 черв.
198. **Седак І.М.** Хрещатик на Оболоні: Пробл. забудови міст республіки: Бесіда з головою правл. Спільки архітекторів України, засл. архітектором УРСР І.М. Седаком / Бесіду вів Ю. Жолдак // Культура і життя. – 1979. – 25 лют.
199. **Синельщиков И.** Оболонь: все заново?: [О серьез. реконструкции крупн. микрор-на Киева] // Правда Украины. – 1988. – 16 июня.
200. **Слуцкий Г.М., Паскевич Ю.А.** Новый жилой р-н в Киеве [Оболонь] // Стр-во и архитектура. – 1973. – № 2. – С. 3–8.
201. **Терещенко М.** Вирішено: не будувати! [нових об'єктів в р-ні просп. Героїв Сталінграда: Оболонь] // Прапор комунізму. – 1989. – 22 квіт.
202. **Товкач М.** 25 – час розквіту р-ну, родовід якого сягає глибин тисячоліть: Розповідає голова Мінськ. р-ну М. Товкач / Інтерв'ю вів В. Коробков // Оболонь: газ. Мінськ. р-ну м. Києва. – 2000. – № 12 (49).

Московський (Деміївка, Голосієво, Теремки 1, Теремки 2, Китаєво)
рік заснування – 1957

Moskovs'kyi (Demiivka, Holossvo, Teremki1, Teremki 2, Kytaivo)
1917 р. – згадується як Новостроєнський р-н і частина Міського р-ну
1921 – як Деміївський р-н;
1924–1933 – частина Ленінського р-ну.

У 1925–1933 – Деміївка, Голосіїв, Корчувате – частина Сталінського р-ну.
1933–1957 – Кагановичеський р-н.

203. **Бернштейн Л.Ю., Корольов Б.І.** Славні традиції: (Нарис з історії Моск. р-ну м. Києва) / Моск. РК КП України м. Києва; Р-н. орг. т-ва “Знання”. – К., 1966. – 40 с. – (До 50-річчя Рад. влади).

204. **Боровик Ф.І.** Поверхи Теремків: Розповідає автор проекту, керівник архіт.-планув. майстерні № 1 Київ. зонал. н.-д. і проект. ін-ту тип. і експерим. проектування житл. і цивіл. споруд Ф.І. Боровик / Записали: В. Омельченко, І. Сіренко // Веч. Київ. – 1984. – 24 листоп.
205. **Бровченко Л.** “Теремки” – автобусні ворота Києва // Рад. Україна. – 1987. – 9 груд.
206. **Бураківська М., Омельченко В.** Московський р-н // Веч. Київ. – 1984. – 8 лют.
207. **Валюс Г.** “Теремки” завтрашнього дня: [Перспект. житл. масив “Теремки-І у Києві] // Наука і суспільство. – 1979. – № 11. – С. 44.
208. **Вовк А.** Будинок-місто: Архіт. прем’єри [“Теремки-І”] // Рад. Україна. – 1979. – 19 черв.
209. **Горенко С.** Теремки – ворота Києва: [Про колектив авт. проекту нового житл. масиву Києва – Теремки] // Рад. Україна. – 1972. – 18 лип.
210. **Гуров П.Г.** Сьогодні і завтра Московського р-ну [Києва] // Прапор комунізму. – 1978. – 7 черв.
211. **Гусев О.** Тянуться к солнцу: [Типовые експерим. здания в Теремках – по проекту Киев. зонал. НИИ] // Правда. – 1986. – 3 сент.
212. **Десятников Д.** И удобно, и красиво: [Жилой массив Теремки-І] // Правда Украины. – 1986. – 23 окт.
213. **Коваль Г.** Масив Теремки-І // Прапор комунізму. – 1985. – 5 берез.
214. **Козлова Г.** Колишня околиця міста: 80 років тому Деміївка увійшла до межі Києва: [Деміївка з початку ХІХ ст. і до 1918 р.] // Веч. Київ. – 1998. – 30 верес.
215. **Кочнев Д.** Вблизи большого города: [Феофания] // Правда Украины. – 1984. – 5 авг.
216. **Кроки** зростання: [Моск. р-н столиці України] // Київ. правда. – 1981. – 8 трав. – (До 1500-річчя Києва).
217. **Московський р-н** [Києва: Матеріали] // Київ. вісн. – 1990. – 19 верес.
218. **Московський р-н м. Києва:** (3 історії екон. і культ. розвитку за роки Рад. влади) / Ред. кол.: Г.Ф. Яремчук та ін. – К., 1969. – 205 с.: іл. – Бібліогр. в підрядк. прим.
219. **Московський р-н м. Києва** вчора, сьогодні, завтра / Моск. РККП України м. Києва, 1917–1967; Редкол.: І.В. Михайленко (Голова) та ін. – К., 1967. – 143 с.: 10 л. іл.
220. **Никипелов В.** Вырастут в Киеве «Теремки»: Завтра наших городов // Правда Украины. – 1973. – 11 авг.
221. **Никипелов В.** Растут Теремки // Правда Украины. – 1985. – 19 сент.
222. **Осипова Л.** Московский р-н: настоящее и будущее // Недвижимость Киева. – 2000. – № 18. – С. 18–19.
223. **Петров Я.** Московский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 11. – С. 3–5: ил. – Город, где мы живем.
224. **По рідному р-ну:** Короткий екон.-стат. огляд госп. і культ. розвитку Сталін. р-ну м. Києва / Ред. колегія: Т.І. Скирда та ін.; Передм. Т. Скирда. – К.: Держполітвидав УРСР, 1958. – 43 с.: іл.

225. **Позняк П.** Колишня Деміївка // Прапор комунізму. – 1984. – 31 серп.
226. **Присоединение** Демиевки // Киев. гор. изв. – 1919. – № 1–2, муницип. хроника. – С. 39–40.
227. **Присоединение** к городу Демиевки // Киев. гор. изв. – 1918. – № 1. – С. 57–58.
228. **Ростуть** Київські Теремки // Київ. правда. – 1987. – 27 черв.
229. **Синельников І.** Хто у Теремках живе?: [Забудови м. Києва] // Робітн. газ. – 1986. – 12 жовт.
230. **Теремки-II** // Прапор комунізму. – 1981. – 18 груд.
231. **Улицы, переулки, площади, проспекты** Московского р-на // Недвижимость Киева. – 1997. – № 11. – С. 6–7.
232. **Фросевич Л.** Вокзал, гараж і Теремки: [Пробл. мікрор-ну Теремки-2] // Веч. Київ. – 1989. – 5 лип.

Печерський

рік заснування – 1921.

Pechers'kyi

Під назвою “Печерський р-н” згадується в 1917 р.,
повторне рішення про заснування – 1921 р., того ж року злився з центральним
р-ном.

У 1924 – 1933 – частина Ленінського р-ну,
1936–1944 – Кіровський р-н.

233. **Барсов І.** Як ремонтують житлові будинки в Кіровському р-ні // Рад. Київ. – 1938. – № 11. – С. 20: іл.
234. **Быковская Н.** Печерский р-н // Недвижимость Киева. – 1995. – № 9. – С. 7.
235. **Витлазов М.** Печерськ древній і молодий // Веч. Київ. – 1957. – 29 серп.
236. **Вовченко І.А.** Сделаем свой р-н образцовым // Правда Украины. – 1945. – 3 июня.
- Відбудова Печерського р-ну.*
237. **Галайба В.** Де гай був зелений: [Про відзначення 210 років Липкам] // Веч. Київ. – 1997. – 8 лют.
238. **Галега В.** Свято першої цеглини в “царському селі”: Розпочато буд-во унік. житл. комплексу на Печерську // Хрещатик. – 2000. – 17 серп.
239. **Довгалюк І.** Нові квартали: Житлове буд-во в Кіровському р-ні [Києва] // Більшовик. – 1939. – 28 січ.
240. **Ивашко Ю.** Архитектурные памятники Печерска // Недвижимость Киева. – 1999. – № 14. – С. 6.
241. **Ивашко Ю.** Древний Печерск, его дворцы и усадьбы // Недвижимость Киева. – 1999. – № 13. – С. 12–14: ил.
242. **Істомін М.** Печерське та його старовина // Ювіл. зб. на пошану М.С. Грушевського.– К., 1928. – Т. I. – С. 144–152.

225. **Позняк П.** Колишня Деміївка // Прапор комунізму. – 1984. – 31 серп.
226. **Присоединение** Демиевки // Киев. гор. изв. – 1919. – № 1–2, муницип. хроника. – С. 39–40.
227. **Присоединение** к городу Демиевки // Киев. гор. изв. – 1918. – № 1. – С. 57–58.
228. **Ростуть** Київські Теремки // Київ. правда. – 1987. – 27 черв.
229. **Синельников І.** Хто у Теремках живе?: [Забудови м. Києва] // Робітн. газ. – 1986. – 12 жовт.
230. **Теремки-II** // Прапор комунізму. – 1981. – 18 груд.
231. **Улицы, переулки, площади, проспекты** Московского р-на // Недвижимость Киева. – 1997. – № 11. – С. 6–7.
232. **Фросевич Л.** Вокзал, гараж і Теремки: [Пробл. мікрор-ну Теремки-2] // Веч. Київ. – 1989. – 5 лип.

Печерський

рік заснування – 1921.

Pechers'kyi

Під назвою “Печерський р-н” згадується в 1917 р.,
повторне рішення про заснування – 1921 р., того ж року злився з центральним
р-ном.

У 1924 – 1933 – частина Ленінського р-ну,
1936–1944 – Кіровський р-н.

233. **Барсов І.** Як ремонтують житлові будинки в Кіровському р-ні // Рад. Київ. – 1938. – № 11. – С. 20: іл.
234. **Быковская Н.** Печерский р-н // Недвижимость Киева. – 1995. – № 9. – С. 7.
235. **Витлазов М.** Печерськ древній і молодий // Веч. Київ. – 1957. – 29 серп.
236. **Вовченко І.А.** Сделаем свой р-н образцовым // Правда Украины. – 1945. – 3 июня.
- Відбудова Печерського р-ну.*
237. **Галайба В.** Де гай був зелений: [Про відзначення 210 років Липкам] // Веч. Київ. – 1997. – 8 лют.
238. **Галега В.** Свято першої цеглини в “царському селі”: Розпочато буд-во унік. житл. комплексу на Печерську // Хрещатик. – 2000. – 17 серп.
239. **Довгалюк І.** Нові квартали: Житлове буд-во в Кіровському р-ні [Києва] // Більшовик. – 1939. – 28 січ.
240. **Ивашко Ю.** Архитектурные памятники Печерска // Недвижимость Киева. – 1999. – № 14. – С. 6.
241. **Ивашко Ю.** Древний Печерск, его дворцы и усадьбы // Недвижимость Киева. – 1999. – № 13. – С. 12–14: ил.
242. **Істомін М.** Печерське та його старовина // Ювіл. зб. на пошану М.С. Грушевського.– К., 1928. – Т. I. – С. 144–152.

243. **Коваленко В.** Робоче місце – Печерськ: [Бесіда з перш. заст. голови держадмін. Печер. р-ну м. Києва] // Молода гвардія. – 1992. – 18 верес.
244. **Коваленко В.** Центральний не тільки в Києві, але й в країні // Недвижимість Києва. – 1997. – № 10. – С. 4. – Р-ни Києва.
245. **Коваленко В.** Як втілюються в життя постанови уряду на Печерську: [Концепція держ. житл. політики] // Недвижимість Києва. – 1997. – № 11. – С. 3.
246. **Ковалинський В.** Печерськ у 1830-і роки // Печерськ. – 1999. – Груд. (№ 12). – С. 3: іл; Груд. (№ 13). – С. 7: іл.
- За спогадами Петра Лебединцева (1819–1896).*
247. **Ковалинський В.** “Печерський” біля Печерського мосту: [Історія створення Печер. р-ну м. Києва] // Печерськ. – 2000. – Серп. (№ 8). – С. 6.
248. **Ковалинський В.** Печерські таємниці // Печерськ. – 1999. – Серп. (№ 8). – С. 8: іл.
У рубриці: “Недобудований храм”, “Вибух на Звірінці”, “Рада дружин діє”.
249. **Ковалинський В.** Печерські таємниці // Печерськ. – 1999. – Лют. (№ 2). – С. 5: іл.
У рубриці: “Дівочий ін-т”, “Жіночі” вулиці”.
250. **Ковалинський В.** Печерські таємниці // Печерськ. – 1999. – Січ. (№ 1). – С. 7: іл.
У рубриці: “Дві вежі”, “Колишня тюрма на Печерську”, “Аносовський сквер”, “Дзвін для Лаври”, “Асфальту тоді ще не було”.
251. **Ковалинський В.** Печерські таємниці // Печерськ. – 1998. – Груд. (№ 6). – С. 3: іл.
У рубриці: “Межі Печерська”, “Печерські палаци”, “Університет починався з Печерська”, “О. Пушкін на Печерську”. “Звіринець міг бути урядовим центром”.
252. **Мелешко Н.М.** Над широким Дніпром: Перспективи розвитку Печер. р-ну // Веч. Київ. – 1981. – 7 верес.
253. **Осипова Л.** Печерск – р-н престижа и контрастов // Недвижимість Києва. – 2000. – № 21. – С. 20–21: ил.
254. **Перлина** Києва – древній і вічно юний Печерськ: [Інтерв’ю з головою Печер. райради та райдержадмін. А. Коваленком] // Всесвіт. – 1999. – № 11–12. – С. 37–39.
255. **Петров Я.** Печерский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимість Києва. – 1998. – № 9. – С. 2–4: ил. – Город, где мы живем.
256. **Печерськ** сьогодні: Довідник / Підгот. текст: Г.Г. Германенко, В.В. Ковалинський. – К.: Довіра, 1999. – 72 с.: іл.
257. **Печерськ:** Фоторозповідь про Печер. р-н м. Києва / Печер. РК КП України м. Києва; Редкол.: І.М. Бречак та ін. – К., 1967. – 112 с.: іл.
258. [Печерський р-н] // Пролет. правда. – 1921. – 13 дек.
259. **Печерський р-н:** Екон. і соціаліст. розвиток: сьогодні, перспективи // Веч. Київ. – 1983. – 12 лип.

260. **Позняк П.** Вулиці слави: [Про Печерський р-н] // Прапор комунізму. – 1987. – 25 груд.
261. **Позняк П.** З Печерська до Подолу // Прапор комунізму. – 1983. – 21 січ.
262. **Позняк П.** Київська старовина: 20 мандрівок у минуле // Київ. вісн. – 1992. – 27 черв. – Зміст: Печерськ.
263. **Позняк П.** Київська старовина: Мандрівки в минуле: мандрівка 28: [Про архіт. старого р-ну Києва – Липки] // Київ. вісн. – 1992. – 26 груд.
264. **Позняк П.** Куточок старих Липок // Прапор комунізму. – 1985. – 31 трав.
265. **Позняк П.** У центрі Липок: [Київ у ХІХ ст.] // Прапор комунізму. – 1987. – 23 жовт.
266. **Пономаренко Л.А., Яковенко А.** Перлина Києва: Минуле і сучасне Печер. р-ну // Арсеналець. – 1974. – 4 лют.
267. **Пономаренко Л.** Печерськ: два виміри часу // Робітн. газ. – 1982. – 4 лют. – (Місто стародав. Місто молоде. Київ. 1500).
268. **Присяжнюк В.** Липки // Наука і суспільство. – 1984. – № 2. – С. 46.
269. **Рибаків М.О.** Про Клов, Липки та інші Печерські старожитності // М.О. Рибаків. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 115–134.
270. **Самойловський І.** Києво- Печерськ // Дніпро. – 1944. – № 4. – С. 114–115.
271. **Седанов О.П.** Вулиці Печерського р-ну м. Києва: Довідник (1969) // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 296, 2014 од. зб. (40-і рр. ХХ ст. – 1985 р.).
272. **Силин О.** Липки: Рідними вул-ми // Веч. Київ. – 1980. – 22 серп.
273. **Синицький Б.** Рятуємо Печерськ: [Екол. пробл. Києва] // Хрещатик. – 1991. – 10 груд.
274. **Сургай О.** Липки: [Іст. місцевість між Хрещатиком та “Арсеналом”] // Арсеналець. – 1994. – 7 жовт. – (Мандруючи рідним містом).
275. **Толченнікова К.М.** Мікрорайон м. Києва “Липки” колись і тепер // Геогр. зб. / Укр. геогр. т-во. – 1962. – Вип. 5. – С. 10–20.
276. **Трегубова Т.А.** К истории развития Печерска в Киеве // Стр-во и архитектура. – 1979. – № 6. – С. 25–27.
277. **Улицы, переулки, площади, спуски Печерского р-на** // Недвижимость Киева. – 1998. – № 9. – С. 6–7.
278. **Червинский В.** Путеводитель по Печерску и старому Киеву. – К., 1860. – 115 с.: ил.
279. **Шумов В.** Там, где были пустыри: [Печерск] // Огонек. – 1955. – № 5. – С. 9: ил.

Подільський (Поштова пл., Контрактова пл., Тараса Шевченка, Куренівка,
Мостицький, пл. Шевченка, Пуща-Водиця)
рік заснування – 1921.

Під назвою Подільський р-н згадується з 1917 р.,
повторне рішення про заснування – 1921,
того ж року злився з Центральним р-ном.

У 1924–1933 рр. – частина Ленінського р-ну,
1936–1944 рр. – Кіровський р-н.

Podilsky (Poshtova ploscha, Kontraktova ploscha, Tarasa Shevschenka, Kerenyvka,
Mostyts'kyi, Ploscha Shevchenka, Puscha-Vodytsia)

280. **Асеев Ю.С.** Возрождающийся ансамбль: [Об истории архитектур. памятников Красн. площади] // Стр-во и архитектура. – 1985. – № 2. – С. 12–14.
281. **Асталаш Є.С., Сениук-Шевчук О.А.** Новий мікрор-н: [Про забудову Мостиц. масиву] // Прапор комунізму. – 1986. – 14 черв.
282. **Бакун О.** Будинки 90-х: Які вони? [Мостиц. житл. масив] // Веч. Київ. – 1987. – 2 жовт.
283. **Бсая О.** Київський Поділ: Історія і найстаріші споруди // Укр. слово. – 2000. – 30 берез.
284. **Білик М.І.** Здравниця для всіх: [Пуща-Водиця] // Веч. Київ. – 1984. – 3 серп.
285. **Богусевич В.** Стародавній Поділ: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1956. – 28 серп.
286. **Бондаренко С.** Заповідна Пуща-Водиця // Веч. Київ. – 1987. – 4 лип.
287. **Брайчевський М.Ю.** Поділ // УРЕ.– К., 1963. – Т. XI. – С. 291–293.
288. **Волк Н.** Подольская набережная в Киеве // Журн. Гл. упр. путей сообщ. – 1861. – Т. 34, № 3, отд. IУ. – С. 26–28.
289. **Гай І.** Центр Мостицького масиву: Київ крокує в майбутнє // Прапор комунізму. – 1986. – 17 січ.
290. **Гальвин А.** Старый Подол // Юнош. движение. – 1925. – № 3–4. – С. 48–52.
291. **Дверницкий А.** Пуща-Водица курортная // Правда Украины. – 1974. – 3 авг.
292. **Доля М., Левчин Р.** Вітчизна духу. Києвоподіл ... // Людина і світ. – 1990. – № 1. – С. 33–38.
293. **Дрозд В.** Народжується [Мостиц.] масив // Рад. Україна. – 1985. – 9 лют.
294. **Ежов В., Коваль В.** Прошлое, настоящее, будущее: (Некоторые проблемы р-на глазами зодчих) // Веч. Киев. – 1987. – 13 мая.
295. **Жариков М.Л.** “Поділ – першооснова нашої духовності”: [Голов. архітектор м. Києва відповідає на запитання читачів] // Веч. Київ. – 1989. – 12 черв.
296. **Заметки** по истории возникновения и развития бесконтрактных огородов на Приорке и Куреневке // Изв. Киев. гор. думы. – 1908. – № 10. – С. 1–29.

297. **Ивашко Ю.** Малоизвестные факты из истории застройки Подола // Недвижимость Киева. – 1998. – № 24. – С. 8: ил. – Город, где мы живем.
298. **Івлєва Л.** Два напружених роки: [Поділ. р-н Києва] // Молода гвардія. – 1975. – 26 листоп.
299. **Ігнатенко О.** У Тараса, на Пріорці [Київ] // Хрещатик. – 1992. – 21 берез.
300. **Кальницький М.** Знакомьтесь: Киев. Подол: Путеводитель. – К.: УкрРеклама, 1996. – 47 с.
301. **Кисленко В.** На головну магістраль: [Подільський р-н] // Київ. зоря. – 1963. – 21 листоп.
302. **Киянський Д.** На старих вул-х Подолу: Як поєднати в забудові міста традиції і сучасність // Веч. Київ. – 1982. – 22 жовт.
303. **Коваль І.** Мандрівка на Поділ: Найстаріший р-н міста оновиться, зберігши свою іст.-архіт. цінність // Прапор комунізму. – 1986. – 15 січ.
304. **Красинский С.В.** Огородничество в России: Материалы исслед. Вып. 4. Промышленное огородничество под г. Киевом и в некоторых приднепровских селениях Киевской губернии. – Спб., 1905. – ХУІ, 200 с.: ил.
- Городи Куренівки і Пріорки, міські городи, ринок.*
305. **Крештофов І.М.** Архітектурне обличчя Подолу // Веч. Київ. – 1982. – 5 жовт.
306. **Крештофов І.** Оновлюються древні квартали // Прапор комунізму. – 1985. – 25 січ.
307. **Максимович М.А.** О горе Щекавице // М.А. Максимович. Собр. соч.– К., 1877. – Т. 2. – С. 158–160.
308. **Мотлях П.** Мостицький масив: Штрихи до портр. // Веч. Київ. – 1989. – 5 січ.
309. **Нові риси** старого Подолу // Прапор комунізму. – 1987. – 21 черв.
310. **Орел А.** Про благоустрій [Поділ.] р-ну // Надежность и стабильность. – 1997. – № 4. – С. 6.
311. **Осипова Л.** А без Подола Киев невозможен // Недвижимость Киева. – 2000. – № 22. – С. 18–19: ил.
312. **Павленко М.** Київ-Поділ сімдесят років тому // Глобус. – 1927. – № 1. – С. 10: ил.
313. **Пантюхов И.И.** Куреневка: Мед.-антропол. очерк. – К.:Тип. Гирич, 1904. – 62 с. – Відб. з: Тр. о-ва киев. врачей, 1903–1904.
314. **Паскевич Ю.А., Слуцкий Г.М.** О реконструкции Подола в Киеве // Градостроительство. – 1978. – Вып. 25. – С. 68–71.
315. **Петров Я.** Подольский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 2. – С. 2–3. – Город, где мы живем.
316. **Петрова Л.** Виставка без афіші: [Пробл. Подолу] // Прапор комунізму. – 1988. – 2 жовт.
317. **Плотникова И.** Третий со времен Батые: 9 июля 1811 г. – фатальная дата в жизни киевского Подола // Киевлянин. – 2001. – № 22.
318. **Пляшко Л.** Побачення з минулим: (Реконструкція стародав. частини Києва – Подолу) // Робітн. газ. – 1979. – 12 верес.

319. **Подол древний и современный** / Науч.-произв. об-ние «Стройматериалы» Киев. гор. турист.-экскурс. произв. об-ние «Киевтурист»; Сост. И.С. Солонинко и др. – К.: Реклама, 1989. – 48 с.
320. **Позняк П.** Гектари здоров'я: [Пуща-Водиця] // Прапор комунізму. – 1984. – 27 лип.
321. **Позняк П.** Глибочиця // Прапор комунізму. – 1989. – 14 квіт.
322. **Позняк П.** Київська старовина: 20 мандрівок у минуле // Київ. вісн. – 1992. – 13, 17 квіт.
Зміст: Мандрівка перша: Хрещатик. Мандрівка друга: Поділ.
323. **Позняк П.** Селище звалось Куренівкою: [Історія одного з р-нів Києва] // Прапор комунізму. – 1985. – 18 жовт.
324. **Позняк П.** Старовинний р-н: [Поділ] // Прапор комунізму. – 1987. – 20 берез.
325. **Пономаренко Л.** Курячий брід: Добрий шлях на карті міста // Молода гвардія. – 1971. – 6 серп.
326. **Романюк Г.М.** “Подольняни мають позбутися житлових проблем: [Бесіда з керівником Поділ. держадмін. і ради м. Києва / Записав О. Микитенко] // Столиця. – 2000. – 26 верес.
327. **Сагайдак М.А.** Давньокіївський Поділ: Пробл. топографії, стратиграфії, хронології / АН УРСР. Ін-т археол. – К.: Наук. думка, 1991. – 162, [3] с.: іл. – (Археол.).
328. **Сакова-Харлан И.** Особенности рынка недвижимости Подольского р-на // Недвижимость Киева. – 2000. – № 12. – С. 24–25.
329. **Салій І.М.** “Ми розучились любити свободу ...”: Інтерв'ю з першим секретарем Поділ. райкому партії І.М. Салієм про формування Подолу як іст., культ. ядра м. Києва / Бесіду вела Л. Жаловага // Прапор комунізму. – 1988. – 13 листоп.
330. **Салій І.** Райком і пам'ятки: Прецедент на Подолі: [Інтерв'ю з першим секретарем Поділ. райкому партії І.М. Салієм / Інтерв'ю підгот.: Н. Воляник, С. Листопаровий] // Пам'ятки України. – 1989. – № 2. – С. 2–5, 53.
331. **Салій І.** Як оновлюється Поділ // Веч. Київ. – 1988. – 20 лют.
332. **Силин О.** Ворота Подолу: Сторінки історії // Веч. Київ. – 1979. – 23 листоп.
333. **Силин О.П.** Минуле і майбутнє київського Подолу // Укр. іст. журн. – 1976. – № 7. – С. 120–129.
334. **Силин О.** Скарби давнього Подолу: [Досвід збереження іст.-архіт. пам'ятників] // Пам'ятники України. – 1977. – № 2. – С. 48–50.
335. **Синельников И.** Какой быть Приорке: [Главкиевстрой приступил к застройке 16-го микрорайона Мостиц. массива] // Правда Украины. – 1987. – 8 сент.
336. **Скорик Л.** Исторична пам'ять р-ну: [Відновлення і збереження містобудівної цілісності Подолу] // Веч. Київ. – 1987. – 13 берез.

337. **Слово** до земляків-киян: Громадськість Ленінгр. р-ну пропонує спільними силами допомогти у збереженні і відновленні пам'яток історії та культури Подолу // Прапор комунізму. – 1989. – 23 берез.
338. **Сургай О.** Подорож по стародавньому Подолу // Арсеналець. – 1993. – 9 верес. – Свідчать арх.
339. **Татаренко М.** Молодіє древній Поділ // Веч. Київ. – 1984. – 13 листоп.
340. **Товстенко Т.Д.** Киев: Комплексная реконструкция кварталов на Подоле // Стр-во и архитектура. – 1984. – № 11. – С. 8–9.
341. **Товстенко Т.Д.** Особенности визуального восприятия пространственной композиции застройки р-на Подол в Киеве // Градостроительство. – 1979. – Вып. 27. – С. 20–24.
342. **Толочко Л.І.** Поділ Старий. Поділ Новий: Іст.-архіт. нарис // Хрещатик. – 1996. – 14 верес.
343. **Чернов А.** Подол // Независимость. – 1999. – 19 мая.
344. **Шевченко В.П.** Друга молодість старовинного Подолу // Веч. Київ. – 1979. – 15 верес.
345. **Юн А.** Мостицький масив // Прапор комунізму. – 1985. – 3 лют.
346. **Яковлев А.** Предместья города Киева: Приорка, Куреневка и Сырец: (Ист.-юрид. очерк). – К.: Тип. Круглянского, 1914. – 26 с. – Відб. з: Изв. Киев. гор. думы. – 1914. – № 11.

Гончарі–Кожум'яки

Honchary-Kozhumiaki

347. **Гончаренко Э.** О Гончарах–Кожемяках и прочем ... // Наш современник. – 1989. – № 3. – С. 119–122.
348. **Древние** киевские урочища – Щекавица и Кожемяки // Нива. – 1881. – № 31. – С. 687–688: ил.
349. **Карпова Н.** В Киеве на Подоле ....: Невеселые размышления на фоне архитектурных споров: [Будущее урочища Гончары–Кожемяки] // Правда Украины. – 1988. – 27 сент.
350. **Ткачиков І.** Допоможіть авторам проекту: [Проект забудови р-ну Гончарі–Кожум'яки] // Веч. Київ. 1988. – 17 трав.

Радянський (Нивки, Берестецька, Шулявка)

рік заснування – 1933

Radians'kyi (Nyvky, Beresteis'ka, Shuliavka)

З кінця 30-х років до 1961 р. – Сталінський р-н.

351. **Вольська В.** Ностальгія до дня народження: Радянському р-ну 64 роки // Хрещатик. – 1997. – 27 трав.
352. **Дерев'янка Л.** Не впізнати колишню Шулявку // Київ. правда. – 1957. – 24 груд.

337. **Слово** до земляків-киян: Громадськість Ленінгр. р-ну пропонує спільними силами допомогти у збереженні і відновленні пам'яток історії та культури Подолу // Прапор комунізму. – 1989. – 23 берез.
338. **Сургай О.** Подорож по стародавньому Подолу // Арсеналець. – 1993. – 9 верес. – Свідчать арх.
339. **Татаренко М.** Молодіє древній Поділ // Веч. Київ. – 1984. – 13 листоп.
340. **Товстенко Т.Д.** Киев: Комплексная реконструкция кварталов на Подоле // Стр-во и архитектура. – 1984. – № 11. – С. 8–9.
341. **Товстенко Т.Д.** Особенности визуального восприятия пространственной композиции застройки р-на Подол в Киеве // Градостроительство. – 1979. – Вып. 27. – С. 20–24.
342. **Толочко Л.І.** Поділ Старий. Поділ Новий: Іст.-архіт. нарис // Хрещатик. – 1996. – 14 верес.
343. **Чернов А.** Подол // Независимость. – 1999. – 19 мая.
344. **Шевченко В.П.** Друга молодість старовинного Подолу // Веч. Київ. – 1979. – 15 верес.
345. **Юн А.** Мостицький масив // Прапор комунізму. – 1985. – 3 лют.
346. **Яковлев А.** Предместья города Киева: Приорка, Куреневка и Сырец: (Ист.-юрид. очерк). – К.: Тип. Круглянского, 1914. – 26 с. – Відб. з: Изв. Киев. гор. думы. – 1914. – № 11.

Гончарі–Кожум'яки

Honchary-Kozhumiaki

347. **Гончаренко Э.** О Гончарах–Кожемяках и прочем ... // Наш современник. – 1989. – № 3. – С. 119–122.
348. **Древние** киевские урочища – Щекавица и Кожемяки // Нива. – 1881. – № 31. – С. 687–688: ил.
349. **Карпова Н.** В Киеве на Подоле ....: Невеселые размышления на фоне архитектурных споров: [Будущее урочища Гончары–Кожемяки] // Правда Украины. – 1988. – 27 сент.
350. **Ткачиков І.** Допоможіть авторам проекту: [Проект забудови р-ну Гончарі–Кожум'яки] // Веч. Київ. 1988. – 17 трав.

Радянський (Нивки, Берестецька, Шулявка)

рік заснування – 1933

Radians'kyi (Nyvky, Beresteis'ka, Shuliavka)

З кінця 30-х років до 1961 р. – Сталінський р-н.

351. **Вольська В.** Ностальгія до дня народження: Радянському р-ну 64 роки // Хрещатик. – 1997. – 27 трав.
352. **Дерев'янку Л.** Не впізнати колишню Шулявку // Київ. правда. – 1957. – 24 груд.

337. **Слово** до земляків-киян: Громадськість Ленінгр. р-ну пропонує спільними силами допомогти у збереженні і відновленні пам'яток історії та культури Подолу // Прапор комунізму. – 1989. – 23 берез.
338. **Сургай О.** Подорож по стародавньому Подолу // Арсеналець. – 1993. – 9 верес. – Свідчать арх.
339. **Татаренко М.** Молодіє древній Поділ // Веч. Київ. – 1984. – 13 листоп.
340. **Товстенко Т.Д.** Киев: Комплексная реконструкция кварталов на Подоле // Стр-во и архитектура. – 1984. – № 11. – С. 8–9.
341. **Товстенко Т.Д.** Особенности визуального восприятия пространственной композиции застройки р-на Подол в Киеве // Градостроительство. – 1979. – Вып. 27. – С. 20–24.
342. **Толочко Л.І.** Поділ Старий. Поділ Новий: Іст.-архіт. нарис // Хрещатик. – 1996. – 14 верес.
343. **Чернов А.** Подол // Независимость. – 1999. – 19 мая.
344. **Шевченко В.П.** Друга молодість старовинного Подолу // Веч. Київ. – 1979. – 15 верес.
345. **Юн А.** Мостицький масив // Прапор комунізму. – 1985. – 3 лют.
346. **Яковлев А.** Предместья города Киева: Приорка, Куреневка и Сырец: (Ист.-юрид. очерк). – К.: Тип. Круглянского, 1914. – 26 с. – Відб. з: Изв. Киев. гор. думы. – 1914. – № 11.

Гончарі–Кожум'яки

Honchary-Kozhumiaky

347. **Гончаренко Э.** О Гончарах–Кожемяках и прочем ... // Наш современник. – 1989. – № 3. – С. 119–122.
348. **Древние** киевские урочища – Щекавица и Кожемяки // Нива. – 1881. – № 31. – С. 687–688: ил.
349. **Карпова Н.** В Киеве на Подоле ....: Невеселые размышления на фоне архитектурных споров: [Будущее урочища Гончары–Кожемяки] // Правда Украины. – 1988. – 27 сент.
350. **Ткачиков І.** Допоможіть авторам проекту: [Проект забудови р-ну Гончарі–Кожум'яки] // Веч. Київ. 1988. – 17 трав.

Радянський (Нивки, Берестецька, Шулявка)

рік заснування – 1933

Radians'kyi (Nyvky, Beresteis'ka, Shuliavka)

З кінця 30-х років до 1961 р. – Сталінський р-н.

351. **Вольська В.** Ностальгія до дня народження: Радянському р-ну 64 роки // Хрещатик. – 1997. – 27 трав.
352. **Дерев'янку Л.** Не впізнати колишню Шулявку // Київ. правда. – 1957. – 24 груд.

353. **Довідкові** матеріали: Короткий екон.-стат. огляд госп. і культ. розвитку [Рад.] р-ну за 40 років Рад. влади. – К., 1957. – 13 с. – [Рад.] РК КП України м. Києва. – (На допомогу пропагандистам і агітатором).
354. **К приєднанню** к Киеву с. Шулявки и к упорядочению с. Демиевки // Киевлянин. – 1911. – 24 июля.
355. **Карадаш С.** Так заселялася Шулявка: [Красн. матеріали] // Історія в шк. – 2000. – № 2. – С. 43–44.
356. **Малаков Д.** Звідки пішли Нивки // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 7. – С. 14–15: іл.; № 8. – С. 14–16: іл.
357. **Новак Б.** Новий ансамбль старої площі: [Рад. р-н] // Прапор комунізму. – 1981. – 13 січ.
358. **Осипова Л.** Район элитных новостроек и недостроенных бизнес-центров [Рад. р-н] // Недвижимость Киева. – 2000. – № 19. – С. 14–15: ил.
359. **Петров Я.** Радянский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1997. – № 20. – С. 2–3: ил. – Город, где мы живем.
360. **Петрова С.** Від центру – до околиць: Радянський р-н // Хрещатик. – 1996. – 12 січ.
361. **По рідному** р-ну: Короткий екон.-стат. огляд госп. і культ. розвитку [Рад.] р-ну м. Києва. – К., 1958. – 43 с.: іл., портр. – (На допомогу пропагандисту та агітатору [Рад.] РК КП України м. Києва).
362. **Радянський** р-н [Києва]: [Про соц. розвиток: Матеріали] // Прапор комунізму. – 1990. – 30 черв.
363. **Скирда Т.** Назустріч славному ювілею: [Рад. р-н м. Києва] // Веч. Київ. – 1957. – 8 лип.
364. **Солдатіч А.** Планування [Рад.] р-ну // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 1. – С. 30–33: іл.
365. **Швець О.** Радянський р-н: Сторінки історії // Веч. Київ. – 1984. – 10 лют.
366. **Як ще** селом була Шулявка: [Про історію р-на Шулявки в м. Києві] // Київ. політехнік. – 1998. – 9 квіт.
367. **Ятко М.М.** Є в Києві Нивки: Докум. повість [про будівників]. – К.: Рад. письменник, 1963. – 97 с. – (Україна сьогодні).

Старокиївський (Театральна, Золоті ворота, Хрещатик. Палац спорту)
рік заснування – 1992

Starokiyivs'kyi (Teatral'na, Zoloti vorota, Khreschatyk, Palats sportu)

1917–1924 існував під назвами Центральний, Старокиївський;

1924–1992 – Ленінський р-н (у 1936 р. його Печерська частина названа Кіровським р-ном).

368. **Давидова А.** Головний здобуток – досвід: [Ленін. р-н] // Київ. правда. – 1974. – 23 жовт.
369. **Кіпоренко М.** Принципово, цілеспрямовано: [Ленін. р-н] // Прапор комунізму. – 1978. – 19 груд.

353. **Довідкові** матеріали: Короткий екон.-стат. огляд госп. і культ. розвитку [Рад.] р-ну за 40 років Рад. влади. – К., 1957. – 13 с. – [Рад.] РК КП України м. Києва. – (На допомогу пропагандистам і агітатором).
354. **К приєднанню** к Киеву с. Шулявки и к упорядочению с. Демиевки // Киевлянин. – 1911. – 24 июля.
355. **Карадаш С.** Так заселялася Шулявка: [Красн. матеріали] // Історія в шк. – 2000. – № 2. – С. 43–44.
356. **Малаков Д.** Звідки пішли Нивки // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 7. – С. 14–15: іл.; № 8. – С. 14–16: іл.
357. **Новак Б.** Новий ансамбль старої площі: [Рад. р-н] // Прапор комунізму. – 1981. – 13 січ.
358. **Осипова Л.** Район элитных новостроек и недостроенных бизнес-центров [Рад. р-н] // Недвижимость Киева. – 2000. – № 19. – С. 14–15: ил.
359. **Петров Я.** Радянский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1997. – № 20. – С. 2–3: ил. – Город, где мы живем.
360. **Петрова С.** Від центру – до околиць: Радянський р-н // Хрещатик. – 1996. – 12 січ.
361. **По рідному** р-ну: Короткий екон.-стат. огляд госп. і культ. розвитку [Рад.] р-ну м. Києва. – К., 1958. – 43 с.: іл., портр. – (На допомогу пропагандисту та агітатору [Рад.] РК КП України м. Києва).
362. **Радянський** р-н [Києва]: [Про соц. розвиток: Матеріали] // Прапор комунізму. – 1990. – 30 черв.
363. **Скирда Т.** Назустріч славному ювілею: [Рад. р-н м. Києва] // Веч. Київ. – 1957. – 8 лип.
364. **Солдатіч А.** Планування [Рад.] р-ну // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 1. – С. 30–33: іл.
365. **Швець О.** Радянський р-н: Сторінки історії // Веч. Київ. – 1984. – 10 лют.
366. **Як ще** селом була Шулявка: [Про історію р-на Шулявки в м. Києві] // Київ. політехнік. – 1998. – 9 квіт.
367. **Ятко М.М.** Є в Києві Нивки: Докум. повість [про будівників]. – К.: Рад. письменник, 1963. – 97 с. – (Україна сьогодні).

Старокиївський (Театральна, Золоті ворота, Хрещатик. Палац спорту)
рік заснування – 1992

Starokiyivs'kyi (Teatral'na, Zoloti vorota, Khreschatyk, Palats sportu)

1917–1924 існував під назвами Центральний, Старокиївський;

1924–1992 – Ленінський р-н (у 1936 р. його Печерська частина названа Кіровським р-ном).

368. **Давидова А.** Головний здобуток – досвід: [Ленін. р-н] // Київ. правда. – 1974. – 23 жовт.
369. **Кіпоренко М.** Принципово, цілеспрямовано: [Ленін. р-н] // Прапор комунізму. – 1978. – 19 груд.

370. **Ніжинський М.** Відбудова народного господарства – найважливіше завдання трудящих: [Відбудова житл. фонду та упорядкування Ленін. р-ну м. Києва] // Київ. правда. – 1945. – 30 трав.
371. **Осипова Л.** Кто из нас не хочет жить в центре? Или краткий обзор всеми любимого Старокиевского р-на // Недвижимость Киева. – 2000. – № 16. – С. 16–17: ил.
372. **Петров Я.** Старокиевский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 7. – С. 2–4: ил. – Город, где мы живем.
373. **Улицы, переулки, площади, проезды и спуски Старокиевского р-на** // Недвижимость Киева. – 1998. – № 7. – С. 5.
374. **Цікаві факти Старокиївського р-ну** // Веч. Київ. – 1997. – 24 трав.

Харківський (Теличка, Березняки, Осокорки, Позняки, Корчувате)
рік заснування – 1990

Kharkivs'kyi (Telichka, Berezniaky, Osokorky, Pozniaky, Korchuvate)

375. **Бородюк Н.** І буде місто без околиць : [Соц.-екон. пробл. Харк. р-ну Києва: За матеріалами бесіди з головою райдержадмін. М.П. Кирилюком] // Уряд. кур'єр. – 1998. – 3 груд.
376. **Голуб Є.М.** Селище над Дніпром: [Корчувате] // Веч. Київ. – 1985. – 11 трав.
377. **Данькевич І.П.** Першочергові об'єкти Харківського р-ну: [Доп. голови Харк. райвиконкому І.П. Данькевича на черговому засіданні] // Веч. Київ. – 1988. – 25 листоп.
378. **Заталокін О.П.** Осокорки: Невідкладні пробл.: На запитання читачів відповідає голова Осокорків. селищ. Ради О.П. Заталокін / Бесіду вели В. Григоренко, І. Сіренко // Веч. Київ. – 1989. – 5 квт.
379. **Иноземцева А.С.** Новый массив по Харьковскому шоссе в Киеве: [Архитектур. проект] // Стр-во и архитектура. – 1985. – № 2. – С. 6–7.
380. **Кирилюк М.** Київ без околиць : [Про екон-соціаліст. розв. Харк. р-ну Києва: Інтерв'ю голови райради й райдержадмін. М.П. Кирилюка / Записала Л. Дацюк] // Хрещатик. – 1990. – 7 верес.
381. **Кирилюк М.П.** Осокорки: Турботи селищ. ради // Веч. Київ. – 1985. – 6 берез.
382. **Коляда Ю.** Кухмістерська слобідка // У озера. – 2000. – 8 груд.
В межі Києва ввійшла 21.10 1923 р. Під час війни вицент зруйнована. Зараз – масив Березняки.
383. **Коляда Ю., Пономаренко Л.** Кухмістерська слобідка: [Про історію Кухмістер. слобідки, на місті якої піднялися житл. будинки масиву Березняки] // Київ. правда. – 1986. – 8 трав.
384. **Лекарь Б.Г.** Размещение декоративно-художественных элементов в жилых массивах: (На примере жилого р-на Березняки г. Киева) // Градостроительство. – 1979. – Вып. 27. – С. 60–62.

370. **Ніжинський М.** Відбудова народного господарства – найважливіше завдання трудящих: [Відбудова житл. фонду та упорядкування Ленін. р-ну м. Києва] // Київ. правда. – 1945. – 30 трав.
371. **Осипова Л.** Кто из нас не хочет жить в центре? Или краткий обзор всеми любимого Старокиевского р-на // Недвижимость Киева. – 2000. – № 16. – С. 16–17: ил.
372. **Петров Я.** Старокиевский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 7. – С. 2–4: ил. – Город, где мы живем.
373. **Улицы, переулки, площади, проезды и спуски Старокиевского р-на** // Недвижимость Киева. – 1998. – № 7. – С. 5.
374. **Цікаві факти Старокиївського р-ну** // Веч. Київ. – 1997. – 24 трав.

Харківський (Теличка, Березняки, Осокорки, Позняки, Корчувате)
рік заснування – 1990

Kharkivs'kyi (Telichka, Berezniaky, Osokorky, Pozniaky, Korchuvate)

375. **Бородюк Н.** І буде місто без околиць : [Соц.-екон. пробл. Харк. р-ну Києва: За матеріалами бесіди з головою райдержадмін. М.П. Кирилюком] // Уряд. кур'єр. – 1998. – 3 груд.
376. **Голуб Є.М.** Селище над Дніпром: [Корчувате] // Веч. Київ. – 1985. – 11 трав.
377. **Данькевич І.П.** Першочергові об'єкти Харківського р-ну: [Доп. голови Харк. райвиконкому І.П. Данькевича на черговому засіданні] // Веч. Київ. – 1988. – 25 листоп.
378. **Заталокін О.П.** Осокорки: Невідкладні пробл.: На запитання читачів відповідає голова Осокорків. селищ. Ради О.П. Заталокін / Бесіду вели В. Григоренко, І. Сіренко // Веч. Київ. – 1989. – 5 квіт.
379. **Иноземцева А.С.** Новый массив по Харьковскому шоссе в Киеве: [Архитектур. проект] // Стр-во и архитектура. – 1985. – № 2. – С. 6–7.
380. **Кирилюк М.** Київ без околиць : [Про екон-соціаліст. розв. Харк. р-ну Києва: Інтерв'ю голови райради й райдержадмін. М.П. Кирилюка / Записала Л. Дацюк] // Хрещатик. – 1990. – 7 верес.
381. **Кирилюк М.П.** Осокорки: Турботи селищ. ради // Веч. Київ. – 1985. – 6 берез.
382. **Коляда Ю.** Кухмістерська слобідка // У озера. – 2000. – 8 груд.
В межі Києва ввійшла 21.10 1923 р. Під час війни вицент зруйнована. Зараз – масив Березняки.
383. **Коляда Ю., Пономаренко Л.** Кухмістерська слобідка: [Про історію Кухмістер. слобідки, на місті якої піднялися житл. будинки масиву Березняки] // Київ. правда. – 1986. – 8 трав.
384. **Лекарь Б.Г.** Размещение декоративно-художественных элементов в жилых массивах: (На примере жилого р-на Березняки г. Киева) // Градостроительство. – 1979. – Вып. 27. – С. 60–62.

385. **Осипова Л.** На Позняках открылся новый супермаркет // Недвижимость Киева. – 2000. – № 14. – С. 15: ил.
386. **Петров Я.** Харьковский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 14. – С. 2–5: ил. – Город, где мы живем.
387. **Позняк П.** Березняки: [Про житл. масив Березняки] // Прапор комунізму. – 1981. – 30 січ. – (До 1500-річчя Києва).
388. **Пономаренко Л.** Кухмістерська слобідка // Молода гвардія. – 1982. – 24 лют. – (Кисву 1500).
389. **Пономаренко Л.** Позняки: Минуле й майбутнє // Київ. вісн. – 1991. – 28 берез.
390. **Радісні перспективи:** [Харк. масив] // Прапор комунізму. – 1987. – 21 черв.
391. **Скуленко І.** Кухмістерська слобідка, Галерний острів: (На карті Києва) // Веч. Київ. – 1963. – 4 черв.
392. **Улицы, переулки, площади, проспекты** Харьковского р-на // Недвижимость Киева. – 1998. – № 14. – С. 6.
393. **Харківський р-н [Києва]:** Пробл., судження, факти: [Матеріали] // Київ. вісн. – 1990. – 10 серп.

Шевченківський (Сирець, Татарка, Лук'янівка, Львівська Брама, Виноградар)
рік заснування – 1937.

До 1957 р. мав також назву Молотовський р-н.

Сучасну назву затверджено у 1957 р.

Shevchekivskiyi (Sirets' Tatarka, Lvivs'ka Brama, Vunogradar)

394. **Бахтинський [Сенгалович] Ф.** По старому Києву: Татарка // Глобус. – 1931. – № 2 (171). – С. 30–31: іл.
395. **Бондаренко Ст.** Чи впізнаєте ви Виноградар? // Веч. Київ. – 1985. – 26 січ.
396. **Борисов М.** Завод. Вулиці. Минуле: [Про Лук'янівку, з-д “Укркабель” та вулиці навколо з-ду, їхню історію і сьогодення] // Прапор комунізму. – 1979. – 12 серп.
397. **Борисюк Н.** Запорука перемог: Шевченківський р-н // Київ. зоря. – 1963. – 24 листоп.
398. **Вероцкий В.** Лукьянівка: З історії Києва // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 14. – С. 14–15: іл.
399. **Вольська В.** Манна небесна на р-н не падає: [Шевченк. р-н] // Хрещатик. – 1997. – 27 трав.
400. **Воскресенский В.** Медико-санитарный очерк Лукьяновки, предместья г. Киева. – К., 1889. – 28 с. – Відб. з: Киевлянин. – 1889. – № 93, 94, 101, 102.
401. **Гай І.** Спрямований у майбутнє: [Шевченк. р-н] // Прапор комунізму. – 1982. – 15 черв.
402. **Галешко Р.** Мета забов'язує // Молода гвардія. – 1975. – 25 листоп.
403. **Дибя А.** Спроба несподіваної екскурсії в Шевченківський р-н м. Києва // Пробудження. – 1993. – Груд.

385. **Осипова Л.** На Позняках открылся новый супермаркет // Недвижимость Киева. – 2000. – № 14. – С. 15: ил.
386. **Петров Я.** Харьковский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 14. – С. 2–5: ил. – Город, где мы живем.
387. **Позняк П.** Березняки: [Про житл. масив Березняки] // Прапор комунізму. – 1981. – 30 січ. – (До 1500-річчя Києва).
388. **Пономаренко Л.** Кухмістерська слобідка // Молода гвардія. – 1982. – 24 лют. – (Києву 1500).
389. **Пономаренко Л.** Позняки: Минуле й майбутнє // Київ. вісн. – 1991. – 28 берез.
390. **Радісні перспективи:** [Харк. масив] // Прапор комунізму. – 1987. – 21 черв.
391. **Скуленко І.** Кухмістерська слобідка, Галерний острів: (На карті Києва) // Веч. Київ. – 1963. – 4 черв.
392. **Улицы, переулки, площади, проспекты** Харьковского р-на // Недвижимость Киева. – 1998. – № 14. – С. 6.
393. **Харківський р-н [Києва]:** Пробл., судження, факти: [Матеріали] // Київ. вісн. – 1990. – 10 серп.

Шевченківський (Сирець, Татарка, Лук'янівка, Львівська Брама, Виноградар)
рік заснування – 1937.

До 1957 р. мав також назву Молотовський р-н.

Сучасну назву затверджено у 1957 р.

Shevchekivskiyi (Sirets' Tatarka, Lvivs'ka Brama, Vunogradar)

394. **Бахтинський [Сенгалович] Ф.** По старому Києву: Татарка // Глобус. – 1931. – № 2 (171). – С. 30–31: іл.
395. **Бондаренко Ст.** Чи впізнаєте ви Виноградар? // Веч. Київ. – 1985. – 26 січ.
396. **Борисов М.** Завод. Вулиці. Минуле: [Про Лук'янівку, з-д “Укркабель” та вулиці навколо з-ду, їхню історію і сьогодення] // Прапор комунізму. – 1979. – 12 серп.
397. **Борисюк Н.** Запорука перемог: Шевченківський р-н // Київ. зоря. – 1963. – 24 листоп.
398. **Вероцкий В.** Лукьянівка: З історії Києва // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 14. – С. 14–15: іл.
399. **Вольська В.** Манна небесна на р-н не падає: [Шевченк. р-н] // Хрещатик. – 1997. – 27 трав.
400. **Воскресенский В.** Медико-санитарный очерк Лукьяновки, предместья г. Киева. – К., 1889. – 28 с. – Відб. з: Киевлянин. – 1889. – № 93, 94, 101, 102.
401. **Гай І.** Спрямований у майбутнє: [Шевченк. р-н] // Прапор комунізму. – 1982. – 15 черв.
402. **Галешко Р.** Мета забов'язує // Молода гвардія. – 1975. – 25 листоп.
403. **Дибя А.** Спроба несподіваної екскурсії в Шевченківський р-н м. Києва // Пробудження. – 1993. – Груд.

404. **Западня В.** Ми з Шевченківського: [Про досягнення трудівників р-ну] // Ранок. – 1982. – № 4. – С. 16–17.
405. **Ільченко З.** Впорядкування р-ну: [Відбудова будинків. Санітарне впорядкування Шевченк. р-ну] // Київ. правда. – 1945. – 13 трав.
406. **Кислий Д.М.** Реконструкція “Татарки” // Рад. Київ. – 1938. – № 2. – С. 26–27.
407. **Коваль І.** Виноградар ... // Прапор комунізму. – 1988. – 31 січ.
408. **Майбутні** Татарки [Шевченк. р-н] // Прапор комунізму. – 1986. – 21 лют.
409. **Марченко І.** Візитна картка р-ну: [Про досвід благоустрою Шевченк. р-ну] // Рад. Україна. – 1974. – 14 серп.
410. **Миколайчук О.** І судилася доля: З історії Києва: [Історія масиву Виноградар] // Прапор комунізму. – 1983. – 5 жовт.
411. **Михайленко К., Позняк П.** Минуле і сучасне Шевченківського р-ну // Веч. Київ. – 1957. – 7 груд.
412. **Омельченко В., Сіренко І.** Головна пл. масиву: [Про київ. р-н Виноградар] // Веч. Київ. – 1986. – 11 черв.
413. **Осипова Л.** В Шевченковском р-не администрация продолжает строить // Недвижимость Киева. – 2000. – № 20. – С. 23.
414. **Пастернак А.** Цей новий старовинний р-н: [Сирець] // Веч. Київ. – 1980. – 26 серп.
415. **Петров Я.** Шевченковский р-н и его исторические жилые местности // Недвижимость Киева. – 1998. – № 5. – С. 5–6: ил. – Город, где мы живем.
416. **Позняк П.** Куточок Лук’янівки // Прапор комунізму. – 1988. – 13 трав.
417. **Позняк П.** На колишній Лук’янівці: [Київ] // Прапор комунізму. – 1988. – 8 квіт.
418. **Позняк П.** Сирець // Прапор комунізму. – 1983. – 14 жовт.
419. **Скуленко І.** Сирець // Веч. Київ. – 1958. – 28 листоп.
420. **Сьогодні і завтра** масиву: [Виноградар] // Прапор комунізму. – 1986. – 16 верес.
421. **Съедин А.В.** Жилой р-н Виноградарь в Киеве: [О создании градостроит. ансамбля] // Стр-во и архитектура. – 1980. – № 11. – С. 6–11.
422. **Улицы, переулки, площади, спуски, проспекты** Шевченковского р-на // Недвижимость Киева. – 1998. – № 5. – С. 4.
423. **Цікаві факти** Шевченківського р-ну [Києва] // Веч. Київ. – 1997. – 24 трав.
424. **Швець О.** Шевченківський р-н: Сторінки історії // Веч. Київ. – 1984. – 10 лют.
425. **Шевченківський** р-н міста Києва: Зб. матеріалів з історії, екон. і культ. розвитку р-ну за 40 років Рад. влади. – К., 1957. – 187 с.: іл. – (Шевченк. РК КП України м. Києва).

3. Вулиці*

Streets

Загальні праці

General works

426. **Андріївський** узвіз, Боричів тік. Якими їм бути? // Прапор комунізму. – 1987. – 14 жовт.
427. **Ануфриева О.** Город – это судьба ...: Раздумья о киев. улицах и их назв. // Зеркало недели. – 1998. – 30 мая – 5 июня.
428. **Безпалій В.** Архітектура Київської набережної // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 2. – С. 20–23.
429. **Бергельсон Н.** Місто в асфальті і зелені // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 78. – С. 13–17.
430. **Білокінь С.** Пам'ять наших вулиць // Молода гвардія. – 1983. – 14 трав., 4 жовт.
431. **Боряк Г.** Вул-ми старого Києва // Веч. Київ. – 1979. – 11 серп.
432. **Варламов А.** Чийім іменем названо вулицю?: [Перенайменування деяких вулиць м. Києва] // Веч. Київ. – 1986. – 5 листоп.
433. **Вилинская Л.** «Счастье, что я вас знал»: Имена улиц // Правда Украины. – 1980. – 13 марта. – (Киев. 1500. Время. События).
434. **Відродження** назв вулиць // Веч. Київ. – 1986. – 9 жовт.
435. **Відродження** назв вулиць: [Про доцільність повернення окремим вул-м колиш. назв у Києві] // Веч. Київ. – 1986. – 20 серп.
436. **Вігченко К.** Про вулиць імена // Прапор комунізму. – 1983. – 3 лип.
437. **Вулиці Києва:** Довідник / Упоряд.: А.В. Кудрицький та ін.; За ред. А.В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл. ім. М.П. Бажана, 1995. – 351 с.
438. **Вулиці Києва:** Довідник / Упоряд.: А.М. Сигалов, Я.М. Волошин, Л.Г. Бурчинська, О.Є. Каленич. – К.: Реклама, 1975. – 280 с.: 4 л. іл., окр. л. схем; – Теж. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Реклама, 1979. – 415 с.: 20 л. іл.
439. **Галл А.** На будівництві набережної // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 12. – С. 11–14: іл.
440. **Где эта улица?:** справ. для киевлян и гостей города. – К.: Реклама, 1988. – 126 с.
441. **Гродзінський А.** Історія і виховання: [Назви київ. вулиць] // Прапор комунізму. – 1986. – 21 верес.
442. **Грузин В.** Що пам'ятає вул.: [З історії планує. і забудови Києва за роки Рад. влади] // Рад. Україна. – 1967. – 28 січ.

---

* Вулиці Артема, Горького, Радгоспна, Січневого Повстання, Смирнова-Ласточкина, Червоноармійська, які оголошені до перейменування міською комісією з перейменувань, на даний час не затверджені рішенням сесії Київради. Атлас: Київ до кожного будинку. – К., 2003. – С. 96.

443. **Драбкін І., Алгазінов К.** Кілометр підпірної стінки: [Буд-во набереж. Дніпра] // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 2. – С. 23–24: іл.
444. **Дубанін С.** Біограф вулиць: [Про роботу любителя-краєзнавця М.Н. Лівшиця над історією походження назв вулиць Києва] // Рад. культура. – 1964. – 14 черв.
445. **Дубелір Г.Д.** Городские улицы и мостовые. – К.: Тип. А.М. Пономарева, 1912. – 407 с.
– Див.: Алфавитный указатель на слово «Киев»: с. 402.
446. **Єврейські адреси Києва = Jewish Adresses of Kiev:** Карта-схема / Упоряд. та авт. тексту М. Кальницький; Авт. макету та худ. оформлення З. Чечика. – К.: Ін-т юдаїки, 1998.
447. **Єжов В.І.** Будинки типові – вулиці різні // Прапор комунізму. – 1984. – 19 лип.
448. **Єленський М.** Київська набережна: З історії нашого міста // Веч. Київ. – 1954. – 2 черв.
449. **Заболотнюк Г.** Полум'яні революціонери: Їх іменами названо вулиці [Ульянових, Бош, Тимофєєва] // Веч. Київ. – 1979. – 30 берез.
450. **Завадський Є.** Підземний перехід [на Оболоні] // Прапор комунізму. – 1986. – 12 жовт.
451. **Зарецкий В.И.** Архитектурно-планировочное решение прибрежных общественных пл-дей (на примерах пл-дей в городах Киеве, Николаеве, Одессе, Запорожье). – К., 1955. – 15 с.
452. **Зубарева В.Н.** Роль монументально-декоративного искусства в застройке улиц [Киева] // Стр-во и архитектура. – 1972. – № 8. – С. 18–20.
453. **Ивашко Ю.** Киевские яры и их обитатели: [История улиц] // Недвижимость Киева. – 1999. – № 3. – С. 6.
454. **Івакін Г.Ю.** На вул-х стародавнього Києва: [Розкопки на Подолі: Виявлено фрагм. вулиць XI ст.: Розповідає вчен. секретар сектора археол. Києва Ін-ту археол. АН УРСР Г.Ю. Івакін / Розмову вів Д. Киянський] // Веч. Київ. – 1989. – 17 черв.
455. **Ілляшенко Е.** Вул-ми столиці // Прапор комунізму. – 1980. – 28 груд. – (До 1500-річчя Києва).
456. **Кальницький М.** Еврейские имена на карте Киева // Эйникайт. – 1999. – № 1, март.
457. **Касьянов О.** Проблема реконструкції і забудови площ Києва // Архіт. і буд-во. – 1953. – № 5. – С. 8–12.
458. **Київ:** Названі їх іменами / Авт. тексту В. Фомін; Фото: І.О. Кропивницького, В.Б. Соловського. – К.: Мистецтво, 1976. – Буклет.
459. **Киянский Д.** Древние улицы Киева: [Раскопки на Подоле – фрагм. улиц XI века] // Социалист. индустрия. – 1989. – 20 июня.
460. **Киянский Д.** Молодеют старые улицы: Началась реконструкция центр. части Киева // Правда Украины. – 1987. – 22 янв.
461. **Киянский Д.** Улица у западных ворот // Ленин. знамя. – 1981. – 26 дек. – (Киеву 1500).

462. **Киянський Д.** Під вулицею і над вулицею: Де прокладати пішохідні переходи? // Веч. Київ. – 1984. – 20 верес.; Прапор комунізму. – 1984. – 12 верес.
463. **Коваленко Н.В., Хміль Г.В.** Їх іменами названі вулиці Києва: Список літератури про діячів Комуніст. партії, героїв революції, громадян. та ВВВ. – Вип. 2. – К.: М-во культури УРСР. Держ. іст. б-ка, 1981. – 54 с. – (До 1500-річчя Києва).
464. **Ковалинский В.** Улица, что в имени твоём? // Рабочее слово. – 1992. – 7 марта.
- Перенайменування київських вулиць.*
465. **Коваль В., Ильяшенко А.** Подземный переход в Киеве // Стр-во и архитектура. – 1965. – № 8. – С. 22–23.
466. **Коваль В.С.** Освоение подземного пространства города [Киева: Стр-во переходов и трансп. тоннелей] // Стр-во и архитектура. – 1982. – № 5. – С. 29–32.
467. **Кожурин С.** Наше місто – наш спільний дім: [Про архіт. обличчя голов. площ і магістралей Києва] // Веч. Київ. – 1986. – 5 черв.
468. **Коляда Ю., Пономаренко Л.** Ровесниці ун-ту: [Вулиці Л. Толстого, С. Халтурина, бульв. Шевченка] // Прапор комунізму. – 1984. – 22 черв.
469. **Кононко Г.** Улицы рассказывают: [Об ист. прошлом улиц г. Киева] // Правда Украины. – 1978. – 16 июля.
470. **Король Я.** Тоннели под просп-ами: [130 пешеход. тоннелей в Киеве] // Правда. – 1985. – 16 июня.
471. **Косенко А.** Площади Киева: Некоторые вопросы реконструкции // Стр-во и архитектура. – 1965. – № 5. – С. 1–5.
472. **Кудрицкий А.** По улицам древнего города // Наука и жизнь. – 1982. – № 4. – С. 43–45.
473. **Кулеба В.** Вулиці пам'ятають: Назви вулиць [Києва], пов'язані з його історією, з людьми, які здобували йому славу, йшли на бій і віддавали життя за побудову світлого майбутн. // Прапор комунізму. – 1979. – 12 січ.
474. **Леонидов Ю.** Праздники улиц // Правда Украины. – 1982. – 18 мая.
475. **Леліков М.** Імені червоних мерів: Розповідь про тих, хто очолював київ. міськвиконком в перші роки Рад. влади // Прапор комунізму. – 1981. – 29 січ.
476. **Лівшиць М.** Вулиці Києва: Наших читачів цікавить ... [Історія виникн. деяких київ. вулиць] // Веч. Київ. – 1961. – 20 січ.
477. **Магістраль** понад Славутичем: [Набереж. шосе] // Прапор комунізму. – 1986. – 11 лип.
478. **Малаков Д.** Прикмета наших днів: [Назви київ. вулиць] // Прапор комунізму. – 1986. – 17 верес.
479. **Малашенко В.І.** Вулиці змінюють обличчя // Веч. Київ. – 1984. – 21 січ.
480. **Мартинovich І.І.** Вулиці Києва: Вчора і сьогодні // Веч. Київ. – 1986. – 11 лип.
481. **Матушевич А.** Улицы Киева // Известия. – 1944. – 19 марта.

План відбудови й реконструкції зруйнованого Києва.

482. **Махрін В.Д.** Реконструкція площ: Факт і коментар // Веч. Київ. – 1981. – 22 груд.
483. **Махрін В.** Сонячні квартали: [4 роботи київ. архітекторів, відзнач. на всесоюзн. огляді кращих нових творів рад. архітекторів] // Прапор комунізму. – 1985. – 7 жовт.
484. **Миронець Н.І.** Їх іменами названі вулиці Радянського р-ну Києва: [Матеріали на допомогу лектору]. – К., 1967. – 26 с.
485. **Мілецький А.М.** Молодість старої вулиці: Реконструкція // Веч. Київ. – 1981. – 12 черв. – (1500).
486. **Назви** вулиць змінено // Веч. Київ. – 1982. – 1 жовт.
487. **Найменовано** нові вулиці // Веч. Київ. – 1987. – 18 серп.
488. **Намакштанська Н.З.** Документи Київського міськдержархіву як джерело до вивчення історії вулиць м. Києва // Арх. України. – 1980. – № 4. – С. 59–61.
489. **Никипелов В.** Шаги ... под трассой: [Сооружение подзем. переходов в Киеве] // Правда Украины. – 1985. – 14 марта.
490. **Ніколаєв А.** Поважати іст. назви: [Про перейменування вулиць і площ Києва] // Прапор комунізму. – 1988. – 29 січ.
491. **Новые** имена улицам // Независимость. – 2000. – 21 янв.
492. **О наименовании** некоторых улиц и пл-дей в Киеве // Киевлянин. – 1869. – 14 авг.
493. **Позняк П.** Давнина і сьогодення // Прапор комунізму. – 1981. – 20 листоп. – (До 1500-річчя Києва).
494. **Позняк П.** Набережна: [Київ] // Прапор комунізму. – 1986. – 22 серп.
495. **Позняк П.** Обережно: Історія! // Прапор комунізму. – 1985. – 29 груд.
496. **Позняк П.** Свидетели истории: [Ист. названия киев. улиц, пл-дей, урочищ] // Зеркало недели. – 1997. – 8 февр.
497. **Пономаренко Л., Різник О.** Вулиці Києва (70–80-і рр. ХХ ст.) // Янус. Нерухомість. – 1999. – № 3. – С. 10.
498. **Пономаренко Л., Різник О.** Вулиці Києва (90-і рр. ХХ ст.) // Янус. Нерухомість. – 1999. – № 6. – С. 14.
499. **Пономаренко Л.** Вулиці, площі, провулки // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 24. – С. 14.
500. **Пономаренко Л.** Вулиці, площі, провулки Києва: Іст. нарис // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 20. – С. 14–15.
501. **Пономаренко Л.** Вулиці, площі, провулки Києва // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 5. – С. 16: іл.
502. **Пономаренко Л.** Де та вул.?: [Про іст. назви вулиць Києва] // Молода гвардія. – 1989. – 15 верес.
- Перше офіційне найменування та перенайменування вулиць відбулося 1869 р.*
503. **Пономаренко Л.** З глибин століть: [З історії назв вулиць Києва] // Хрещатик. – 1992. – 15 січ.
504. **Пономаренко Л.А., Миронець Н.И.** Их именами названы улицы Киева: В помощь лектору: К 60-летию Великой Окт. социалист. революции. – К.: О-во «Знание» УССР, 1977. – 60 с.

505. **Пономаренко Л.А., Скаковський Й.М.** Їх іменами названі вулиці Печерського р-ну м. Києва: (Матеріали на допомогу лектору). – К., 1968. – 44 с.
506. **Пономаренко Л.** Назви вулиць на карті Подолу // Надежность и стабильность. – 1997. – № 4. – С. 18.
507. **Пономаренко Л.** Назви на карті столиці: Далеке – близьке // Молодь України. – 1981. – 22 квіт.
508. **Пономаренко Л.А., Яковенко А.** Перша вул. // Веч. Київ. – 1974. – 22 квіт.
509. **Пономаренко Л.** Сторінка з історії назв київських вулиць // Арх. України. – 1969. – № 5. – С. 39–43.
510. **Пономаренко Л.** Хто і як називав й перейменовував вулиці Києва // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 15. – С. 16.
511. **Про впорядкування** найменування площ, вулиць та провулків м. Києва: Витяг з постанови Виконкому Київ. міськ. Ради депутатів трудящих 6 груд. 1944 р. № 286/2 // Київ. правда. – 1944. – 22 груд.
512. **Пропонуються** назви: У коміс. про найменування вулиць: [Рішення про перейменування площі Брежнєва, вул. Новопушкін., вул. Жданова] // Веч. Київ. – 1988. – 16 груд.
513. **Протокол** засідання Киевского губернского статистического ком. 11 июля 1869 г.: Додаток: Ориг.: [О переименовании улиц, пл-дей и переулков г. Киева] // М.О. Рибаків. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 198–205.
514. **Рибаків М.** Історія жива пам'ять: (Історія вулиць Суворова, Кутузова, Кайсарова, Кочубея м. Києва) // Молода гвардія. – 1980. – 12 квіт.
515. **Рибаків М.О.** Прогулянки старим містом: [Вулиці Києва] // М.О. Рибаків. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 31–60.
516. **Різник О.** Вулиці Києва (40-і рр. ХХ ст.) // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 22. – С. 16.
517. **Різник О., Пономаренко Л.** Вулиці Києва (60-і рр. ХХ ст.) // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 23. – С. 16.
518. **Різник О.** Вулиці Києва (70 – початок 80-х рр. ХХ ст.) // Янус. Нерухомість. – 1999. – № 1. – С. 13.
519. **Різник О.** Вулиці Києва на схилі Імперії // Янус. Нерухомість. – 1999. – № 22. – С. 14.
520. **Рогоза Б.** Вулиці нашого міста // Хрещатик. – 1997. – 15 січ.
521. **Savchuk G.** The streets of Kiev: Five walks in the centre. – К.: ArtEc, 1996. – 192 p.: іл.
- Савчук Г.** Вулиці Києва.
522. **Самійленко О.** Автографи: Від Кия до космонавтів: Вулиці Києва осяяні відблиском клас. битв пролетаріату, бойової слави рад. армії, труд. перемог будівників комунізму // Прапор комунізму. – 1981. – 26 лют. – (До 1500-річчя Києва).

523. **Седанов О.П.** Описание улиц Киева [70-і роки ХХ ст.] // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 296, 2014 од. зб. (40-і роки ХХ ст. – 1985 р.).
524. **Сигалов А.** Вул-м – імена митців: [Про присвоєння вул.м Києва ім. Алли Тарасової, Юрія Смолича, Василя Касіяна та ін] // Рад. Україна. – 1979. – 23 трав.
525. **Сигалов А.** Вул-м – імена робітників: Їх знали в обличчя // Робітн. газ. – 1981. – 30 лип.
526. **Сигалов А.** І назва прикрашає вулицю: Як і над чим працює коміс. по найменуванню вулиць і площ при міськвиконкомі // Веч. Київ. – 1989. – 31 берез.
527. **Сигалов А.** Пам'ятаємо завжди: Імена чотирьох Героїв Рад. Союзу з'явилися у назвах київ. вулиць // Рад. Україна. – 1981. – 5 черв.
528. **Сигалов А.** Пам'ятю увічнені: У назвах київ. вулиць навічно закарбовано братер. дружбу народів нашої батьківщини // Прапор комунізму. – 1982. – 17 листоп.
529. **Скуратовский В.** Как по улице Киева – Вия ... // Наше наследие. – 1988. – С. 119–128.
530. **Слюдикова Т.** Друга молодість: [Вулиці міста Києва] // Веч. Київ. – 1979. – 5 черв.
531. **Справочник** кратчайших расстояний по улицам Киева: [Утв. 12.03 1966 г. В 3 т. / ГосавтодорНИИ. Ин-т кибернетики АН УССР] . – К.: Реклама, 1966.
532. **У виконкомі** Київської Міськради депутатів трудящих: [Про впорядкування вулиць та майданів] // Київ. правда. – 1945. – 27 лют.
533. **Улицы** Киева: Справочник / Киевгорсправка. – [К.]: София, 1993. – 176 с.
534. **Усач В.** Імена нових вулиць: [У Харків., Мінськ., Ватутін. р-нах та на масиві Позняки] // Прапор комунізму. – 1989. – 21 трав.
535. **Федорів В.** Прописка – постійна: [Про перейменування вулиць Києва: вул. Сагайдачного (Жданова), Бориса Грінченка (Ново-Пушкінська), пл. Солом'янська (Брежнева)] // Молода гвардія. – 1989. – 3 берез.
536. **Фещенко О.** Сторінки героїчного життя: [Вулиці маршала Рибалка та Шолуденка] // Прапор комунізму. – 1984. – 15 листоп.
537. **Холостенко М., Юрченко П.** Сонячне місто: Житл. комбінат у Дарниці // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 12. – С. 16–18.
538. **Цельтнер Є.** На що не зважали архітектори: [Про спорудження сходів та набереж. Дніпра у Києві] // Соціаліст. Київ. – 1937. – № 12. – С. 21–22.
539. **Цюпа Ю.** Кілька хвилин до наступу: На їх честь названо вулиці // Веч. Київ. – 1983. – 9 лют.
540. **Цюпа Ю.** Одна на всіх пам'ять: [Про старі назви київ. вулиць] // Хрещатик. – 1992. – 24 жовт.
541. **Чередниченко В.** Слава героїв вічна: [Їх іменами названі вулиці Києва] // Веч. Київ. – 1978. – 23 груд.
542. **Чижов Ф.** Киев в настоящее время: Крестьянский вопр. // День. – 1864. – № 12. – С. 20–23. – (Зовнішній вигляд київських вулиць початку 1860 р.)

543. **Шестаков В.Ф., Говоркова В.И.** Их іменами названі вулиці Києва: (Справ. матеріал для екскурсиводів) / Текст сост. В.Ф. Шестаков, В.И. Говоркова. – К., 1967. – 100 с.
544. **Шулькевич М.** Пам'яті відважних комсомольців: [Про пам'ятники, вулиці, барельєфи, назви яких пов'язані з іменами кийв. комсомольців 20-х років] // Веч. Київ. – 1979. – 17 серп.
545. **Шумов В.** Коли не доводять почату справу до кінця: [Стан упорядкування вулиць у Києві] // Рад. Київ. – 1938. – № 10. – С. 17.
546. **Щербина В.** Стрілецька та Рейтарська вулиці у Києві; Шулявщина (або Шулявка); До історії жіночої освіти у Києві: [З історії Києва] // Хрещатик. – 1992. – 17 черв.

4. Вулиці. Площі

Streets, Squares

Алексєєва вул. (Теличка)

Зникла в другій половині 70–90 рр. XX ст.

Aleks'ieva vul.

547. **Пономаренко Л.А.** Вул. Петра Алексєєва // Водник. – 1974. – 11 трав; Молода гвардія. – 1975. – 20 лип.

Андріївський узвіз

Andriivs'kyi uzviz

Боричів узвіз античного Борисфену з III тис. до Р.Х.

Кріпосний рів Замкової гори – ХІУ–ХУІ ст.

Андріївський узвіз – ХУст. – 1920

Узвіз Г.Лівера –1920–1944

з 1944 р. – Андріївський узвіз

548. **Авраменко О., Могилевський В.** Андріївський узвіз, 18–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 160–163.
549. **Артюшенко В.** Відроджена вул.: [Андріїв. узвіз] // Культура і життя. – 1983. – 31 лип.
550. **Бакланов Н.** Фонари из ХІХ века [на Андреев. спуске] // Известия. – 1982. – 24 июля.
551. **Бондаренко Р.** Про найбільш кийвську вулицю [Андріїв. узвіз] // Київ. – 1985. – № 8. – С. 147–151.
552. **Бураківська М.** Повернення до себе: [Про Андріїв. узвіз] // Веч. Київ. – 1988. – 5 груд.
553. **Велюньський Ю.** “Вул. мистецтв з 800-річною історією: [Андріїв. узвіз] // Робітн. газ. – 1989. – 19 лип.

543. **Шестаков В.Ф., Говоркова В.И.** Их іменами названі вулиці Києва: (Справ. матеріал для екскурсиводів) / Текст сост. В.Ф. Шестаков, В.И. Говоркова. – К., 1967. – 100 с.
544. **Шулькевич М.** Пам'яті відважних комсомольців: [Про пам'ятники, вулиці, барельєфи, назви яких пов'язані з іменами кийв. комсомольців 20-х років] // Веч. Київ. – 1979. – 17 серп.
545. **Шумов В.** Коли не доводять почату справу до кінця: [Стан упорядкування вулиць у Києві] // Рад. Київ. – 1938. – № 10. – С. 17.
546. **Щербина В.** Стрілецька та Рейтарська вулиці у Києві; Шулявщина (або Шулявка); До історії жіночої освіти у Києві: [З історії Києва] // Хрещатик. – 1992. – 17 черв.

4. Вулиці. Площі

Streets, Squares

Алексєєва вул. (Теличка)

Зникла в другій половині 70–90 рр. ХХ ст.

Aleks'ieva vul.

547. **Пономаренко Л.А.** Вул. Петра Алексєєва // Водник. – 1974. – 11 трав; Молода гвардія. – 1975. – 20 лип.

Андріївський узвіз

Andriivs'kyi uzviz

Боричів узвіз античного Борисфену з III тис. до Р.Х.

Кріпосний рів Замкової гори – ХІУ–ХУІ ст.

Андріївський узвіз – ХУ ст. – 1920

Узвіз Г.Лівера – 1920–1944

з 1944 р. – Андріївський узвіз

548. **Авраменко О., Могилевський В.** Андріївський узвіз, 18–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 160–163.
549. **Артюшенко В.** Відроджена вул.: [Андріїв. узвіз] // Культура і життя. – 1983. – 31 лип.
550. **Бакланов Н.** Фонари из ХІХ века [на Андреев. спуске] // Известия. – 1982. – 24 июля.
551. **Бондаренко Р.** Про найбільш кийвську вулицю [Андріїв. узвіз] // Київ. – 1985. – № 8. – С. 147–151.
552. **Бураківська М.** Повернення до себе: [Про Андріїв. узвіз] // Веч. Київ. – 1988. – 5 груд.
553. **Велюньський Ю.** “Вул. мистецтв з 800-річною історією: [Андріїв. узвіз] // Робітн. газ. – 1989. – 19 лип.

554. **Григорьев К., Баженов Т.** На Андреевском спуске // Лит. газ. – 1986. – 21 мая.
555. **Гуйда М.Є.** Я починав Андріївський узвіз ... [Про мистец. проект “Україна на порозі III тисячоліття. Портр. образ сучасника”: Бесіда з його учасником чл.-кор. Акад. мистецтв / Записала Л. Олтаржевська] // Україна молода. – 2000. – 26 жовт.
556. **Гутнов А.** Киев: Андреевский спуск // Архитектура СССР. – 1983. – № 2. – С. 22–25: фот.
557. **Жолдак Б.** Андріївський узвіз: Квітень // Київ. – 1986. – № 4. – С. 167–168.
558. **Заседа Л.** Мелодії Андріївського спуску: Завершується реконструкція стародав. вулиці міста // Прапор комунізму. – 1982. – 16 трав. – (До 1500-річчя Києва).
559. **Козак С.** На Андріївському узвозі // Літ. Україна. – 1987. – 24 верес.
560. **Кузьменко В.** Андріївський узвіз в інтер'єрі // Веч. Київ. – 1986. – 29 верес.
561. **Малахов В.** Андреевский спуск: Этюд // Правда Украины. – 1981. – 20 окт. – (Київ–1500).
562. **Малахов В.** Андріївський узвіз // Наше слово. – 1982. – 20 черв.
563. **Парійський Є.** Молодість древньої вулиці: [Андріїв. узвіз] // Веч. Київ. – 1982. – 17 лип.
564. **Петров І.** Андріївський спуск // Молода гвардія. – 1982. – 31 лип.
565. **Піаніда Б.** Андріївський узвіз, 1971 (Приват. зб., Київ). – Б.м.: Вид-во “Струм”, 1996. – 1 арк. склад. удвічі, текст: офсет кольор. – Укр., англ.
566. **Плотникова И.** Сказки старой улицы: [Об Андреев. спуске, Киев] // Правда Украины. – 1991. – 25 мая.
567. **Позняк П.** Андріївська вул. // Прапор комунізму. – 1984. – 24 лют.
568. **Позняк П.** Андріївський узвіз // Прапор комунізму. – 1987. – 24 лип.
569. **Позняк П.** Від Нижнього до Верхнього міста: [Андріїв. узвіз] // Прапор комунізму. – 1983. – 25 берез.
570. **Позняк П.** Молодість Андріївського спуску // Прапор комунізму. – 1982. – 17 верес.
571. **Позняк П.** На семи горбах: [Андріїв. узвіз] // Прапор комунізму. – 1984. – 26 жовт.
572. **Скуленко І.** Вул. Лівера: [Андріїв. узвіз]: (Їх іменами названо) // Веч. Київ. – 1957. – 14 верес.
573. **Таранченко М.** Заповідна тиша століть: [Андріїв. узвіз] // Сіл. вісті. – 1982. – 25 трав.
574. **Цикора С.** Первая улица Руси: [Реконструкция Андреев. спуска] // Известия. – 1987. – 4 окт.
575. **Часів** сполучна нить: [Про Андріїв. узвіз] // Прапор комунізму. – 1988. – 4 верес.
576. **Шлёнский Д., Браславец А.** Андреевский спуск: Культурол. путеводитель. – К.: Изд. дом «Амадей», 1998. – 239 с.: 1 к. – (Сер. «История одной улицы»).

577. **Шулькевич М.** Андріївський узвіз: Рідними Вул-ми // Веч. Київ. – 1979. – 24 жовт.
578. **Юрчук М.** Стародавній Київ: [Андріїв. узвіз] // Прапор комунізму. – 1987. – 14 жовт.
579. **Якименко О.** “Майстерня” під відкритим небом: [Андріїв. узвіз] // Прапор комунізму. – 1982. – 18 квіт.

Антонова вул.

Antonova vul.

Виникла у 20-х роках ХХ ст.

1931–1985 – Авіаційна;

З 1985 р. – Антонова вул.

580. **Кузнецова Т.** Вул. Антонова: [В Залізнич. р-ні Києва урочисте увічнення імені авіаконструктора О.К. Антонова] // Прапор комунізму. – 1985. – 16 жовт.

Арсенальна пл.

Arsenal'na pl.

з ХУІІІ ст. до 1919 р. – Микільська пл.

1919–1964 – пл. Революції

1964–1991 – пл. Героїв Арсеналу

З 1991 р. Арсенальна пл.

581. **Одинец М.** Празднуєт улица: [О празднике рабочей улицы у стен з-да «Арсенал» им. Ленина] // Правда. – 1987. – 26 февр.
582. **Пономаренко Л.А.** Площа Героїв “Арсеналу” // Арсеналець. – 1974. – 28 січ.
583. **Пономаренко Л.А.** Площа Героїв “Арсеналу” // Веч. Київ. – 1980. – 21 серп.

Артема вул.

Artema vul.

з давнини до ХУІІІ ст.– Житомирська дорога

1795–1869 – Житомирська вул.

1869–1925 – Львівська

1925–1929 – Л. Троцького

1929–1941 – Артема

1941–1943 – Лембергштрассе

З 1943 р. – Артема вул.

584. **Волков С.** Артема вул., рубіж 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К, 1999. – С. 160–170.
585. **Коваль І.** Тінь від “хмарочоса”: [Спорудження висот. будинку по вул. Артема] // Прапор комунізму. – 1987. – 1 серп.

586. **Малаков Д.** Артема, 24: [Історія вул. Львів. м. Києва] // Прапор комунізму. – 1981. – 5 лют. – (До 1500-річчя Києва).
587. **Позняк П.** Вул. Артема // Прапор комунізму. – 1981. – 17 квіт.; 1983. – 23 верес., 30 груд.
588. **Позняк П.** На вулиці Артема: [Київ] // Прапор комунізму. – 1987. – 3 лип.; 1988. – 5 лют.
589. **Чернищук В.** Вул. Артема: Об'єктивний об'єктив // Прапор комунізму. – 1981. – 17 квіт. – (До 1500-річчя Києва).

Бабин Торжок

Babin Torzok

Історична місцевість за часів Київської Русі
Міська пл. X–XIII ст.

590. **Позняк П.** Де був Бабин Торжок // Прапор комунізму. – 1988. – 28 жовт.
591. **Пономаренко Л., Скаковський Й.М.** Бабин Торжок: (3 історії міста) // Веч. Київ. – 1970. – 2 черв.

Байкова вул.

Baikova vul.

Відома з 1-ої пол. XX ст. під такою ж назвою
1933–1944 – Шмідта П.П.

592. **Рибаків М.О.** З історії околиць Києва: [Вул. Байкова] // Укр. іст. журн. – 1981. – № 1. – С. 116–118.

Банкова вул.

Bankova vul.

1869–1919 – Банківська (Банкова) вул.
1919–1938. – Комуністична вул.
1938–1941 – Орджонікідзе вул.
1941–1943 – Бисмаркштрассе
1943–1992 – Орджонікідзе вул.
З 1992 р. Банкова вул.

593. **Бондаренко Р., Горбик В.** Банкова вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 181.
594. **Позняк П.** Імені революціонера: [Про вул. Орджонікідзе] // Прапор комунізму. – 1986. – 6 черв.
595. **Позняк П.** На вулиці Орджонікідзе // Прапор комунізму. – 1987. – 11 груд.

Басейна вул.
Baseina vul.

Назва походить від так званого басейного яру у кінці 40-х рр. XIX ст. у місці злиття двох струмків – Хрещатицького і Кловського

596. **Кальницький М.** Басейна вул., кін. 19 – 20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 187.

Баха академіка вул.
Bach akademika vul.

30-і рр. XX ст. – Соцмісто

Зникла 2-й пол. 70-х – 90-х рр. XX ст. у зв'язку з переплануванням

597. **Абарбарчук С.** Бах у Києві: [Вул.] // Молода гвардія. – 1989. – 19 лип.

Бессарабська пл.
Bassarabs'ka pl.

У 1-й чверті XIX ст. – Басейна пл.

1837–1869 – Бессарабська пл.

1869–1881 (неофіційно до 1915 р.) – пл. Б. Хмельницького

З 1915 р. – Бессарабська пл.

598. **Асталаш Є.С.** Новобудови в центрі: [Бессараб. пл.] // Прапор комунізму. – 1986. – 25 лип.
599. **Лівшиць М.** Бессарабка стара і сучасна // Веч. Київ. – 1966. – 24 верес.
600. **Писанська В.** Бессарабська пл.: сьогодні і завтра // Веч. Київ. – 1980. – 22 трав.
601. **Позняк П.** Бессарабка: [Історія Бессараб. площі] // Прапор комунізму. – 1986. – 12 груд.
602. **Позняк П.** Бессарабка: [Київ] // Прапор комунізму. – 1987. – 4 груд.

Белінського Чеслава провул.
Bielins'koho Cheslava prov.

Виник у 2-й пол. XIX ст.

До 1926 р. – провул. Комерційний

З 1926 р. Белінського Чеслава пров.

603. **Провул.** Чеслава Белінського у Києві // Веч. Київ. – 1987. – 9 січ.

Білоруська вул.
Bilorus'ka vul.

Виникла у середині XX ст.

З 1955 р. . Білоруська вул.

604. **Кузьменко В.** Назвали ім'ям Білорусії: Є у місті вул. // Рад. Україна. – 1982. – 18 берез. – (Київ. 1500).

**Багговутівська вул.
Bahhovutivs'ka vul.**

1843–1922 – Багговутівська вул. (за прізвиськом домовласника генерала Багговута)

1925–1941 – 9 січня вул.

1941–1943 – Багговутівська вул.

1943–1974. – Січнева вул.

1975–1991 – Маршала Будьонного вул.

З 1991 р. Багговутівська вул.

605. Петрова Л. Свято вулиці [Будьонного] // Прапор комунізму. – 1983. – 27 квіт.

**Боженка вул.
Bozenka vul.**

Виникла у середині ХІХ ст. з двох вулиць – Бульйонської і Заводської

1914–1941 – Бульйонська

З 1941 р. – Боженка вул.

606. Сидоренко О. Вул. Боженка: (Їх іменем названо) // Веч. Київ. – 1957. – 21 жовт.

**Бойка Івана вул.
Boiko Ivana vul.**

До 1954 р.– Дарницька 2-а вул.

1954–1982 – Приозерна вул.

З 1982 р. – Бойка Івана вул.

607. Корольов В. Перший бій: [Про вул. Івана Бойка в Дарниц. р-ні] // Веч. Київ. – 1986. – 24 черв.

**Борисоглібська вул.
Borysohlibs'ka vul.**

Одна з найдавніших вулиць. У ХУІІ ст. була відома під назвою Борисоглібська, Глібобориська. Назва походить від церкви Бориса і Гліба.

608. Щербина Г. Борисоглібська вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 190.

**Боричів тік (узвіз) вул.
Borychiv Tik (uzviz) vul.**

Відома з часів Київ. Русі. Тут у ХУІІ ст. селилися ремісники

609. Бліфельд Д. До питання про Боричів узвіз стародавнього Києва // Археол. – 1948. – Т. 2. – С. 130–144.

610. **Горбик В., Щербина Г.** Боричів тік, вул. 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 191–192.
611. **Одинец М.** Все помнит улица: [Ул. Боричев ток (Боричев спуск в Києве)] // Правда. – 1987. – 2 дек.
612. **Пономаренко Л.** Боричів тік, Боричів узвіз: [З історії назв вулиць Києва] // Хрещатик. – 1991. – 12 груд.
613. **Самойловський І.М.** Боричів узвіз: [Історія Києва] // Укр. іст. журн. – 1969. – № 1. – С. 103–105.

Боровиченко Марії вул.

Borovichenko Marii vul.

У 30-ті роки ХХ ст. – Нова-153 а

1953–1963 – Архангельська

З 1963 рр. – Боровиченко Марії вул.

614. **Малахов В.** Имени Марии Боровиченко // Правда Украины. – 1982. – 10 марта.

Велика Житомирська вул.

Velyka Zhytomyr's'ka vul.

Прокладена у 1037 р.

ХУ ст.–1795 р. – Львівська вул.

1795–1857 – Житомирська вул.

1857–1919 – Велика Житомирська

1919–1941 – А. Горовиця вул.

З 1941 р. – Велика Житомирська вул.

615. **Вероцкий В.** По Большой Житомирской на Копырев конец: Из истории Киева // Янус. Нерухомисть. – 1997. – № 10. – С. 16–17: іл.
616. **Ивашко Ю.** Улица Большая Житомирская, ее дома и их владельцы // Недвижимость Киева. – 1999. – № 11. – С. 11: ил.
617. **Нельговський Ю.** Велика Житомирська вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 217.
618. **Позняк П.** На Великій Житомирській // Прапор комунізму. – 1987. – 10 лип.
619. **Позняк П.** Тут був Сінний базар: [Велика Житомир.] // Прапор комунізму. – 1988. – 12 лют.

Верхній і Нижній Вал
Verkhniі i Nizhniі val

Назви походять від земельних укріплень, споруджених у 2-й половині XVII ст. на берегах р. Глибочиця. У 30-і рр. XX ст. мала назву вул. Кімівська (Комуністичний Інтернаціонал Молоді).

З 1812 р. – сучасна назва, коли після пожежі на Подолі архітектором В. Гесте був складений проект відбудови.

- 620. Перунова Н.** Інвентаризація улиц Верхний и Нижний Вал: Ист. записка. Арх. Ін-ту “Укрпроектреставрація” // Держ арх. Києва, Ф. 163, оп. 41.
- 621. Толочко Л.** Верхній Вал та Нижній Вал, 19–20 ст. // Звід пам’яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – 231–232.
- 622. Толочко Л.И.** История Подола. Регенерация Подола: Ист. записка: [История застройки вулиць Верх. і Ниж. Вал] ” // Держ арх. Києва, Ф. 163, оп. 41.

Ветрова вул.
Vietrova vul.

З 1806 р.

Первісна назва – Макарівська вул.

1874 р. – Назарівська вул.

З 1926 р. – назва на честь Б.С. Ветрова – учасника революційних подій 1917–1918 рр.

- 623. Бондаренко Р.** Ветрова вул., 20 ст. // Звід пам’яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 239.

Володимирська вул.
Volodymyrs’ka vul.

Північна частина “кардо” міста Ярослава з 1036 р.

ХУІІІ – поч. ХІХ ст. під назвами Андріївська, Софійська, Золота

1835–1837 – Університетська вул.

1837–1869 – Велика Володимирська вул.

1869–1901 – Нижньоволодимирська вул.

1901–1922 – Велика Володимирська вул.

1921–1944 – вул. Короленка

З 1944 р. – Володимирська вул.

- 624. Білокінь С.І.** Тут жив і творив Нарбут [вул. Володимир.] // Прапор комунізму. – 1986. – 15 січ.
- 625. Бондаренко Р.** Володимирська вул. // Київ. – 1984. – № 11. – С. 168–173.
- 626. Будкевич В.** Київ. Володимирська вул.: Київ зародився там, де починається найстаріша вул. міста. – К.: Київ. дім, 1999. – 108 с.

627. **Володимирська:** Культурол. путівник / Упоряд. і ред. В.М. Грузин. – К.: Амадей, 1999. – 352 с. – (Сер. «Історія однієї вулиці»; Т.3).
Зміст: Асеев Ю. Київська Русь: Подорож головною вулицею Києва. – С. 13–30; Чепелик В. Просп. тисячолітньої пам'яті. – С. 31–66; Галайба В. Вічна і багатоліка. – С. 67–115; Макаров А. Тіні минулого з Київської гори. – С. 116–186; Федорова Л. Освіта. Культура. Іст. хроніка. Події та імена. – С. 187–259; Перелік власників приватних садиб іст. частини вул. Володимирської (За арх. джерелами) / Уклад. М. Кадомська. – С. 260–275; Адрес. телефон. кн. [за станом на 1 листоп. 1999 р.] . – С. 276–284.
628. **Вул(иця) Велико-Володимирська в Києві** – місце завзятих боїв з більшовиками // Іст. календар-альм. Червон. Калини. – 1938. – На вкл.
629. **Деркач В.** Заповідна вул. Володимирська // Веч. Київ. – 1997. – 5 листоп.
630. **Ігнаткін І.** Володимирська вул. // Веч. Київ. – 1953. – 5 січ.
631. **Кальницький М., Федорова Л.** Володимирська вул., 10–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 250–254.
632. **Позняк П.** Де був перший Радянський український уряд: [Будинок № 19 по Володимир. вул.] // Прапор комунізму. – 1988. – 29 січ.
633. **Позняк П.** На початку Володимирської // Прапор комунізму. – 1983. – 2 груд.
634. **Позняк П.** На розі Володимирської: [Про історію забудови] // Прапор комунізму. – 1986. – 13 черв.
635. **Позняк П.** Один квартал Володимирської // Прапор комунізму. – 1988. – 29 квіт.
636. **Рогоза Б.** Володимирська // Хрещатик. – 1997. – 29 берез.
637. **Соловійов В.** Володимирська вул.. Золоті ворота // Експрес-кур'єр. – 1998. – № 93: іл. – Гортаючи сторінки історії.
638. **Шулькевич М.** Володимирська вул. // Прапор комунізму. – 1980. – 6 трав. – (До 1500-річчя Києва).

Володимирський узвіз

Volodymyrs'kyi uzviz

На початку ХІХ ст. – Мостова вул., згодом – Олександрівський узвіз, з 50-х рр. ХХ ст. – Володимирський узвіз

639. **Горка на ремонті:** [Владимир. спуск] // Правда. – 1984. – 24 июля.
640. **Таранченко** Відновлюється старовинний шлях // Сіл. вісті. – 1984. – 12 черв.
641. **Шулькевич М.** Володимирський спуск // Прапор комунізму. – 1979. – 5 серп.

Воровського вул.

Vorovs'koho vul.

1830–1919 – Бульв-но-Кудрявська вул.

1919–1937 – Є.В. Нероновича

з 1937 р. Воровського вул.

642. **Волинський С.** Вул. Воровського: (Їх іменами названо ...) // Веч. Київ. – 1957. – 26 жовт.
643. **Нельговський Ю., Трегубова Т.** Воровського вул., кін. 19 – 20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 292–293.
644. **Позняк П.** Вул. Воровського // Прапор комунізму. – 1988. – 4 берез.

Гавро Лайоша вул.

Havro Laiosha vul.

Запроектована у 60-і рр. ХХ ст. під назвою Східна вул.

з 1970 р. – Гавро Лайоша вул.

645. **Клинченко Т.** Письменник-інтернаціоналіст: Вул., на якій ти живеш: [Вул. Лайоша Гавро на Оболоні] // Прапор комунізму. – 1979. – 13 квіт.

Георгієвський провул.

Georhiefs'kyi prov.

Названий на честь Георгієвського храму, збудованого Ярославом Мудрим і освяченим митрополитом Іларіоном у 1054 р.

1939–1991 – Стрілецький провул.

з 1991 р. – Георгієвський провул.

646. **Позняк П.** На Стрілецькому провулку // Прапор комунізму. – 1989. – 5 трав.

Героїв Дніпра вул.

Heroiv Dnipro vul.

Запроектована у 60-х рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова 8-а

з 1970 р. Героїв Дніпра вул.

647. **Волинський С.** Імені Героїв Дніпра // Прапор комунізму. – 1979. – 6 листоп.
648. **Михайлов М.** На честь Героїв Дніпра: [Свято вул. Героїв Дніпра у Мінськ. р-ні Києва] // Прапор комунізму. – 1985. – 16 жовт.
649. **Позняк П.** Вул. Героїв Дніпра // Прапор комунізму. – 1985. – 14 жовт.
650. **Соленик Л.** Вул. Героїв Дніпра // Робітн. газ. – 1983. – 4 листоп.
651. **Чорний М.** Пам'ять про героїв: Свято вул. Героїв Дніпра відбулось у Мінськ. р-ні // Веч. Київ. – 1984. – 9 жовт.

Героїв Сталінграда просп.

Heroiv Stalingrada prosp.

Виник у 1973 р. під назвою Набережна Славутича
З 1982 р. – Героїв Сталінграда просп.

652. **Константинова Т.** Захисникам Волзької твердині: Просп. ім. Героїв Сталінграда у Мінськ. р-ні // Веч. Київ. – 1983. – 22 січ.
653. **Учора** у Мінському р-ні відкрито просп., названий на честь Героїв Сталінграда // Прапор комунізму. – 1983. – 23 січ.

Герцена вул.

Hertsena vul.

Виникла у 70–90 рр. XIX ст. і складалась з вул. Осіївської та Овруцької
1910–1939 – Осіївська
З 1939 р. – Герцена вул.

654. **Позняк П.** Вул. Герцена // Прапор комунізму. – 1985. – 4 січ.

Глушкова академіка просп.

Hlushkova akademika prosp.

1976–1983 – частина просп.у 40-річчя Жовтня
з 1983 р.– просп. академіка Глушкова

655. **Іменем** ученого: [Просп. акад. Глушкова] // Прапор комунізму. – 1983. – 24 серп.

Гоголівська вул.

Hoholiavs'ka vul.

1857–1902 – Кадетський провул.
З 1902 р. – Гоголівська вул.

656. **Позняк П.** Вул. Гоголівська // Прапор комунізму. – 1985. – 5 лип.

Головка Андрія вул.

Holovka Andriia vul.

50-і роки XX ст. – Ново-будівна вул.
З 1977 р. – Головка Андрія вул.

657. **Моргаєнко П.** Улица Андрея Головка: К 90-летию со дня рождения писателя // Радуга. – 1987. – № 12. – С. 146–150.

Голосіївська вул.

Holosiivs'ka vul.

Місцевість Голосіїв з невеликим хутором, що належав Видубицькому монастирю, вперше згадується у 1541 р.

658. **Карлик О.** Свято вулиці [Голосіївська] // Веч. Київ. – 1984. – 10 листоп.

Голосіївський просп.

Holosiivs'kiy prosp.

Виник у 2-й половині XIX ст.
1806–1934 – Васильківське шосе
1934–1957 – Васильківська вул.
1957–1996 – Просп. 40-річчя Жовтня
З 1997 р. – Голосіївський просп.

659. **Іванченкова Л.** Широка вул. моя: [Просп. 40-річчя Жовтня] // Веч. Київ. – 1984. – 6 листоп.

Гончара Олеся вул.

Honchara Olesia vul.

1834–1911 рр. – Мала Володимирська вул.
1911–1919 – Столипінська вул.
1919–1937 – В. Гершуні вул.
1937–1939 – Л. Кецховелі вул.
1939–1941 – В. Чкалова вул.
1941–1943 – В. Антоновича вул.
1943–1996 – В. Чкалова вул.
З 1996 р.р. – Гончара Олеся вул.

660. **Єремєєв І., Цівірко М.** Не все, що вміло літати, було соколом: [Про вул. Олеся Гончара] // Веч. Київ. – 1997. – 29 лип.
661. **К наименованию** Мало-Владимирской улицы улицей П.А. Столыпина // Киевлянин. – 1911. – 9 окт.
662. **Кухаренко Р.** Вулиці перейменовуємо, а р-ни поки що ні ... [Про перейменування вул. Чкалова на вул. О. Гончара] // Веч. Київ. – 1997. – 5 берез.
663. **Нельговський Ю.** Гончара Олеся вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 305–306.
664. **Позняк П.** Вул. Чкалова // Прапор комунізму. – 1981. – 25 груд.
665. **Позняк П.** На вулиці Чкалова // Прапор комунізму. – 1988. – 29 лип.
666. **Улица**, переименованная в пятый раз, или за что обидели Валерия Чкалова // Недвижимость Киева. – 1997. – № 10. – С. 3.

Гордієнка Костя (отамана) провул.

Hordiienka Kostia prov.

1944 р. – провул. Чекістів
З 1997 р. – Гордієнка Костя (отамана) провул.

667. **Щербина В.** Геть чекістів, слава отаману Гордієнку!: [Про пропозицію перейменування вулиць] // Веч. Київ. – 1997. – 20 лют. – Зміни на столич. мапі.

**Городецького Владислава архітектора вул.
Horodets'koho Arkhitekтора vul.**

Виникла у 90-і рр. XIX ст
1895–1919 – Миколаївська вул.
1919–1941 – К. Маркса вул.
1941–1943 – Миколаївська вул.
1943– 1996 – К. Маркса вул.

З 1996 р. – Городецького Владислава архітектора вул.

- 668. **Бахтинський [Сенгалович] Ф.** З старих карток Києва: [Колиш. садиба Мерінга (вул. К. Маркса)] // Глобус. – 1932. – № 10. – обкл., С. 3: іл.
- 669. **Злобін В.** “Вул. запрошує ... на відпочинок”: [Пропозиція зробити вул. К. Маркса з прилеглими до неї площею І. Франка та ділянкою вул. Заньковецької пішохід.] // Веч. Київ. – 1987. – 5 груд.
- 670. **Кальницький М., Толочко П.** Городецького архітектора вул., рубіж 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1, А–Л. – К., 1999. – С. 315–316.
- 671. **Колишня Миколаївська** // Рад. освіта. – 1981. – 14 листоп.
- 672. **Коляда Ю., Пономаренко Л.** Вул. Карла Маркса // Веч. Київ. – 1987. – 1 лип.
- 673. **Махлин Я.** Первая улица Городецкого: Музеи Киева / Фото Ю. Ильенко // Горожанин. – 1998. – № 7 (18). – С. 16. – Еженедельник.
- 674. **Позняк П.** Вул. Карла Маркса // Прапор комунізму. – 1984. – 2 листоп.

**Горького вул.
Hor'koho vul.**

Виникла у 30-і рр XIX ст.
1837–1874 – Новолибідська вул.
1874–1909 – Кузнечна вул. і Набережно-Либідська
У 1909 – обидві вулиці об'єднані під назвою Кузнечна вул.
1919 – 1936 – Чернишевського вул., пізніше – Пролетарська вул.
1936–1941 – М. Горького вул.
1941–1943 – Кузнечна вул.
З 1943 р. – Горького вул.

- 675. **Нельговський Ю.** Горького вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 323–324.
- 676. **Облога П.** Друге народження вулиці: [Реконструкція вулиць Горького та Боженка] // Веч. Київ. – 1985. – 17 лип.

**Грінченка Бориса вул.
Hrinchenka Borisa vul.**

Відома з 2-ї половини XIX ст. як Новоєлизаветінська вул.
1874–1945 –Музичний провул. , верхня частина якого з 1899 по 1987 мала назву
Новопушкінська вул.
З 1988 р. – Грінченка Бориса вул.

677. **Повернути** забуте ім'я: [Продовж. відгуків з приводу найменування однієї з вулиць Києва ім'ям Бориса Грінченка] // Веч. Київ. – 1988. – 3 листоп.
678. **Позняк П.** На розі Пушкінської // Прапор комунізму. – 1986. – 29 серп.
679. **Чому** в Києві нема вулиці Бориса Грінченка? / А. Дімаров, І. Драч, Ю. Збанацький та ін. // Веч. Київ. – 1988. – 4 жовт.

**Грузинська вул.
Hruzyns'ka vul.**

Виникла у 1-й пол. XX ст., мала назву вул. Пушкінська
З 1955 р. – Грузинська вул.

680. **Молодцева Н.** На честь Грузії-сестри: [Вул. Грузинська] // Рад. Україна. – 1982. – 20 трав.

**Грушевського Михайла вул.
Hrushevs'koho Mykhaila vul.**

Відома з 16 ст. як Старий шлях
XVI ст. – 1812 – Велика Мостова вул.
1812–1919 – Олександрівська вул.
1919–1934 – Революції вул.
1919–1941 – С. Кірова вул.
1941–1943 – Тодтштрассе
1943–1991 – С. Кірова вул.
З 1991 р. – Грушевського Михайла вул.

681. **Єрофалов Б., Трегубова Т.** Грушевського Михайла вул., 18–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 332–333.
682. **Іменем** Грушевського: [Перейменування у Києві вул. Кірова на вул. Михайла Грушевського] // Укр. слово (Париж). – 1991. – 7 листоп.
683. **Позняк П.** На вулиці Кірова: [Колиш. Олександрів.] // Прапор комунізму. – 1989. – 1 груд.
684. **Пономаренко Л.А.** Вул. Кірова // Молода гвардія. – 1976. – 27 берез.

**Давидова Олексія бульв.
Davudova Oleksiia bul'v.**

Прокладений у 1964 р.

685. **Бондаренко Р.** У чому завинив бульвар?: [Бульв. Давидова] // Веч. Київ. – 1989. – 3 черв.

**Дегтярівська вул.
Dehtiarivs'ka vul.**

Виникла в середині XIX ст. як частина Великої або Старої Житомирської
дороги

1865–1908 – Старо-Житомирська вул.

1908– 1944 – Дегтярівська вул.

1944–1992 – О.Я. Пархоменка вул.

З 1992 р. – Дегтярівська вул.

- 686. Скуленко І.** Імені Пархоменка // Веч. Київ. – 1960. – 13 січ.

**Десятинна вул.
Desiatynna vul.**

989–996 – Десятинна церква

Була верхньою частиною вул. Трьохсвятительська

1919–1955 – частина вул. Жертв Революції

1955–1958 – вул. Героїв Революції

З 1958 р. – Десятинна вул.

- 687. Позняк П.** Вул. Героїв Революції // Прапор комунізму. – 1982. – 14 трав. –
(До 1500-річчя Києва).
- 688. Позняк П.** З Хрещатика до “міста Володимира” // Прапор комунізму. –
1985. – 5 квіт.
- 689. Позняк П.** На Десятинній вулиці // Прапор комунізму. – 1988. – 8 січ.
- 690. Рогоза Б.** Десятинна [вул.] // Хрещатик. – 1997. – 13 лют.
- 691. Трегубова Т.** Десятинна вул., 10–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури
України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 349.

**Димитрова вул.
Dimitrova vul.**

Виникла у 30-і рр. XIX ст. під назвою вул. Ділова

20–30 рр. XX ст. – вул. Бочковського

З 1938 р. – Димитрова вул.

- 692. Іванченкова Л.** Святкує вул. [Димитрова] // Веч. Київ. – 1982. – 18 черв.

**Дніпровський узвіз
Dniprovs'kyi uzviz**

XVIII ст. – 1848 – Спаський узвіз

1848 – 1853 – Панкратьєвській узвіз

1853–1928 – Миколаївський узвіз

1928–1940 – узвіз Євгенії Бош

З 1940 р. – Дніпровський узвіз

- 693. Людевіг К.К.** Николаевский спуск в Киеве // Журн. гл. упр. путей сообщ.
– 1860. – Т. 38, неофиц. отд. – С. 1–41: 4 вкл. л. ил.

694. **Рибалко В.** “Стрибок” через набережну: [Естакад. з’їзд з Дніпров. спуску на Набереж. шосе] // Прапор комунізму. – 1984. – 11 жовт.

**Дорогожицька вул.
Dorogozhyts’ka vul.**

Відома з 60-х рр. XIX ст. під назвою Лагерна вул.
З 1961 р. – Дорогожицька вул.

695. **Мамуня В.** Дорогожицька вул.: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1954. – 25 черв.
696. **Позняк П.** Колишні Дорогожичі // Прапор комунізму. – 1983. – 20 трав.

**Древлянська вул.
Drevlians’ka vul.**

Виникла у 1869 р.
У 70-і рр. XX ст. ліквідована у зв’язку з переплануванням

697. **Антоненко В.**[Про перейменування вулиці на Древлянську] // Веч. Київ. – 1989. – 29 квіт.

**Дружби народів бульв.
Druzhbi Narodiv bul’v.**

1955–1961 – просп. Миру і вул. Празька – частина бульвару Дружби народів
З 1961 р. – бульв. Дружби народів

698. **Ковалинський В.** Друге народження старої автостради: Печерські таємниці: [Про забудову бульвару Дружби народів] // Печерськ. – 2000. – Серп., (№ 8). – С. 7: іл.

**Дружби народів пл.
Druzhbi Narodiv pl.**

1973–1982 – Нова пл.
З 1982 р. р. – пл. Дружби народів

699. **Імени Дружбы народов:** [Площадь] // Правда Украины. – 1982. – 17 дек.
700. **Кіпоренко М.** Імені дружби народів СРСР // Прапор комунізму. – 1982. – 17 груд.

Європейська пл.

Yevropeis'ka pl.

- На початку XIX ст. – Кінна пл.
1806–1851 – Театральна пл.
1851– 1869 – Європейська пл.
1869–1919 – Царська пл.
1919–1941 – 3-го Інтернаціонала пл.
1941–1943 – Царська пл.
1944–1961 – Й. Сталіна пл.
1961–1996 – Ленінського комсомолу пл.
З 1996 р. – Європейська пл.

- 701. Ковалинський В.** Два століття Європейської площі: Печерські таємниці // Печерськ. – 2000. – Трав. (№ 6). – С. 7: іл.
- 702. Ковалинський В.** Кроки сторіччя: [Історія формування та забудови Європейс. площі] // Янус. Нерухомість. – 1998. – Січ., (№ 2). – С. 12–13.
- 703. Ковалинський В.** Царская площадь // Рабочее слово. – 1992. – 27 июня. *Європейська пл. Історія замаху на царя Олександра II. Будівництво каплиці.*
- 704. Позняк П.** Пл. імені Ленінського комсомолу // Прапор комунізму. – 1981. – 24 лип.; 1982. – 2 лип. – (До 1500-річчя Києва).
- 705. Позняк П.** Пл. Ленінського комсомолу // Прапор комунізму. – 1986. – 24 жовт.

Жилянська вул.

Zhylians'ka vul.

- 1833–1926 – Жилянська вул.
1926–1941 – Б. Жаданівського вул.
1941–1943 – Жилянська вул.
1943–1993 – Б. Жаданівського вул.
З 1993 р. – Жилянська вул.
- 706. Ковтун Ю.** Живі в серцях сучасників: [Свято вул. Жаданівського] // Прапор комунізму. – 1986. – 25 січ.
- 707. Доклад** председателя комис. по урегулированию вопроса о Паньковской даче: [Р-н Жилян. ул.] // Изв. Киев. гор. думы. – 1908. – № 9. – С. 122–127.
- 708. Івашко Ю.** Постройки улицы Жилянской // Недвижимость Киева. – 1998. – № 22. – С. 4–5: ил.
- 709. Малахов В.** Имени Жадановского // Правда Украины. – 1981. – 22 сент. – (Киев-1500).
- 710. Позняк П.** Вул. Жаданівського // Прапор комунізму. – 1983. – 9 груд.
- 711. Позняк П.** На розі двох старих вулиць: [Жаданівського та Горького (колиш. Жилян. та Кузнеч.)] // Прапор комунізму. – 1989. – 27 січ.
- 712. Розен А.** Імені Жаданівського: [Вулиці героїв] // Веч. Київ. – 1957. – 19 берез.
- 713. Сергієнко П.** Вшановують пам'ять революціонера: [Свято вул. Жаданівського] // Веч. Київ. – 1986. – 24 січ.

714. **Таранченко М.** Вул. героя: [Вул. Жилянська, Жаданівського] // Вісті з України. – 1985. – № 51, груд.
715. **Чудновська І.** Вул. Жаданівського: [До 50-річчя повстання саперів у Києві] // Веч. Київ. – 1955. – 3 верес.

Жмаченка генерала вул.
Zmachenka henerala vul.

Виникла у 60-і рр. ХХ ст. під назвою Нова
З 1969 р. Жмаченка генерала вул.

716. **Черненко М.** Іменем Перемоги: З орлиного племені: [Вул. генерала Жмаченка] // Веч. Київ. – 1981. – 9 трав.

Жолудева генерала вул.
Zholudieva henerala vul.

Виникла на початку 80-х рр. ХХ ст. під паралельними назвами: вул. Нова і
вул. Часова
З 1981 р. – Жолудева генерала вул.

717. **Соколов В.** Імени генерала Жолудева // Правда України. – 1982. – 16 янв. – (Київ – 1500).

Залки Мате вул.
Zalky Mate vul.

Запроектовано під назвою вул. Стадіонна
З 1970 р. – Залки Мате вул.
Забудову розпочато у 1972 р.

718. **Анохін І.** Вул. Мате Залки: Подорож у своє місто // Прапор комунізму. – 1980. – 31 жовт.

Заньковецької М. вул.
Zan'kovets'koi M. sn.

Виникла у 90-і рр. ХІХ ст.
1895–1937 – Мерінговська вул.
1937–1944 – А. Фірдоусі вул.
З 1944 р. – Заньковецької М. вул.

719. **Бахтинський [Сенгалович] Ф.** З старих карток Києва: [Колиш. садиба Мерінга (вул. Заньковецької)] // Глобус. – 1932. – № 10. – С. 3: іл.
720. **Баштас В.** Професор від маклерства: [Про “Мерінговську” вул.] // Веч. Київ. – 1997. – 7 берез.
721. **Позняк П.** На вулиці Заньковецької // Прапор комунізму. – 1985. – 7 черв.
722. **Скибицька Т.** Заньковецька вул., кін. 19 – 20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 387.

Запорожця Петра вул.
Zaporozhtsia Petra vul.

Виникла у 1961 р.
1961–1963 – Вернадського вул.
З 1963 р. – Запорожця Петра вул.

723. **Протас Н.** З ленінської когорти: Імена славетних: [Вул. П.К. Запорожця в Києві] // Веч. Київ. – 1980. – 3 лип.

Золотоворотська вул.
Zolotovorits'ka vul.

З 1036 р. південня частина “кардо” міста Ярослава
ХУІІІ ст. – 1836 – Золота вул.
З 1836 р. – Золотоворотська вул.

724. **Позняк П.** На Золотоворотській [вулиці, Київ] // Прапор комунізму. – 1989. – 13 січ.
725. **Трегубова Т.** Золотоворотська вул., 11–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 393.

Ігоревська вул.
Ihorivs'ka vul.

Одна з найдавніших. Мала назву провул. Михайлівський, оскільки від вулиці йшов шлях до Михайлівського монастиря.
З 1869 р. – сучасна назва на вшанування князя Ігоря, вбитого повсталім племенем древлян.

726. **Щербина Г.** Ігоревська вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 395.

Іллінська вул.
Illins'ka vul.

Прокладена після пожежі 1811 р., повторюючи напрямок давнього шляху до Іллінської церкви

727. **Щербина Г.** Іллінська вул., поч. 19 –20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 397.

Інститутська вул.

Instytuts'ka vul.

З кінця ХУІІ ст. до 1820 р. – Іванівська дорога

1820–1842 – Бегичевська вул.

1842–1919 – Інститутська вул.

1919–1941 – 25-го Жовтня вул.

1941–1943 – Інститутська вул.

1943–1993 – Жовтневої Революції вул.

З 1993 р. – Інститутська вул.

728. **Бондаренко Р., Трегубова Т.** Інститутська вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 418–420.
729. **Ковалинський В.** Інститутська – вул. банкова: [Історія спорудження будівлі Нац. банку України на вул. Інститут. в Києві] // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 8. – С. 13: іл.
730. **Ковалинський В.** Пам'ятки Інститутської: Печерські тасмниці // Печерськ. – 2000. – Черв., (№ 7). – С. 7: іл.
731. **Позняк П.** Вул. Жовтневої революції // Прапор комунізму. – 1983. – 3 черв.; 1984. – 4 трав.
732. **Скуленко І.** Вул. Жовтневої революції // Веч. Київ. – 1957. – 10 груд.

Іринінська вул.

Irynyns'ka vul.

У 40-і рр. ХІХ ст. – Іринінська вул.

1938–1944 – Жана Жореса вул.

З 1944 р. – Іринінська вул.

733. **Позняк П.** На розі Іринінської // Прапор комунізму. – 1985. – 2 серп.

Іскрівська вул.

Iskrivs'ka vul.

Виникла у 50-і рр. ХХ ст.

1957–1958 – Талалаївська вул.

З 1958 р. – Іскрівська вул.

734. **Слюдикова Т.** Іскрівська вул.: (Увічн. в назвах) // Веч. Київ. – 1979. – 18 січ.

Кіквідзе вул.

Kikvidze vul.

Відома з початку 20 ст. під назвою Військовий шлях

З 1957 р. – Кіквідзе вул.

735. **Любимов В.** Вул. Кіквідзе // Веч. Київ. – 1958. – 14 січ.

Комінтерну вул.

Kominternu vul.

Відома з початку ХІХ ст. як Ігнатівська
1869–1919 – Безаківська вул.
1919–1941 – Комуністичного Інтернаціоналу вул.
1941–1943 – Банхофштрассе
з 1943 р. – Комінтерну вул.

736. **Білокінь С., Кальницький М.** Комінтерну вул., кін. 19– 20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 472–473.
737. **Ивашко Ю.** Факты из истории улицы Безаковской (Коминтерна) // Недвижимость Киева. – 1999. – № 4. – С. 8: ил.
738. **Позняк П.** Вул. Комінтерну // Прапор комунізму. – 1986. – 9 груд.

Контрактова пл.

Kontraktova pl.

ІІІ ст. до н.е. – Риочна пл.
1797–1869 – Контрактова пл.
1869–1919 – Олександрівська пл.
1919–1941 – Червона пл.
1941–1955 – Контрактова пл.
1955–1990 – Червона пл.
з 1990 р. – Контрактова пл.

739. **Асеев Ю.С.** Возражающийся ансамбль: [О реставрации Контрактовой площади: Проект реставрации коллектива авт. под рук. В.П. Шевченко] // Стр-во и архитектура. – 1985. – № 2. – С. 12–14: ил.
740. **Брайчевський М.** Надії і тривоги Красної площі: [Поділ, Київ] // Веч. Київ. – 1989. – 11 серп.
741. **Коваленко Н., Пономаренко Л.** Красная площадь в Киеве // Правда Украины. – 1981. – 1 авг.
742. **Малахов В.** Красная площадь // Правда Украины. – 1982. – 6 февр.
743. **На старейшей** площади // Правда Украины. – 1981. – 14 июля.
744. **Позняк П.** Колишня Контрактова // Прапор комунізму. – 1985. – 8 лют.
745. **Позняк П.** На Червоній площі // Прапор комунізму. – 1986. – 21 листоп.
746. **Ройтман А.** Червоний майдан у Києві: [Реконструкція майдану] // Україна. – 1946. – № 8–9. – С. 34–36.
747. **Самойленко В.** Контрактова пл.: (з історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1956. – 22 берез.
748. **Силін О.** Торговище: (Нині Червона пл. Києва) // Веч. Київ. – 1980. – 5 берез. – (Сторінки історії).
749. **Трегубова Т., Шевченко В., Щербина Г.** Контрактова пл., 18–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 378–380.

750. **Шевченко В.П.** В ансамблі Червоної площі: Розмова з авт. проекту реконструкції Червон. площі В.П. Шевченко / Розмову вів П. Мотлях // Веч. Київ. – 1989. – 30 січ.
751. **Шевченко В.** Новий етап у реставраційній практиці України. Контрактова пл. в Києві // Пам'ятки України: історія та культура. – 1997. – № 1. – С. 23–27.
752. **Шевченко В.** Регенерація Контрактової площі на Подолі у Києві // З історії укр. реставрації. – К.: Українознавство, 1996. – С. 35–40.

Космічна вул.

Kosmichna vul.

Виникла у 60-і рр. ХХ ст. під назвою Нова-3-я

1964–1984 – Космічна вул.

1984–1987 – М. Стельмаха вул.

З 1987 р. – Космічна вул.

753. **Огородник М.** Історія з вулицею Михайла Стельмаха // Літ. Україна. – 1988. – 14 січ.

Космонавтів пл.

Kosmonavtiv pl.

Виникла у середині ХХ ст. без назви

З 1962 р. – Пл. Космонавтів

754. **Костильов М.П.**[Про благоустрій площі Космонавтів] // Прапор комунізму. – 1988. – 5 квіт.
755. **Сандул В.** Де у Києві зоряне містечко? [Пл. Космонавтів] // Прапор комунізму. – 1988. – 19 січ.

Костьольна вул.

Kost'ol'na vul.

Виникла у 30–40-х рр. ХІХ ст. під назвою Костьольна

1931–1991 – вул. Челюскінців

З 1991 р. Костьольна вул.

756. **Малаков Д.** На вулиці Костьольній: З історії Києва // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 5. – С. 14–15: іл.
757. **Нельговський Ю.** Костьольна вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 492.
758. **Позняк П.** Вул. Челюскінців // Прапор комунізму. – 1982. – 16 лип.

Костянтинівська вул.

Kostiantynivs'ka vul.

XVIII ст. да 1837 р. – Царекостянтинівська вул.

1837– 1869 – Кирилівська вул.

1869–1926 – Костянтинівська вул.

1926– 1958 – Шолом-Алейхема вул.

З 1958 р. – Костянтинівська вул.

759. **Позняк П.** На Костянтинівській вулиці // Прапор комунізму. – 1988. – 5 серп.
760. **Щербина Г.** Костянтинівська вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 486–487.

Коцюбинського Михайла вул.

Kotsiubyns'koho Mykhaila vul.

Відома з 1-ї пол. XIX ст. під назвою Тимофіївська вул.

З 1939 р. – Коцюбинського Михайла вул.

761. **Бондаренко Р.** Коцюбинського Михайла вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 497.
762. **Позняк П.** На вулиці [М.] Коцюбинського // Прапор комунізму. – 1988. – 25 листоп.
763. **Позняк П.** На вулиці Михайла Коцюбинського // Прапор комунізму. – 1987. – 16 січ.

Коцюбинського Юрія вул.

Kotsiubyns'koho Yuriiia vul.

Виникла у 1910–1914 рр. під назвою Новопавлівська вул.

З 1961 р. – сучасна назва

764. **Малаков Д.** З історії вулиці Юрія Коцюбинського // Янус. Нерухомість. – 1999. – № 6. – С. 12–13.
765. **Позняк П.** На вулиці Юрія Коцюбинського // Прапор комунізму. – 1985. – 23 серп.

Краківська вул.

Krakivs'ka vul.

У 50-і рр. XX ст. – Іваново-Вознесенська вул.

З 1961 р. – Краківська вул.

766. **Зорін Я.** Нашій дружбі жити у віках: Свято вул. Краківської: [Дні Кракова у Києві] // Веч. Київ. – 1979. – 18 черв.
767. **Петренко М.** Свято вулиці Краківської // Веч. Київ. – 1984. – 14 верес.

Кривоноса Петра пл.

Kryvonosa Petra pl.

1969–1985 – пл. Героїв підпілля

З 1985 р. – Кривоноса Петра пл.

768. **Кирилов К.** Імені Петра Кривоноса: [Нова назва на карті Залізнич. р-ну – “Пл. Петра Кривоноса”] // Веч. Київ. – 1985. – 30 серп.

769. **Тимощук М.** Пл. імені Петра Кривоноса // Прапор комунізму. – 1985. – 30 серп.

Кржижанівського Г.М. академіка вул.

Krzhyzhanovs'koho Akademika vul.

Виникла у 50-і рр. ХХ ст.

З 1959 р. – Кржижанівського Г.М. академіка вул.

770. **Свичколап Н.** Соратник Ильича: Имена улиц: [Про улицу Г.М. Кржижановского] // Правда Украины. – 1980. – 24 янв. – (1500. Киев. Время. События. Люди).

Кріпосний провул.

Kriposnyi prov.

Виник у 30-50-і рр. ХІХ ст.

З 1869 р. – сучасна назва

771. **Позняк П.** У Кріпосному провулку // Прапор комунізму. – 1986. – 26 груд.

Круглоуніверситетська вул.

Kruhlouniversytets'ka vul.

Прокладена у 1836–1837 рр. для зручного зв'язку будинку Київ. ун-ту з арендованими приміщеннями на Печерську.

З 1869 р. – Круглоуніверситетська вул.

772. **Єрофалов Б., Кальницький М.** Круглоуніверситетська вул., 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 502.

Кудрі Івана вул.

Kudri Ivana vul.

З початку ХХ ст. – Боєнська вул.

З 1963 р. – Кудрі Івана вул.

773. **Касаткін К.** Імені легендарного підпільника: [Вул. І. Кудрі] // Веч. Київ. – 1983. – 1 листоп.

Кудряшова В.С. вул.

Kudriashova W.S. vul.

Виникла у 2-й пол. ХІХ ст. з частини вул. Мокрої і вул. Новострітенська
З 1955 р. – Кудряшова В.С. вул.

774. **Кучер В.** Нескорений: Вічний вогонь подвигу: [Вул. Кудряшова] // Веч. Київ. – 1981. – 21 трав.

Кунанбаєва Абая вул.

Kunanbaieva Abaia vul.

Колишня Брацлавська
З 1955 р. – Кунанбаєва Абая вул.

775. **Вул. Абая у Києві** // Веч. Київ. – 1988. – 14 верес.; Рад. Україна. – 1988. – 14 верес.

Лабораторна вул.

Laboratorna vul.

Відома з 1-ї пол. ХІХ ст. під назвою Лабораторна вул.
1928–1993 – вул. Ульянових
З 1993 р. – Лабораторна вул.

776. **Зайцев Ю.** Вул. Ульянових, будинок Ульянових // Київ. правда. – 1976. – 27 квіт.
777. **Наганов Б.** Київ, вул. Ульянових: [Про перебування сім'ї Ульянових у Києві в 1903–1904 рр.] // Спорт. газ. – 1968. – 20 квіт.
778. **Сидоренко О., Табачник Д.** Вул. Ульянових // Веч. Київ. – 1987. – 20 січ.

Лебедєва Миколи вул.

Lebedieva Mykola vul.

Виникла у 50-рр. ХХ ст.
1955–1961 –Карело-фінська вул.
З 1961 р. – Лебедєва Миколи вул.

779. **Матвєєв А.** Імені редактора газети: [Вул. М.М. Лебедєва] // Прапор комунізму. – 1984. – 22 листоп.

Лейпцігська вул.

Leiptsiz'ka vul.

1958–1963 – Ново-Різницька
З 1963 р. – Лейпцігська вул.

780. **Зорін Я.** На честь міста-побратима: Свято вул. Лейпцігської // Веч. Київ. – 1979. – 20 жовт.

Ленінградська пл.

Leninhrads'ka pl.

Виникла у 50-і рр. ХХ ст. на місці колишнього Контрольного пункту (КП)

У ряді джерел 40–50 рр. – пл. КП

З 1958 р. – Ленінградська пл.

- 781. Кузьменко В.** Є в місті площа Ленінградська // Рад. Україна. – 1982. – 25 лип.

Леонтовича вул.

Leontovycha vul.

Виникла у 60-рр. ХІХ ст.

1869–1921 – Гімназична вул.

З 1921 р. – Леонтовича вул.

- 782. Бондаренко Р.** Леонтовича вул., 2-а половина 19 – 1-а половина 20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 506.
- 783. Позняк П.** На вулиці Леонтовича // Прапор комунізму. – 1988. – 22 квіт.

Лесі Українки бульв.

Lesi Ukrainky bulv.

Прокладання вул. почалося в 50-і рр. ХХ ст.

1958–1961 – Печерський бульв.

З 1961 р. – Лесі Українки бульв.

- 784. Позняк П.** Де починається бульв. [Лесі Українки] // Прапор комунізму. – 1984. – 27 січ.
- 785. Позняк П.** Площа звалася Еспланадною: [Бульв. Лесі Українки з однойм. площею, на якій знаходилась “Київ. станція дротового телеграфу”] // Прапор комунізму. – 1988. – 16 груд.

Липська вул.

Lyps'ka vul.

З кінця ХУІІІ ст. – Кловська вул.

1830– 1869 – Липська вул.

1869–1919 – Катеринінська вул.

1919–1941 – Рози Люксембург вул.

1941–1943 – Німецька вул.

1943–1993 – Рози Люксембург вул.

З 1993 р. – Липська вул.

- 786. Позняк П.** Вул. Рози Люксембург // Прапор комунізму. – 1988. – 1 квіт.

Лисенка вул.

Lysenka vul.

1856–1927 – Театральна вул.

З 1927 р. – Лисенка вул.

787. **Мотлях П.** Місто під площею: [Театрал. пл.] // Веч. Київ. – 1988. – 22 січ.
788. **Позняк П.** Вул. Лисенка // Прапор комунізму. – 1984. – 3 лют.
789. **Позняк П.** На вулиці Лисенка // Прапор комунізму. – 1989. – 10 берез.
790. **Трегубова Т.** Лисенка вул., середини 19–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 512.

Лісовий просп.

Lisovyi prosp.

Виник у 1-й пол. ХХ ст. під назвою Нова вул.

1966–1970 – вул. В.Котика

1970–1988 – Ворошилова К.Є. вул.

З 1988 р. – Лісовий просп.

791. **Сигалов А.** Вул. молодшого брата: [Вул. В. Котика] // Прапор комунізму. – 1982. – 10 січ.

Лютеранська вул.

Liuterans'ka vul.

1830–1864 – Графська. а потім Лютеранська вул.

1864–1919 – Анненковська вул.

1919–1941 – Ф. Енгельса вул.

1941–1943 – Лютерштрассе

1943–1992 – Ф.Енгельса вул.

З 1992 р. – Лютеранська вул.

792. **Друг О.** З історії вулиці Лютеранської // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 6. – С. 14–15: іл.
793. **Ивашко Ю.** Святыни и “элита” Печерска [Лютеранська вул.] // Недвижимость Киева. – 1999. – № 22. – С. 11: ил.
794. **Позняк П.** Вул. Енгельса // Прапор комунізму. – 1984. – 30 листоп.
795. **Сімзен-Сичевський А.** Історія Хрещатика: [Лютеран. вул.] // Соціаліст. Київ. – 1937. – № 9. – С. 37–39.
796. **Скибицька Т.** Лютеранська вул., 1830–1950-ті рр. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 523.

Львівська пл.

Lvivs'ka pl.

1037 р. – пл. біля Лядських (Жидівських) воріт міста Ярослава
1835–1842 Житомирські ворота
1842–1959 – Сінна пл..
1860, 1869 (офіційно) і з 1959 р. – Львівська пл.

797. **Вероцкий В.** Львовская площадь и ее окрестности: Из истории Киева // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 12. – С. 16–17: ил.
798. **Киянський Д.** Неподалік від Західних воріт: [Львів. пл. в XI–XII ст.] // Прапор комунізму. – 1981. – 25 листоп. – (До 1500-річчя Києва).
799. **Ладний В.** Сінний майдан у Києві: [Реконструкція майдану] // Україна. – 1949. – № 3. – С.32.
800. **Позняк П.** На Львівській площі: [Київ] // Прапор комунізму. – 1986. – 19 верес.; 1987. – 14 серп.
801. **Скоробагатько С.** Вулиці – дев'ятсот років: [Львів. пл.] // Сіл. вісті. – 1981. – 2 груд.
802. **Суховєєв В.** Сюрпризи Львівської площі // Молодь України. – 1982. – 17 жовт.

Мала Житомирська вул.

Mala Zhytomys'ka vul.

У ХУІІІ ст. Троїцький провул.
ХУІІІ–ХХ ст. – Житомирська вул.
1936–1937 – поділена на Велику і Малу Житомирську вул.
1937–1974 – Мала Житомирська вул.
1974–1990 – Алли Тарасової вул.
З 1990 р. – Мала Житомирська вул.

803. **Арченко Л.** Кіновар на пам'ятках: [Вул. Мала Житомир.] // Прапор комунізму. – 1988. – 30 серп.
804. **Ранчуков О.** Де будувати?: [Про порушення іст. зони стародав. Києва на вул. Алли Тарасової] // Веч. Київ. – 1987. – 7 квіт.

Мартіросяна вул.

Martyrosiana vul.

Виникла у 1-й пол. ХХ ст.
1931–1984 – вул. Культури
З 1984 р. – Мартіросяна вул.

805. **Жолдак Б.** У Києві, на вулиці Мартіросяна // Культура і життя. – 1985. – 12 трав.

Матеюка Миколи вул.

Mateiuka Mykoly vul.

Виникла у середині ХХ ст., мала назву провул. Поліграфічний
З 1969 р. – Матеюка Миколи вул.

806. **Сигалов А.** Його ім'ям названо вулицю [Матеюка] // Робітн. газ. – 1984. – 7 лип.

Межигірська вул.

Mezhyhirs'ka vul.

807. **Толочко Л.І.** Вул. Межигірська // Держ. арх. Києв. обл., Ф. 1542.

808. **Толочко Л.І.** История Подола. Регенерация Подола: Ист. зап. // Держ. арх. Києва, Ф. 163, оп. 41.

Исторія забудови вул. Межигірської.

Мельникова Ювеналія вул.

Mel'nykova Juvenalia vul.

До ХУІІІ ст. частина Житомирської дороги
1796–1869 – частина Житомирської вул.
1869–1922 – Велика Дорогожицька вул.
1922–1941 – Ю. Мельникова або Мельника вул.
1941–1957 – Дорогожицька вул.
З 1957 р. – Мельникова Ювеналія вул.

809. **Кальяк Т.** Вул. Мельникова // Веч. Київ. – 1958. – 21 лют.

810. **Ягольник А.** Свет на все времена: Имена улиц: [О Ювеналии Мельникове, именем которого назв. улицу Киева] // Правда Украины. – 1979. – 20 дек. – (Київ. 1500. Время. События. Люди).

Микільсько-Ботанічна вул.

Mykil'sko-Botaniczna vul.

Виникла у 1836 р. під назвою Микільська вул.
З 1869 р. – Микільсько-Ботанічна вул.

811. **Позняк П.** На Микільсько-Ботанічній вулиці // Прапор комунізму. – 1986. – 5 груд.

Миру вул.

Myru vul.

Виникла у 1-й пол. ХХ ст.

812. **Пономаренко Л.А.** І назвали Мирною // Водник. – 1974. – 21 трав.

Михайлівська вул.

Mykhailivs'ka vul.

Одна з вулиць міста Ярослава з 1037 р.

1113–1922 – Михайлівська вул.

1922–1991 – Паризької комуни вул.

З 1991 р. – Михайлівська вул.

- 813. Позняк П.** Вул. Паризької комуни // Прапор комунізму. – 1983. – 11 лют.

Михайлівська пл.

Mykhailivs'ka pl.

Виникла у 1833 р.

1869–1930 – Михайлівська пл.

1930–1937 – Міліційна пл.

1937–1961 – Урядова пл.

1961–1977 – Радянська пл.

1977–1991 – Калініна пл.

З 1991 р. – Михайлівська пл.

- 814. Ансамбль** Урядової площі в Києві // Архіт. Рад. України. – 1938. – № 7. – С. 8–18: іл.
- 815. Максимов Г.** Наша головна площа [Радянська] // Веч. Київ. – 1989. – 29 квіт.
- 816. Малиновский А.** Будущеє площадки Калініна // Стр-во и архитектура. – 1974. – № 11. – С. 19.
- 817. Позняк П.** На площі Калініна // Прапор комунізму. – 1986. – 28 берез.; 1987 – 18 верес.; 1988. – 25 берез.
- 818. Позняк П.** На Радянській площі // Прапор комунізму. – 1985. – 1 листоп.
- 819. Хаустов П.** Проектування урядового центру УРСР у Києві // Соціаліст. Київ. – 1934. – № 9–10. – С. 11–17, 20.
- 820. Юрченко П.** Урядова площа в столичному Києві // Соціаліст. Київ. – 1934. – № 5–6. – С. 14–20.

Монтажників вул.

Montazhnykiv vul.

Виникла у середині ХХ ст. під назвою Нова-468а

1944–1958 – Нечуя-Левицького вул.

1958–1961 – Ямпільська

З 1961 р. – Монтажників вул.

- 821. Гейко О.** Вул. мого дитинства: [Вул. Монтажників] // Наука і суспільство. – 1986. – № 6. – С. 43.

Московська вул.

Moskovs'ka vul.

Відома від поч. ХУІІІ ст.

ХУІІІ ст. – 1922 – Московська вул.

1922–1944 – Арсенальна або “Арсеналу” вул.

З 1944 р. – Московська вул.

822. **Кузьменко В.** Є в місті вул. ... Московська // Рад. Україна. – 1982. – 26 січ. – (Київ 1500).
823. **Малахов В.** Московская: Этюд // Правда Украины. – 1982. – 2 февр. – (Київ 1500).
824. **Московська вул.** // Рад. Україна. – 1981. – 27 груд.
825. **Прилепська С.** Московська вул.: Подорож у рідне місто // Прапор комунізму. – 1983. – 19 січ.
826. **Сургай О.** Історія Московської вулиці // Арсеналець. – 1994. – 25 листоп. – (Мандруючи рідним містом).
827. **Шулькевич М.** Московська вул. // Веч. Київ. – 1982. – 4 лют.

Московська пл.

Moskovs'ka pl.

Виникла у ХІХ ст., мала офіційну назву – Базарна пл. і народну – Деміївська пл.

З 1961 – Комсомольська пл., Автовокзальна пл.

З 1968 р. – Московська пл.

828. **Агуф М.М., Евреиннов Ю.Н.** Конкурс на проект планировки и застройки Московской площади в Киеве // Стр-во и архитектура. – 1982. – № 3. – С. 14–16.
829. **Рудник В.** Який же варіант кращий?: [Передбачається реконструкція Моск. площі у Києві] // Прапор комунізму. – 1989. – 13 лип.

Мостова вул.

Mostova vul.

Виникла у 1-й пол. ХХ ст.

830. **Лівшиць М.** Мостова вул.: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1962. – 31 трав.

Музичний провул. (с. Шевченка)

Muzychnyi prov.

Зник у 70–90 рр. ХХ ст.

831. **Абарбарчук С.** Музичний провул.: [Зникнення Музичного провул., який починався від правого боку вул. Свердлова (колиш. Прорізної, навпроти Пушкін. вул.) // Київ. правда. – 1987. – 2 серп.

Наумова генерала вул.

Naumova Heneralu vul.

Виникла у серед. ХХ ст. під назвою Нова 386а

1958–1976 – Приладна вул.

З 1976 р. – Наумова генерала вул.

- 832. Погорєлова Н.** Свято вулиці генерала Наумова: Подвигу вічний вогонь // Веч. Київ. – 1979. – 7 трав.

Незалежності Майдан

Nezalezhnosti Maidan

З 1037 р. – пл. біля Печерських воріт

Кінець ХУШ – поч. ХІХ ст. – так зване Козине болото

1803–1876 – Хрещатицька пл.

1876–1919 – Думська пл.

1919–1935 – Радянська пл.

1935–1977 – М. Калініна пл.

1977–1991 – Жовтневої революції пл.

З 1991 р. – Незалежності Майдан

- 833. Бакланов Н.** Древний и вечно юный: В столице Совет. Украины завершено благоустройство гл. площади [Окт. революции] // Известия. – 1981. – 4 нояб.
- 834. Волод З.** Головна пл. України: [Архіт. площі Жовт. революції] // Вітчизна. – 1980. – № 11. – С. 166–171.
- 835. Галл А.** Майдан ім. Калініна: (З історії київ. майданів) // Рад. Київ. – 1939. – № 11–12. – С. 37–39: іл.
- 836. Гордон Д.** Соло для “труби” з оркестром: [Про підзем. перехід на площі Жовт. революції] // Веч. Київ. – 1989. – 16 лют.
- 837. Єжов В.** Головна площа республіки // Культура і життя. – 1981. – 5 листоп.
- 838. Ігнаткін І.** Площа Калініна: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1953. – 8 трав.
- 839. Ковалинский В.** Сквозь столетия – к независимости // Рабочее слово. – 1991. – 13 сент.: ил.

Історія Майдану Незалежності в Києві.

- 840. Комаровский А.В.** Главная площадь республики: [Об архитектур. композиции площади им. Окт. революции] // Стр-во и архитектура. – 1978. – № 5. – С. 18–20.
- 841. Лавров Д.** Головна площа столиці // Веч. Київ. – 1986. – 23 квіт.
- 842. Махрин В.** Главная площадь республики // Правда Украины. – 1985. – 26 июля.
- 843. На Центральному** перехресті: [Пл. Жовт. революції] // Прапор комунізму. – 1987. – 29 трав.
- 844. Никипелов В.** Встречи у фонтана: Семь вечеров на гл. площади Киева // Правда Украины. – 1987. – 29 сент.

845. **Новиков Ю.** Головна площа міста: Розпочато реконструкцію площі Жовт. революції // Веч. Київ. – 1981. – 3 берез.
846. **Позняк П.** Головна площа міста: [Пл. Жовт. революції] // Прапор комунізму. – 1986. – 25 квіт.
847. **Позняк П.** Оновлена площа: [Пл. ім. Жовт. революції] // Прапор комунізму. – 1981 – 10 лют.; 1982. – 5 лют. – (1500-річчя Києва).
848. **Позняк П.** Починалося з Іванівського шляху // Прапор комунізму. – 1982. – 27 серп.
849. **Поліщук В.** Головна площа міста // Веч. Київ. – 1983. – 7 листоп.
850. **Пономаренко Л.** Тут відчуваєш подих століть: [Пл. Жовт. революції] // Робітн. газ. – 1981. – 29 серп. – (Київ 1500, місто стародав. – місто молоде).
851. **Пономаренко Л.** Центральна площа // Веч. Київ. – 1979. – 14 листоп. – (1500. Сторінки історії).
852. **Реконструюється** площаць // Правда України. – 1979. – 23 авг.
853. **Таран А.** Київ, площа Жовтневої революції // Сіл. вісті. – 1983. – 6 листоп.
854. **Федорченко І.** Ворота під землею: [Про реконструкцію площі Жовт. революції] // Прапор комунізму. – 1981. – 13 берез. – (До 1500-річчя Києва).
855. **Фросевич Л.** Головний годинник міста: [На площі Жовт. революції] // Веч. Київ. – 1988. – 18 листоп.

Нестерова Петра вул.
Nesterova Petra vul.
 Виникла у 50-і рр. ХХ ст.

856. **Сидоренко О., Табачник Д.** Вул. Петра Нестерова // Веч. Київ. – 1987. – 28 лют.

Нестеровський провул.
Nesterovs'kyi prov.
 Відомий з 30-х рр. ХІХ ст.
 1830-і – 1855 – Семенівська вул.
 З 1855 р. – Нестеровський провул.

857. **Табачник Д., Сидоренко О.** Нестеровський провул. // Веч. Київ. – 1987. – 30 трав.

Обсерваторна вул.
Observatorna vul.
 Відома під такою назвою з серед. ХІХ ст. будівлею обсерваторії Київ. ун-ту,
 спорудженої
 у 1841–1845 рр.

858. **Ивашко Ю.** Обсерваторная улица и Обсерваторный переулок // Недвижимость Киева. – 2000. – № 10. – С. 25: ил.

859. Позняк П. Вул. Обсерваторна // Прапор комунізму. – 1984. – 6 січ.
860. Позняк П. На Обсерваторній вулиці // Прапор комунізму. – 1988. – 9 верес.

**Обухівська вул.
Obukhivs'ka vul.**

Виникла у 1-й пол. ХХ ст. під назвою Сирецька (2-а) вул.
З 1955 р. – Обухівська вул.

861. Дятлов В.А. Над Старой Обуховской // Веч. Киев. – 1991. – 13 фебр.;
1992. – 27 марта.

**Огієнка вул.
Ohijenka vul.**

862. Вулиця Івана Огієнка / Інформ. “ВК” // Веч. Київ. – 1997. – 29 лип.

**Одеська пл.
Odes'ka pl.**

Виникла у 70-і рр. ХХ ст. під назвою пл. Нова
З 1976 р. – Одеська пл.

863. Гай І. Міст над площею: [Одес. пл.] // Прапор комунізму. – 1989. – 8 квіт.
864. Одеська пл. // Веч. Київ. – 1987. – 22 верес.

**Озерна вул.
Oserna vul.**

Виникла у 1977–1978 рр. без назви
У 1982 р. затверджено офіційну назву (доти існувала як Народна)

865. Позняк С. Адреса новосіль – вул. Озерна // Веч. Київ. – 1982. – 7 лип.

**Орлика Пилипа вул.
Orlyka Pylypa vul.**

Виникла у 30-і рр. ХІХ ст. під назвою Гімназична вул.
1840–1869 – Виноградна вул.
1869–1919 – Єлизаветінська вул.
1919–1939 – Г. Михайличенко вул.
1938–1993 – Чекістів вул.
З 1993 р. – Орлика Пилипа вул.

866. Друзь Ю. Людина впертої та невтомної праці: [Одна з київ. вулиць (вул. Чекістів) названа ім'ям Пилипа Орлика, упоряд. першої укр. конституції] // Веч. Київ. – 1997. – 4 черв.

Панфіловців вул.

Panfilovts'iv vul.

Виникла у серед. ХХ ст. Разом з провул. Панфіловців складала вул. Нову 665-у.
З 1953 р. – Панфіловців вул.

867. Захаров В. Панфіловці: Рядком історії // Робітн. газ. – 1981. – 17 листоп.

Паньківська вул.

Pan'kyvs'ka vul.

Паньківщина (Латинський квартал) – іст. місцевість. Назва існує з початку
ХУІ ст.

1834–1939 – Паньківська вул.

1939–1941 – С. Халтурина вул.

1941–1943 – Паньківська вул.

1943–1990 – С. Халтурина вул.

З 1991 р. – Паньківська вул.

868. Бахтинський [Сенгалович] Ф. “Латинський квартал” у Києві: Паньківщина: [Історія місцевості, що оточує ун-т] // Глобус. – 1931. – № 9–10. – С. 135–136: іл.

869. Білокінь С. Місцевість звалася Паньківщиною: 1. Латинський квартал; 2. Тарасівська вул.; 3. Микільсько-Ботанічна вул.; 4. Вул. Степана Халтурина // Прапор комунізму. – 1986. – 2, 3, 6, 9 лип.

870. Білокінь С. Паньківщина // Комсомолец Полтавщини. – 1982. – 1 черв.

871. Білокінь С.І. Сторінка з історії формування території міста Києва: (Паньківщина) // Іст. дослідження. Вітчизн. історія. – 1982. – Вип. 8. – С. 114–117.

872. Івашко Ю. Дома и усадьбы “Латинского квартала” // Недвижимость Киева. – 2000. – № 13. – С. 24: ил.

873. Малахов В. Имени Степана Халтурина: Этюд // Правда Украины. – 1981. – 5 янв. – (Київ 1500).

874. Пархоменко І.В. Цікаво для всіх: [Експерсії по території Паньківщини (Київ) С. Білокося] // Культура і життя. – 1984. – 11 листоп.

Перемоги пл.

Peremohy pl.

Виникла у серед. ХІХ ст. як одна з базарних площ

1869–1952 – Галицька пл.

1926 р. – пл. Повстання 1905 р. (назва не прижилася)

Кінець 40-х – початок 50-х рр. ХХ ст. – Єврейський базар (Євбаз)

З 1952 р. – Перемоги пл.

875. Миронович А. Галицький майдан у майбутньому: Один із варіантів перебудови // Соціаліст. Київ. – 1934. – № 9–10. – С. 32–34: іл.

876. Пільгук Н. Ім'я – Перемога: [Пл.] // Рад. жінка. – 1981. – С. 22–23.

877. **Позняк П.** Навколо Галицької площі: [Галиц. базару, або Євбазу] // Київ. вісн. – 1991. – 1 берез.
878. **Позняк П.** Площа Перемоги // Прапор комунізму. – 1986. – 9 трав.
879. **Шулькевич М.** Площа Перемоги: Давнє і сьогочасне // Веч. Київ. – 1981. – 3 квіт.

Перемоги просп.

Peremohy prosp.

1806–1855 – Житомирське шосе
 1855–1964 – Брест-Литовське шосе
 або Берестецьке шосе – 1920–1930-ті рр.
 1964–1985 – Брест-Литовський просп.
 З 1985 р. – Перемоги просп.

880. **Коваль І.** Брест-Литовський перебудовується // Прапор комунізму. – 1984. – 15 серп.
881. **Колесникова Э.П. и др.** Комплексная оценка реконструктивных мероприятий на участке просп. Победы г. Киева / Э.П. Колесникова, Т.А. Шилова, В.А. Либига // Наука и техника. – 1988. – Вып. 67. – С. 63–67.
882. **Копоровський Г.** Брест-Литовське шосе // Веч. Київ. – 1952. – 30 берез.
883. **Ладный В.** Реконструкция Брест-Литовского просп. // Стр-во и архитектура. – 1965. – № 6. – С. 25–26.
884. **Лукьяненко В.** Стал быстрее просп. // Правда Украины. – 1984. – 15 нояб.
885. **Новь** древнего пути // Правда Украины. – 1983. – 18 авг.
886. **Пономаренко Л.А.** Брест-Литовський просп. // Молода гвардія. – 1974. – 21 серп.
887. **Пономаренко Л.** З біографії Брест-Литовського: Розповідають арх. // Веч. Київ. – 1980. – 22 листоп.
888. **Ретнів М.** Запрошує Брест-Литовський просп. // Робітн. газ. – 1984. – 30 жовт.
889. **Ретнів М.** Молодість у 100 років // Робітн. газ. – 1985. – 19 трав.
890. **Тимошенко В.** Проспакт, наче стріла: [Брест-Литов. просп.] // Рад. Україна. – 1982. – 10 квіт. – (Київ 1500).
891. **Товстенко Т.** Второе рождение просп.: [О реконструкции просп-а Победы] // Стр-во и архитектура. – 1985. – № 9. – С. 4–5.

Петрівська алея

Petryvs'ka aleia

У 1909–1912 рр прорізана через узгір'я перед Дніпровськими схилами
 З 1911 р. – Петрівська алея

892. **К сооружению** Петровской аллеи // Киевлянин. – 1911. – 12 окт.
893. **Позняк П.** Петрівська алея // Прапор комунізму. – 1985. – 21 черв.

Повітрофлотський просп.

Povitroflots'kyi prosp.

1934 – Кадетське шосе

1934–1944 – Шосе Героїв стратосфери

1944–1963 Повітрофлотське шосе

З 1963 р. – Повітрофлотський просп.

894. **Юр'єв М.** Повітрофлотське шосе // Веч. Київ. – 1953. – 30 лип.

Подільський узвіз

Podils'kyi uzviz

Прокладений у середині 50-х рр. XX ст.

895. **Позняк П.** Подільський спуск // Прапор комунізму. – 1985. – 17 трав.

Покровська вул.

Pokrovs'ka vul.

XVI ст. – 1766 – Гнила вул.

1766–1955 – Покровська вул.

1955– 1990 – акад. Зелінського вул.

З 1990 р. – Покровська вул.

896. **Позняк П.** Вул. була головною [на Подолі] – колишня Покровська (нині – Акад. Зелінського) // Прапор комунізму. – 1989. – 22 груд.

897. **Позняк П.** На вулиці Зелінського // Прапор комунізму. – 1984. – 21 верес.

898. **Сургай Г.** Вул. Зелінського: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1960. – 1 лют.

Порика Василя просп.

Poryka Vasyla prosp.

Запроектований у 60-і рр. XX ст.

З 1971 р. – Порика Василя просп.

899. **Чирва А.** Вул. пам'ятає героя: Травневий салют: Вул. Героя Рад. Союзу Василя Порика // Веч. Київ. – 1980. – 6 трав.

Потебні О.О. академіка вул.

Potebni O.O. Akademika vul.

Виникла у 50-і рр. XX ст. як вул. без назви

З 1959 р. – Потебні О.О. академіка вул.

900. **Шандра В.** Учений-інтернаціоналіст: [Ім'я видат. мовознавця О.О. Потебні носить Ін-т мовознав. АН УРСР і вул. у Жовт. р-ні] // Веч. Київ. – 1985. – 14 жовт.

**Почайнинська вул.
Pochainyvs'ka vul.**

Одна з найдавніших вулиць. Назва від р. Почайни.
Загинула від пожежі на Подолі у 1811 р.
Прокладалась знову з 1835 – до 40-х рр. XIX ст.

901. **Коваль І.** Біля берега Почайни: [Вул. Почайнин. на Подолі] // Прапор комунізму. – 1987. – 15 січ.
902. **Терещенко М.** Юність старої вулиці: [Ориг. споруди на вул. Почайнин.] // Прапор комунізму. – 1987. – 19 берез.

**Поштова пл.
Poshtova pl.**

Заселення з ІУ ст.
ХУІІ ст. – 1-а половина XIX ст. – Хрещатик
З 50-х рр. XIX ст. – Поштова пл.

903. **Бондаренко Р.** Поштова площа // Київ. – 1986. – № 6. – С. 137–138.
904. **Позняк П.** На Поштовій площі // Прапор комунізму. – 1986. – 10 січ.

**Привокзальна пл. (Дарниця)
Pryvoksal'na pl.**

Виникла наприкінці XIX ст. під назвою Вокзальна пл.
З 1955 р. – Привокзальна пл. (Дарниця)

905. **Липницький А.Л.** Ще одна привокзальна: [Привокзал. пл.] // Веч. Київ. – 1986. – 11 лип.

**Прилуцької Валі вул.
Pryluts'koji Vali vul.**

906. **Гурейв О.** Імені Валі Прилуцької: Вулиці нашого міста // Веч. Київ. – 1980. – 8 лип.

**Притиско-Микільська вул.
Prytys'ko-Mukil's'ka vul.**

1631–1958 – Притиско-Микільська вул.
1958–1991 – Лівера Георгія вул.
З 1991 р. – Притиско-Микільська вул.

907. **Позняк П.** Вул. Георгія Лівера // Прапор комунізму. – 1986. – 7 берез.
908. **Скуленко І.** Вул. Лівера: (Їхніми іменами назв.) // Веч. Київ. – 1957. – 14 верес.

Прорізна вул.

Prorizna vul.

1848–1919 – Прорізна вул.
1842–1848 – Золотохрещатицька
1848–1863 – Мартинівська вул.
1863–1919 – Васильчиківська вул.
1919–1990 – Свердлова Якова вул.
З 1990 р. – Прорізна вул.

909. **Позняк П.** Біля Золотих Воріт: [Прорізна вул.] // Прапор комунізму. – 1983. – 12 серп.
910. **Позняк П.** Вниз по Свердлова: [Вулиці Києва] // Прапор комунізму. – 1987. – 27 листоп.
911. **Шапошникова Н.** Вул. Свердлова: (3 історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1956. – 5 черв.

Протасів Яр

Protasiv Yar vul.

Виник на межі XIX–XX ст. під назвою Протасів Яр
1944–1991 – Разіна Степана вул.
З 1991 р. – Протасів Яр

912. **Позняк П.** На узвозі Степана Разіна // Прапор комунізму. – 1988. – 12 серп.

Пушкінська вул.

Pushkins'ka vul.

913. **Ивашко Ю.** Английская неоготика на улице Пушкинской // Недвижимость Киева. – 2000. – № 20. – С. 27: ил.
914. **Ивашко Ю.** Усадьбы и дома улицы Пушкинской // Недвижимость Киева. – 2000. – № 11. – С. 19..

Ревуцького Льва вул.

Revuts'koho l'va vul.

Виникла у 80-х рр. XX ст. під назвою Харківське шосе
З 1987 р. – Ревуцького Льва вул.

915. **Олександрова Т.** Нові вулиці: (Увічн. ім'я Льва Миколайовича Ревуцького) // Прапор комунізму. – 1987. – 29 серп.

Рейтарська вул.

Reitars'ka vul.

Одна з вулиць міста Ярослава з 1037 р.
З 1654 р. – Рейтарська вул.

916. **Козинец С.** Улица Рейтарская, дом 13 // Новый круг. – 1992. – № 2. – С. 289–292.

Будинок був центром музикального, оперного, балетного та духовного життя міста ХІХ – першої половини ХХ ст.

917. **Щербина В.І.** Стрілецька та Рейтарська вулиці Києва // В.І. Щербина. Нові студії з історії Києва. – К., 1926. – С. 64–66.

Реута Михайла вул.

Reuta Mykhaila vul.

Виникла у 1953 р. під назвою Героїв панфіловців
З 1965 р. Реута Михайла вул.

918. **Пономаренко Л.А.** Вул. імені Михайла Реута // Молода гвардія. – 1975. – 20 лип.

Рибалка Маршала вул.

Ribalka Marshala vul.

1869–1967 – частина колишньої вул. Табірної
З 1967 р. – Рибалка Маршала вул.

919. **Фещенко О.** Сторінки героїчного життя: [Вул. Маршала Рибалка] // Прапор комунізму. – 1984. – 15 листоп.

Рогнідинська вул.

Rohnidyns'ka vul.

1830-і рр. – 1869 – Бульонська вул.
З 1869 р. – Рогнідинська вул.

920. **Лузан Ф.** Рогніда: [Вул. Рогнідин.] // Київ. правда. – 1986. – 10 січ.

Русанівська набережна

Rusanivs'ka naberezhna

Забудова почалася з 1961 р.

921. **Малахов В.** Русановская набережная // Правда Украины. – 1982. – 25 мая.

**Руставелі Шота вул.
Rustaveli Shota vul.**

Виникла у 30-і рр. ХІХ ст.

1833–1919 – Мала Васильківська вул.

1919–1926 – Червоноармійська вул.

1926–1937 – Борохова Бера вул.

1937–1941 – Шота Руставелі вул.

1941–1943 – Мала Васильківська вул.

З 1943 р. – Шота Руставелі вул.

- 922. Абарбарчук С.** Імені Шота Руставелі: Вулиці розповідають // Культура і життя. – 1984. – 11 листоп.
- 923. Абарбарчук С.** Хоч і невеличка ...: [Вул. Шота Руставелі] // Київ. правда. – 1987. – 25 січ.
- 924. Позняк П.** На вулиці Шота Руставелі // Прапор комунізму. – 1989. – 7 квіт.

**Сагайдачного Петра вул.
Sahaidachnogo Petra vul.**

У ХУІІІ ст. – Мостова вул.

1869–1919 – частина Олександровської вул.

1919–1934 – вул. Революції

1934–1955 – вул. С.М. Кірова

1955–1990 – вул. Жданова

З 1990 р. – Сагайдачного Петра вул.

- 925. Гусєв В.** Вул. Сагайдачного підлягала знищенню: [З історії Києва] // Хрещатик. – 1999. – 23 лют.
- 926. Івашко Ю.** Александровская [Петра Сагайдачного] и Гнилая [Рождеств. или Покров.] – исторические улицы Подола // Недвижимость Киева. – 1999. – № 21. – С. 15: ил.
- 927. Позняк П.** Вул. Жданова // Прапор комунізму. – 1982. – 9 лип.
- 928. Позняк П.** Вул. Жданова // Прапор комунізму. – 1985. – 30 верес.
- 929. Пономаренко Л.** Вул. Петра Сагайдачного // Молода гвардія. – 1989. – 28 берез.
- 930. Рогоза Б.** Імені Петра Сагайдачного [вул.] // Хрещатик. – 1997. – 6 трав.
- 931. Скуленко І.** Вул. ім. А.О. Жданова // Веч. Київ. – 1956. – 9 січ.
- 932. Стецюк К., Щербина Г.** Перо і шабля Сагайдачного: [Про діяльність П. Сагайдачного і пропозиції киян про перейменування вул. Жданова на вул. П. Сагайдачного] // Веч. Київ. – 1989. – 11 січ.

Саксаганського вул.

Saksahans'koho vul.

1833–1881 – Мала і Велика Жандармська вул.

1881–1888 – Жандармська вул.

1888–1919 Маріїно-Благовещенська вул.

1919–1937 – П'ятакова вул.

З 1937 р. – Саксаганського вул.

933. **На вулиці Саксаганського** // Прапор комунізму. – 1989. – 27 жовт.
934. **Пергаменщик Б.** Вул. меморіальних дошок: [З історії вул. Саксаганського] // Робітн. газ. – 1975. – 10 жовт.
935. **Позняк П.** Вул. Саксаганського // Прапор комунізму. – 1983. – 18 лют.
936. **Позняк П.** На вулиці Саксаганського // Прапор комунізму. – 1989. – 30 черв.
937. **Позняк П.** На перехресті – без змін: [Архіт. будинків по вул. Саксаганського] // Прапор комунізму. – 1989. – 21 квіт.

Сантьяго де-Чилі пл.

Sant'jaho-de-Chili pl.

938. **Євсєєв Є.** Площу Сантьяго де-Чилі відкрили мери двох столиць: [В Києві на Оболоні буде пл. Сантьяго де-Чилі] // Веч. Київ. – 1998. – 7 серп.

Севастопольська пл.

Sevastopols'ka pl.

Сформована у 60-і рр. ХХ ст. під назвою Нова пл.

З 1967 р. – Севастопольська пл.

939. **Позняк П.** Севастопольська площа // Прапор комунізму. – 1984. – 14 верес.

Січневого повстання вул.

Sichnevoho povstannia vul.

ХІІ – ХУІІІ ст. – Довга нива шлях

ХУІІІ ст. – Велика Микільська вул.

ХУІІІ ст.–1919 – Микільська вул.

1919–1941 – Січневого повстання вул.

1941–1943 – Микільська вул.

З 1943 р. – Січневого повстання вул.

940. **Заманська О.** Вул. Січневого повстання, 2 // Людина і світ. – 1981. – № 9. – С. 54–57.
941. **Ільченко О.** Традиція традицій: [Вул. Січневого повстання] // Прапор комунізму. – 1982. – 31 січ.
942. **Каракіс Й.** Жилий квартал над Дніпром: [Про забудову житл. кварталу на вул. Січневого повстання] // Соціаліст. Київ. – 1937. – № 4. – С. 11–15.

943. **Касаткін К.** Свято на нашій вулиці: [Про свято вул. Січневого повстання у Печер. р-ні] // Веч. Київ. – 1987. – 2 лют.
944. **Пономаренко Л.** Вул. Січневого повстання // Веч. Київ. – 1981. – 3 берез. – (До 1500-річчя Києва. Адреси на карті Києва).
945. **Свято** вулиці Січневого повстання // Київ. – 1985. – № 1. – С. 75–78.
946. **Терещенко М.** Перелік поколінь: [Про свято вул. Січневого повстання у Печер. р-ні] // Прапор комунізму. – 1987. – 1 лют.
947. **Чіпко М.** Є в столиці вул. Мазепи ...: [Про перейменування київ. вулиць] // Веч. Київ. – 1997. – 25 листоп.

**Скринського В.П. вул.
Skryns'kogo vul.**

948. **Кулеба В.** Вулиці пам'яті: [Вул. арсенальця В.П. Скринського] // Прапор комунізму. – 1979. – 6 листоп.

**Слави пл.
Slavy pl.**

Існує з 1693 р. Мала назви Володимирська, Князе-Володимирська
XIX – початок XX ст. – Соборна пл.
З 1965 р. – Слави пл.

949. **Ковалинський В.** Площа Слави – минуле і сучасне: Печерські таємниці // Печерськ. – 2000. – Берез. (№ 3). – С. 7: іл.
950. **На площі** Слави // Прапор комунізму. – 1985. – 22 листоп.
951. **Позняк П.** На площі Слави // Прапор комунізму. – 1987. – 16 жовт.

**Смирнова-Ласточкіна вул.
Smirnova-Lastochkina vul.**

Київська Русь – Копирів кінець
XVIII ст. – Вознесенський узвіз
З 70-их рр. XIX ст. – Іларіонівський узвіз.
З 1928 р. – Смирнова-Ласточкіна вул.

952. **Лесневський Ю.** Смирнова-Ласточкіна. Вулиці Героїв // Веч. Київ. – 1957. – 11 берез.

**Соколовської Олени вул.
Sokolovs'koji Oleny vul.**

953. **Заболотнюк Г., Тимченко Ж.** Легендарна Олена: [Вул. О. Соколовської] // Веч. Київ. – 1983. – 3 черв.

Солом'янська вул.

Solomians'ka vul.

Відома з кінця XIX ст., спочатку – Ігнатіївська, потім – Велика вул.
1923–1988 – Урицького вул.
З 1988 р. – Солом'янська вул.

954. **Проблеми мікрорайону:** [Про соц. розвиток вул. Урицького у Залізнич. р-ні] // Веч. Київ. – 1989. – 15 черв.
955. **Скуленко І.** Вул. ім. Урицького // Веч. Київ. – 1958. – 30 серп.

Солом'янська пл.

Solomians'ka pl.

Сформована у серед. XIX ст. під назвою Солом'янський майдан
1923–1983 – пл. Урицького
1983–1988 – пл. Брежнєва
З 1989 р. – Солом'янська пл.

956. **Барзилович С.** Солом'янський майдан у Києві. Проект: [Реконструкція майдану] // Україна. – 1949. – № 3. – С. 22.
957. **Донської Д.** Імені Урицького чи Брежнєва?: [Солом'ян. пл.] // Рад. Україна. – 1988. – 15 січ.
958. **Площа імені Брежнєва** // Прапор комунізму. – 1983. – 1 черв.

Соляна вул.

Soliana vul.

Відома з 2-ї пол. XIX ст. під назвою Вовчий яр
1908–1915 – Саксонський яр
З 1915 р. Соляна вул.

959. **Лівшиць М.** Стара Поляна. Соляна вул. // Веч. Київ. – 1963. – 19 квіт.

Софійська вул.

Sofis'ka vul.

Східна частина “декуманус” міста Ярослава з 1037 р.
Кінець ХУІІІ ст. – 1935 – Софійська вул.
1935–1990 – М. Калініна вул.
З 1990 р. – Софійська вул.

960. **Позняк П.** Вул. в історію: [Вул. Софійс.] // Прапор комунізму. – 1987. – 8 трав.
961. **Позняк П.** Вул. Калініна: [Софійська] // Прапор комунізму. – 1983. – 6 трав.
962. **Позняк П.** Вул. Калініна // Прапор комунізму. – 1986. – 14 лют.

Софійська пл.

Sofii's'ka pl.

“Форум” міста Ярослава у 1036 р.

1869–1920 – Софійська пл.

1920–1941 – Червоних героїв Перекопу пл.

1941–1943 – Софійська пл.

1944–1993 – Б. Хмельницького пл.

З 1993 р. – Софійська пл.

963. **Вероцький В.** Софийская площадь: Из истории Киева // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 4. – С. 16–17: ил.
964. **Галл А.** Майдан героїв Перекопу: З історії київ. майданів // Рад. Київ. – 1939. – № 9–10. – С. 43–44: іл.
965. **Ковалинський В.** Навіщо? // Буд. газ. – 1998. – 20 серп.
Автор категорично не згоден з переплануванням Софійської площі та зміною схеми руху.
966. **Лівшиць М.** Імені Богдана Хмельницького: (Ім'я на карті Києва) // Веч. Київ. – 1963. – 25 лют.
967. **Логвін Н., Піскова Е.** Софійська площа, 11–20 ст. // Звід пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. Київ. Кн. 1, ч. 1. А–Л. – К., 1999. – С. 287–288.
968. **Малахов В.** Площа Богдана Хмельницького // Правда України. – 1982. – 6 апр.
969. **Михайленко В.** Стародавній площі – чисте повітря // Робітн. газ. – 1984. – 28 листоп.
970. **Позняк П.** Площа Богдана Хмельницького // Прапор комунізму. – 1981. – 11 верес.
971. **Шулькевич М.** Імені Богдана Хмельницького // Веч. Київ. – 1979. – 12 січ.
972. **Яременко Ю.** Площа Богдана Хмельницького // Культура і життя. – 1982. – 17 січ.

Спаська вул.

Spas'ka vul.

Під такою назвою відома з початку ХУІІ ст.

1928–1939 – Комсомольська вул.

1939–1992 – Героїв Трипілля вул.

З 1992 р. – Спаська вул.

973. **Ивашко Ю.** История и постройки улицы Спасской // Недвижимость Киева. – 1999. – № 9. – С. 11.
974. **Малахов В.** Имени Героев Триполья: Этюд // Правда Украины. – 1981. – 8 дек.

**Старокиївська вул.
Starokyivs'ka vul.**

Виникла в останній чверті XIX ст., складалась з провул. Ханського і вул. Всеволодівської
З 1938 р. – Старокиївська вул.

975. **Асєєв Ю.** Заповідна Старокиївська // Культура і життя. – 1984. – 2 груд.
976. “Заповідна Старокиївська”: Слідами наших виступів: [Відповідь на ст. Ю.С. Асєєва від 2 груд. 1984 р.] // Культура і життя. – 1985. – 3 лют.

**Старонаводницька вул.
Staronavodnyts'ka vul.**

Прокладена на початку ХУІІІ ст.
Під сучасною назвою фігурує з 30-х рр. XIX ст. (від Наводницького струмка, що протікав у яру, де проходить вул.).

977. **Стакозов В.** Шлях на Лівобережжя: [Старонаводниц. вул.] // Прапор комунізму. – 1987. – 9 верес.

**Стрілецька вул.
Strilets'ka vul.**

Назва походить від так званої Стрілецької слободи, де оселилися стрільці після нар.-визвольн. війни 1648–1654 рр.

978. **Позняк П.** Стрілецький провул.: [Перше наук. мед. т-во у Києві, 1840 р.] // Прапор комунізму. – 1986. – 5 верес.
979. **Пономаренко Л.** Стрілецька слобода: Свідки давнини // Робітн. газ. – 1981. – 30 лип.
980. **Щербина В.І.** Стрілецька та Рейтарська вулиці в Києві // В.І. Щербина. Нові студії з історії Києва. – К., 1926. – С. 64–66: іл.

**Струтинського Сергія вул.
Strutyns'koho Serhiia vul.**

Виникла у 2-й пол. XIX ст., мала назву вул. Болсуновська.
1940–1964 – Димитра Благоева вул.
З 1964 р. – Струтинського Сергія вул.

981. **Пономаренко Л.А., Яковенко А.** Іменем арсенальця: [Вул. С.Й. Струтинського] // Молода гвардія. – 1974. – 5 квіт.
982. **Сигалов А.** Імені арсенальців: [Про вул. С.Й. Струтинського] // Прапор комунізму. – 1979. – 29 лип. – (До 1500-річчя Києва).

Суворова вул.

Suvorova vul.

Відома з 40-х рр. XIX ст. під назвою вул. Еспланадна.

1902–1920 – вул. Суворівська

1920–1944 – вул. Урбановича

1944–1977 – вул. Суворівська

З 1977 р. – Суворова вул.

983. Позняк П. Вул. Суворова // Прапор комунізму. – 1983. – 16 груд.

Тарасівська вул.

Tarasivs'ka vul.

Відома з серед. XIX ст. під цією назвою

984. Миронов М. Дозвольте уточнити: [Вул. Тарасів.] // Літ. Україна. – 1982. – 9 груд.

985. Рузінова Л. На затишній вулиці Тарасівській: Вул., на якій збереглися кам'яні свідки минулих часів // Київ. правда. – 1989. – 23 лип.

Татарська вул.

Tatars'ka vul.

Відома з 60-х рр. XIX ст. під цією назвою від місцевості Татарка. Назва від землеміра Таїрова

986. Лівшиць М. Татарка: (На карті міста) // Веч. Київ. – 1963. – 2 берез.

987. Позняк П. Татарська вул. // Прапор комунізму. – 1984. – 10 лют.

Тельмана вул.

Tel'mana vul.

Виникла у 30-і рр. XIX ст. під назвою Німецька вул.

У 70-і рр. XIX ст. – Погребальна вул.

З 1944 р. – Тельмана вул.

988. Іванченкова Л. Гвоздики на вулиці революціонера: [Вул. Тельмана] // Веч. Київ. – 1986. – 17 квіт.

Терещенківська вул.

Tereschenkivs'ka vul.

1861–1900 – Олексіївська вул.

1900–1919 – Терещенківська вул.

1919 – Герцена О. вул.

1919–1941 – Г. Чудновського вул.

1941–1943 – Терещенківська вул.

1943–1955 – Г. Чудновського вул.

1955–1992 – І. Репіна вул.

З 1992 р. – Терещенківська вул.

989. Позняк П. На вулиці Репіна // Прапор комунізму. – 1986. – 28 лют.

990. **Позняк П.** На вулиці Репіна // Прапор комунізму. – 1987. – 13 берез.
 991. **Пономаренко Л.А.** 100-річчя вулиці Репіна // Веч. Київ. – 1970. – 8 серп.
 992. **Сидоренко О.** Вул. музеїв: [Вул. ім. Репіна] // Веч. Київ. – 1956. – 9 черв.

**Тимофєєвої Галі вул.
 Timofejevoii Gali vul.**

Виникла у 2-й половині XIX ст. під назвою Провіантська вул.
 1917 – середина 20-х рр. – Плеханова вул.
 Середина 20-х рр. – 1952 – Тимофєєвої Галі вул.
 1952–1957 – Плеханова вул.
 З 1957 р. – Тимофєєвої Галі вул.

993. **Анатольєв С.** Мужня революціонерка: Їх іменами названо вулиці: [Вул. Галі Тимофєєвої] // Веч. Київ. – 1981. – 10 лип.
 994. **Дмитрієнко М.** Галя Тимофєєва // Київ. правда. – 1977. – 15 листоп.
 995. **Кременчугська О.** Вул. Галі Тимофєєвої: Ім'я на карті міста // Веч. Київ. – 1987. – 11 лют.

**Тисяча дев'ятсот п'ятого року пл. (проект)
 Tysiacha deviatsot pjatogo roku pl. (project)**

996. **Мотлях П.** На площі імені 1905 року: [Про проект однієї з голов. площ Жовт. р-ну] // Веч. Київ. – 1987. – 2 лют.

**Толстого Льва вул.
 Tolstogo L'va vul.**

1846–1891 – Шулявська вул.
 1891–1920 – Караваєвська вул.
 1920–1941 – Л. Толстого вул.
 1941–1943 – Шевченкоштрассе
 З 1943 р. – Толстого Льва вул.

997. **Абарбарчук С.** Почесний громадянин міста: [Про хірурга, проф. В.О. Караваєва, який жив на Шуляв. вул. Перейменована на Караваєв., нині вул. Льва Толстого] // Київ. правда. – 1987. – 9 серп.
 998. **Абарбарчук С.** Хто з двох?: [Історія вулиці Льва Толстого] // Сіл. вісті. – 1987. – 14 жовт.
 999. **Коляда Ю., Пономаренко Л.** Вул. Льва Толстого // Веч. Київ. – 1984. – 13 верес.
 1000. **Пономаренко Л.** Де та вул.?: Сторінки історії [вул. Льва Толстого] // Молода гвардія. – 1989. – 15 верес.; 22 верес.
 1001. **Рогоза Б.** Імені Льва Толстого [вул.] // Хрещатик. – 1997. – 13 берез.

Толстого Льва пл.

Tolstogo L'va pl.

1837–1891 – Шулявська пл.
1891–1939 – Караваєвська пл.
З 1939 р. – Толстого Льва пл.

- 1002. **На площі Льва Толстого** // Прапор комунізму. – 1988. – 4 листоп.
- 1003. **Позняк П.** На площі Льва Толстого // Прапор комунізму. – 1987. – 27 берез.
- 1004. **Позняк П.** Площа Льва Толстого // Прапор комунізму. – 1982. – 22 січ.; 1984. – 17 лют.
- 1005. **Прокопчук С.** Площадь под плошадью // Труд. – 1983. – 21 янв.
- 1006. **Терещенко М.** Перехід під плошею // Прапор комунізму. – 1982. – 4 верес.
- 1007. **Ткачиков І.** Ансамбль площі Льва Толстого // Веч. Київ. – 1988. – 26 берез.

Трьохсвятительська вул.

Tr'okhsviatytel'ska vul.

ХУІІ ст. – 1805 – Трьохсвятительська вул.
1805–1851 – Театральна вул.
1851–1919 – Трьохсвятительська вул.
1919–1955 – Жертв Революції вул.
1955–1991 – Героїв Революції вул.
З 1991 р. – Трьохсвятительська вул.

- 1008. **Скуленко І.** Вул. Героїв Революції // Веч. Київ. – 1955. – 10 груд.
- 1009. **Ивашко Ю.** Трёхсвятительская улица // Недвижимость Киева. – 1998. – № 6. – С. 4: ил.

Франка Івана вул.

Franka Ivana vul.

Відома з кінця ХІХ ст. Перша назва пов'язана з Афанасівським Яром.
1914–1926 – Нестерова вул.
З 1926 р. – Франка Івана вул.

- 1010. **Ивашко Ю.** Улица Ивана Франко и старинные дома на ней // Недвижимость Киева. – 1998. – № 20. – С. 5: ил.
- 1011. **Позняк П.** Вул. Івана Франка // Прапор комунізму. – 1982. – 3 груд.
- 1012. **Позняк П.** Вул. Івана Франка // Прапор комунізму. – 1986. – 4 квіт.
- 1013. **Позняк П.** На вулиці Івана Франка // Прапор комунізму. – 1988. – 20 трав.
- 1014. **Сидоренко О.** Вул. Івана Франка: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1956. – 7 лип.

Франка Івана пл.

Franka Ivana pl.

1895–1919 – Миколаївська пл.

1919–1941 – Спартака пл.

1941–1943 – фон Шлейферплац

1943–1944 – Спартака пл.

З 1944 р. – Франка Івана пл.

- 1015.** Позняк П. Де була садиба Мерінга: [Пл. Івана Франка у Києві] // Прапор комунізму. – 1989. – 8 груд.
- 1016.** Позняк П. На площі Івана Франка // Прапор комунізму. – 1984. – 20 квіт.
- 1017.** Позняк П. Площа Івана Франка // Прапор комунізму. – 1987 – 20 листоп.
- 1018.** Позняк П. Площа Івана Франка // Прапор комунізму. – 1981 – 27 листоп. – (До 1500-річчя Києва).
- 1019.** Толочко Л. Майдан Івана Франка // Час/Time. – 1997. – 20–26 лют.

Фрунзе вул.

Frunze vul.

ХУІІІ ст. – 1809 р. – Плосьька вул.

1809–1935 – Кирилівська вул.

1935–1941. Фрунзе вул.

1941–1943 – Кирилівська вул.

З 1943 р. – Фрунзе вул.

- 1020.** Кальницький М. “Промзона” вздовж Кирилівської вулиці // Янус. Нерухомість. – 1999. – № 18. – С. 14–15: іл.
- 1021.** Позняк П. Вул. звалась Кирилівською: [Нині вул. Фрунзе] // Прапор комунізму. – 1989. – 17 листоп.

Харківське шосе

Kharkivs'ke shose

Виникло у 30-і рр. ХХ ст. під паралельними назвами: вул. Нова 41а і вул.

Театральна

З 1959 р. – Харківське шосе

- 1022.** Килессо С.К. Конкурс на проект застройки Харьковского шоссе в Києве // Стр-во и архитектура. – 1984. – № 5. – С. 4–6.

Хмельницького Богдана вул.

Khmel'nyts'koho Bohdana vul.

1790–1869 – Кадетська вул.

1869–1919 – Фундуклеївська вул.

1919–1941 – Леніна вул.

1941–1943 – Театрштрассе

1943–1992 – Леніна вул.

З 1992 р. – Хмельницького Богдана вул.

- 1023.** Імені Леніна: [Вулиці і підприємства м. Києва] // Веч. Київ. – 1966. – 4 черв.
- 1024.** Малахов В. Имени Ленина: Этюд // Правда Украины. – 1981. – 1 сент.
- 1025.** Мартич Ю. Київ, вул. Леніна: [Роздуми письменника] // Культура і життя. – 1969. – 20 квіт.
- 1026.** Натанов Б. Імені вождя: [Про вул. В.І. Леніна] // Спорт. газ. – 1970. – 10 лют.
- 1027.** Новак О. Історія у кожному будинку: [Вул. Леніна] // Київ. правда. – 1982. – 6 черв. – (До 1500-річчя Києва).
- 1028.** Омельченко В. Друга молодість вулиці: [Вул. Леніна] // Веч. Київ. – 1987. – 22 квіт.
- 1029.** Позняк П. На вулиці Леніна // Прапор комунізму. – 1985. – 18 січ.
- 1030.** Позняк П. Оновлені квартали: [Вул. Леніна] // Прапор комунізму. – 1986. – 24 січ.
- 1031.** Пономаренко Л.А., Яковченко С.А. Ім'я Леніна на карті нашого міста // Робітн. слово. – 1974. – 23 січ.
- 1032.** Пономаренко Л.А., Юрченко С. Ім'ям його названо вулицю // Веч. Київ. – 1970. – 25 листоп.
- 1033.** Рогоза Б. Імені Богдана Хмельницького [вул.] // Хрещатик. – 1997. – 22 лют.
- 1034.** Стецюк К. Іменем вождя революції: Вул-ми міста // Веч. Київ. – 1981. – 21 трав.
- 1035.** Холостенко М.В. Шляхом віджилих традицій і випадковостей: [Про забудову всього ансамблю вул. Леніна] // Архіт. Рад. України. – 1946. – № 4. – С. 11–15: фото.

Хорива вул.

Khoryva vul.

1811–1982 – Хорєва вул.

З 1982 р. – Хорива вул. (уточнено назву).

- 1036.** Дивак М. Хорєва чи Хорива? // Прапор комунізму. – 1989. – 17 лют.
- 1037.** Івашко Ю. Самая древняя улица Киева [Хорива] // Недвижимость Киева. – 1998. – № 22. – С. 5: ил.
- 1038.** Івашко Ю. Хорєвица и улица Хорива (Хорєвая) или продолжая очерк о старом Подоле // Недвижимость Киева. – 1999. – № 19. – С. 9: ил.

Хохлових сім'ї вул.

Khokhlovykh simi vul.

1869–1939 – Середньозагородня вул.

1939–1971 – Кагатна вул.

З 1971 р. – Хохлових сім'ї вул.

- 1039. Безверхий М.Д.** Вул. сім'ї Хохлових // Прапор комунізму. – 1985. – 21 лип.
- 1040. Кременчугська О.** Вул. сім'ї Хохлових // Веч. Київ. – 1987. – 23 квіт.
- 1041. Січкарук О.** Вул. сім'ї Хохлових: Подорож у своє місто // Прапор комунізму. – 1980. – 27 черв.

Хрещатик

Khreschatyk

3 X ст. – Хрещата долина

XVIII ст. – 1923. Хрещатик, чи Хрещатицька вул.

(Частина вул. у 1804–1834 – Театральна вул.)

1923–1937 – В. Воровського вул.

1937–1941 – Хрещатик

1941–1943 – Айхгорнштрассе

З 1943 р. – Хрещатик

- 1042. Альошин П.** Підніmemo з руїн наш славний Хрещатик! Яким я собі його уявляю: [Порядком обговорення. План реконструкції Хрещатика] // Київ. правда. – 1944. – 26 січ.
- 1043. Антонов А.** Оновлення Хрещатика // Київ. комсомолец. – 1960. – 20 січ.
- 1044. Ашпіс Н.** Завдання п'ятирічки – за два роки: [Про роботу колективу 5-го буд. упр. тресту “Хрещатикбуд”. Київ] // Архіт. і буд-во. – 1956. – № 5. – С. 7–8.
- 1045. Былинкин Н.** Главная магистраль Киева: К проектированию Крещатика // Архитектура СССР. – 1945. – № 11. – С. 1–11: ил.
- 1046. Богорад Я.** Забудова Хрещатика // Рад. Україна. – 1952. – 27 квіт.
- 1047. Бондаренко Р.** Серце нашого міста: [Хрещатик] // Київ. – 1988. – № 1. – С. 171–175.
- 1048. Борисов Н.** На Крещатике // Правда Украины. – 1944. – 8 апр.
Роботи по розчистці Хрещатика.
- 1049. Будівництво і архітектура Української РСР (1917–1957 рр.):** Виставка, присвяч. 40-річчю Великої Жовт. соціаліст. революції: Каталог. – К.: Держбудвидав УРСР, 1958. – Див.: Будівництво і архіт. післявоєн. відбудови і розвитку нар. госп-ва (1945–1957 рр.), С. 31–54: іл. – Київ. Забудова Хрещатика.
- 1050. Будкевич Б.** Райком партії і забудова Хрещатика // Київ. правда. – 1952. – 3 черв. – Ленінський Райком КПУ.
- 1051. В.Л.** Багатоповерхові будинки на Хрещатику // Наука і життя. – 1951. – № 2. – С. 27.

- 1052. Власов О.В. та ін.** Проект архітектурного ансамблю жилих будинків, що споруджуються на Хрещатику проти вулиці Леніна / О.В. Власов, А.В. Добровольський, А.І. Маліновський, П.К. Петрушенко // Вісн. Акад. архіт. УРСР. – 1952. – № 1. – С. 1.
- 1053. Власов О.В., Єлізаров В.Д.** Проект забудови і планування Хрещатика в м. Києві // Вісн. Акад. архіт. УРСР. – 1946. – № 4. – С. 29: іл.
- 1054. Власов А.** Проект застройки Крещатика // Архитектура и стр-во. – 1946. – № 1. – С. 6–7.
- 1055. Гітельман М.** Усі шляхи ведуть на Хрещатик:(Створення архіт. ансамблю) // Наука і суспільство. – 1980. – № 3. – С. 44–45.
- 1056. Головко Г.** Архитектура Советской Украины // Архитектура СССР. – 1955. – № 12. – С. 29–33.
- Є дані про Київ в післявоєнний період зі схемою забудови: вид на Хрещатик.*
- 1057. Головна вул.:** [Про “старий” Хрещатик] // Веч. Київ. – 1988. – 9 квіт.
- 1058. Головонівський С.** Хрещатик: [Зустріч авт. з учасниками визволення Києва на відбудові Хрещатика] // Рад. Україна. – 1944. – 6 листоп.
- 1059. Голосов В.А., Лебедєв Г.А.** Про недоліки проектів житлових будинків на Хрещатику // Вісн. Акад. архіт. УРСР. – 1952. – № 2. – С. 20–25: іл.
- 1060. Громадське обговорення проекту забудови Хрещатика** // Вісн. Акад. архіт. – 1949. – № 1. – С. 40–42.
- 1061. Гусев О.** Крещатик обновляется // Совет. культура. – 1987. – 13 окт.
- 1062. День народження головної вулиці міста:** [Хрещатик] // Веч. Київ. – 1997. – 13 верес.
- 1063. Дмитров Л.** Хрещатик у пам’яті століть // Дніпро. – 1945. – № 3. – С. 95–104.
- 1064. До підсумків** конкурсу по проектах планування і забудови Хрещатика // Київ. правда. – 1945. – 7 листоп. – Повідомл. РАТАУ.
- 1065. Добровольський А.В., Лебедєв Г.А.** Как создавался новый Крещатик // Стр-во и архитектура. – 1982. – № 4. – С. 9–14: фото.
- 1066. Добровольський А.** Новый Крещатик // Совет. искусство. – 1952. – 9 авг.
- 1067. Добровольський А.В., Приймак Б.И.** Планировка и застройка главной магистрали г. Киева – ул. Крещатик. – К.: Киев. правда, 1952. – 14 с. – (Науч.-техн. совещ. работников пром-сти, деятелей науки и техники).
- 1068. Добровольський А., Захаров А.** Принципы застройки Крещатика в Киеве // Архитектура СССР. – 1952. – № 10. – С. 3–7.
- 1069. Добровольський А.В., Лебедєв Г.О.** Як склався новий Хрещатик // Буд-во і архіт. – 1982. – № 4. – С. 9–11.
- 1070. Долженко Г.** Молодшає старий Хрещатик: [Про реконструкцію міста] // Уряд. кур’єр. – 1998. – 21 лип.
- 1071. Донської Д.** Звідки є Хрещатик // Рад. Україна. – 1979. – 13 верес.
- 1072. Доценко Р.** А на Хрещатику – парад: [Ст. ілюстр. віршами М. Тарнавської “Поворот”, “Перше травня”] // Зірка. – 1995. – 28 квіт.
- 1073. Друг О.** Будинок банку на Хрещатику // Янус. Нерухомість. – 1998. – № 20. – С. 12–13: іл.
- 1074. Дубина К.** Вул. радості: [Хрещатик] // Україна. – 1944. – № 7. – С. 12–15.

1075. **Слізаров В., Власов О.** (керівник) та ін. Автори проекту забудови Хрещатика // Вісн. Акад. архіт. УРСР. – 1949. – № 4. – С. 11–13.
1076. **З днем відродження Хрещатику!:** [Відкриття Хрещатика після реконструкції] // Веч. Київ. – 1998. – 15 серп.
1077. **Заболотна А.** Все про Хрещатик // Веч. Київ. – 1998. – 17 лют.
1078. **Закревський В.** Космодром під Хрещатиком?: Група київ. екстрасенсів недавно заявила, що виявила в центрі міста поховання інопланет. кораблів // Зоря. – 1995. – 4 квіт.
1079. **Замаско О.** Головна вул. [Києва – Хрещатик] // Людина і світ. – 1981. – № 5. – С. 32–35. – (До 1500-річчя Києва).
1080. **Застройка** Хрещатика. Генплан // Архитектура СССР. – 1957. – № 11. – С. 22.
1081. **Здание** поперек Хрещатика стоять не должно? Даже если оно выполнено в редком ныне конструктивистском стиле // Недвижимость Киева. – 2000. – № 4. – С. 4: ил.
1082. **Зубанич Ф.** П'ята молодість Хрещатика: Два погляди на перебудову центр. р-ну столиці України // Столиця. – 1999. – 19–21 січ.
1083. **Ивашко Ю.** Хрещатик: взгляд в историю // Недвижимость Киева. – 1999. – № 1. – С. 5: ил.
1084. **Іванов А.** Головна вул. столиці // Веч. Київ. – 1981. – 5 листоп.
1085. **Ігнаткін І.О.** Коли Хрещатик був яром / Записала З. Олегова // Робітн. газ. – 1987. – 24 лип.; Вісті з України. – 1987. – № 32, серп.
1086. **Історія** однієї вулиці: “Хрещатик” // Слово Просвіти. – 1998. – Лют. (Чис. 2). – С. 15. – Підпис: В.Г.
1087. **Касьянов А.** Хрещатик: [Восстановление города] // Красн. знамя. – 1944. – 30 дек.
1088. **Касьянов О.М.** Про безпеку вуличного руху в містах: [Про перепланув. Хрещатика] // Архіт. Рад. України. – 1938. – № 4–5. – С. 28–31.
1089. **Київський** міськ. голова запропонував внести вул. Хрещатик до реєстрів ЮНЕСКО / За матеріалами УНІАН // Недвижимость Киева. – 2000. – № 18. – С. 15.
1090. **Килессо С.К.** Подвиг возрождения и созидания: [О восстановлении и создании архитектур. ансамбля Хрещатика / Архитекторы: А.В. Власов, И.И. Малоземов, Б.И. Приймак, В.И. Полищук] // Стр-во и архитектура. – 1985. – № 5. – С. 4–5.
1091. **Коваленко В.** Останній квартал старого Хрещатика // Пам'ятки України. – 1988. – № 2. – С. 32–33.
1092. **Коваленко В.** Яким бути Хрещатику? // Літ. Україна. – 1987. – 24 верес.
1093. **Ковалинський В.** Чи оновить Хрещатик наше буття?: [Роздуми про своєчасність та доцільність, зважаючи на екон. стан оновлюв. робіт на Хрещатику] // Буд. газ. – 1998. – 6 серп.
1094. **Коваль І.** Зберегти обличчя старого кварталу: [Про реконструкцію Хрещатика] // Прапор комунізму. – 1988. – 28 січ.
1095. **Коваль І.** Хрещатик: Остання сторінка реконструкції // Прапор комунізму. – 1987. – 24 жовт.

1096. **Коваль М.В.** З історії руху за відбудову центральної магістралі Києва – Хрещатика (1943–1945 рр.) // П республік. наук. конф. з іст. краєзнавства, 19–21 жовт. 1982 р., м. Вінниця. – К., 1982. – С. 93–96.
1097. **Коломеец Н.** Хрещатик: [О формировании архитектур. облика Хрещатика с 50-х годов] // Архитектура СССР. – 1982. – № 6. – С. 29–31.
1098. **Коломиец Н.С.** Современность и традиции в архитектуре Хрещатика // Стр-во и архитектура. – 1983. – № 19. – С. 3–5.
1099. **Кондель Н.** Яким буде Хрещатик?: [Ст. архітектора] // Наука і суспільство. – 1983. – № 5. – С. 32–33.
1100. **Костюк Е.** Хрещатик: О Киеве и киевлянах – с улыбкой // Радуга. – 1981. – № 9. – С. 177–187.
1101. **Хрещатик**, или святое место // Галерея киев. достопримечател. видов и древностей. – К.: Изд. Н. Сементовского и А. Гаммершмидта, 1857. – Тетр. I. – С. 10–12; Тетр II. – С. 16–18.
1102. **Леліков М.** Головна вул.: Новітню історію 1500-літн. Києва ввібрав у себе красень- Хрещатик // Прапор комунізму. – 1981. – 15 серп. – (До 1500-річчя Києва).
1103. **Майбутній Хрещатик** // Україна. – 1952. – № 2. – С. 24.
1104. **Макаров А.** Не сразу строилась главная улица страны: (Из жизни старого Хрещатика) // Києве мій. – Прил. к газ. «Независимость». – 1998. – № 1. – С. 11.
1105. **Малаков Д.** Як згорів Хрещатик: З історії Києва // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 11. – С. 14–15: іл.
1106. **Мамакін Ю.** Сторінки біографії Хрещатика // Київ. – 1986. – № 1. – С. 160–167.
1107. «**Маркуша**». Хрещатик // Киев. губ. ведомости. – 1853. – 19 сент.
1108. **Матушевич А.О.** Роль Хрещатика в організації центра м. Києва // Вісн. Акад. архіт. УРСР. – 1948. – № 1. – С. 17–27: іл., план.
1109. **Матушевич А.О.** Хрещатик. – К.: Акад. архіт. УРСР, 1950. – 116 с.: іл., 2 вкл. л. план. – Бібліогр.: с. 115 (18 назв).
1110. **Матушевич А.О.** Хрещатик: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1954. – 23 лип.
1111. **Матушевич А.А.** Центр Києва в архітектурно-планувочній організації города: (Архітектур.-планувоч. анализ): Дис. ... канд. архітектури / Акад. архітектури Укр. ССР. Ин-т градостр-ва. – К., 1956. – 238 с. (машинопись): іл., фото. Альбом 22 л. іл. (95 фото. 1 калька).
1112. **Махрін В.** Обнови Хрещатика: Архіт. прем'єри // Веч. Київ. – 1986. – 21 січ.
1113. **Моложанов Ол.** Вул. радості: [Хрещатик відбуд.] // Київ. правда. – 1958. – 5 листоп.
1114. **Молчанов В.** Відродження Хрещатика: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1956. – 30 черв.
1115. **Молчанов В., Моложанов Ол.** Зліт молодих будівників Хрещатика // Київ. правда. – 1944. – 1 верес.

1116. **Молчанов В., Умнов М.** Хрещатик // Труд. – 1944. – 6 февр.
Робота по відбудові.
1117. **Молчанов В.** На відбудові Хрещатика // Агітатор. – 1944. – № 6. – С. 43–45.
1118. **На будівництві** Хрещатика: Проект забудови Хрещатика. Макет // Архіт. і буд-во. – 1955. – № 4. – Вкладка між с. 16 і 17.
1119. **Ольховий Я.** Загадка Хрещатої долини // Молодь України. – 1980. – 16 квіт.
1120. **Реконструкція** Хрещатика // Веч. Київ. – 1984. – 20 груд.
1121. **Панч П.** Майбутній Хрещатик // Україна. – 1946. – № 11. – С. 25–26.
1122. **Первый** массовый выход киевлян на работу по расчистке Хрещатика // Правда Украины. – 1944. – 3 марта.
1123. **Петрова О.** Возвращение домой. Хрещатик. История гл. улицы // Зеркало недели. – 1997. – 13–19 сент. – Рец. на кн.: Чепелик В. та ін. «Хрещатик»: Культурол. путівник / В. Чепелик, А. Макаров, В. Галайба; Упоряд. і ред. В.М. Грузин. – К.: Вид. дім «Амадей», Фірма «Град», 1997. – (Сер. «Історія однієї вулиці»). Т. 1. – 1997. – 158, [1] с., [2] арк. іл. Дод. [1] арк. іл. – Бібліогр.: с. 139–141.
1124. **Пехтерев В.** У пам'ятному 45-му ...: [Відбудова Хрещатика] // Прапор комунізму. – 1986. – 6 листоп.
1125. **Позняк П.** Де кінчається Хрещатик // Прапор комунізму. – 1982. – 23 лип.
1126. **Позняк П.** Звідки починається Хрещатик: Об'єктивний об'єктив // Прапор комунізму. – 1981. – 9 січ.
1127. **Позняк П.** Останні з ансамблю Хрещатика // Веч. Київ. – 1960. – 26 лют.
1128. **Позняк П.** Пасаж // Прапор комунізму. – 1982. – 8 січ. – (До 1500-річчя Києва).
1129. **Позняк П.** Початок Хрещатика: [Про голов. вулицю Києва] // Прапор комунізму. – 1987. – 20 лют.
1130. **Позняк П.** Хрещатик, 45 років тому // Прапор комунізму. – 1986. – 11 лип.
1131. **Пономаренко Л.** Де та вул.?: [Історія вул. Хрещатик, Хрещатого яру і т.д.] // Молода гвардія. – 1989. – 18, 25 серп.; 1 верес.
1132. **Пономаренко Л.** Хрещатик: Вулиці нашого міста // Веч. Київ. – 1980. – 19 черв.
1133. **Про першорядні** заходи щодо реконструкції вулиці Хрещатик в місті Києві: 3 Постанови № 138 Ради Нар. Комісарів УРСР та ЦК ВП(б)У 25 лют. 1944 р. // ДАК, Ф. Р-1, оп. 3, спр. 5, арк. 97–100.
1134. **Про проектування** забудови вул. Хрещатика у місті Києві: Постанова Ради Нар. Комісарів УРСР // Київ. правда. – 1944. – 24 черв.; Рад. Україна. – 1944. – 24 черв.
1135. **Про хід** відбудови Хрещатика: (В обкомі КП(б)У) // Київ. правда. – 1952. – 18 трав.
1136. **Проект** нового Хрещатика // Україна. – 1945. – № 2. – С. 9.

1137. **Раева Е.** О практике планирования и застройки Крещатика // Архитектура СССР. – 1952. – № 10. – С. 8–13.
1138. **Рибаків М.** Довга історія короткої вулиці: Хрещатик починався на Козиному болоті // Хрещатик. – 2000. – 3 листоп.
1139. **Рожин І.** По обе стороны Крещатика // Совет. культура. – 1985. – 8 авг.
1140. **Руднів Л.** Думки про новий Хрещатик: [Про проекти нового Хрещатика] // Рад. мистецтво. – 1945. – 14 лип.
1141. **Сабадаш Э.** Как рождался Крещатик // Киев. новости. – 1997. – 20 июня.
1142. **Самченко П.** Погляд у майбутнє: Із зали вист. проектів відбудови Хрещатика : [Проект забудови Хрещатика] // Рад. Україна. – 1946. – 10 серп.
1143. **Сєверов М.П.** Проблема просторової композиції Хрещатика // Вісн. Акад. архіт. УРСР. – 1952. – № 1. – С.13–17.
1144. **Серкіз О.** Хрещатик // Недвижимость Киева. – 1995. – № 11–12. – С. 7.
1145. **Силин О.** Держдуму – знесли. Олександра II викинули на подвір'я, або Таємниці старого і молодого Хрещатика: [Бесіда з засл. архітектором України О. Силиним / Записала М. Жукова] // Україна молода. – 1997. – 2 серп.
1146. **Силин О.** Останній квартал старого Хрещатика // Пам'ятники України. – 1987. – № 5. – С. 25–26.
1147. **Сімзен-Сичевський А.** Історія Хрещатика: [За арх., Лютеран. вул.] // Соціаліст. Київ. – 1937. – № 9. – С. 37–39.
1148. **Сургай О.** Старовинний Хрещатик // Арсеналець. – 1993. – 28 жовт.: іл. – Свідчать арх.
1149. **Урядовий майдан в Києві:** [Конф. з питань планув. міст та забудови Хрещатика] // Київ. правда. – 1945. – 8 квіт.
1150. **Федорова О.** Хрещатик: Фото і комент. // Молодь України. – 1980. – 23 листоп.
1151. **Хинкулов Л.** Хрещатик во времени и пространстве: (Прошлое и настоящее Киева: Очерки) // Радуга. – 1968. – № 11. – С. 153–159.
1152. **Хрещатик** – головна вул. міста: Обговорюємо перспективи реконструкції: Думки, пропозиції, побажання читачів // Веч. Київ. – 1983. – 20, 24, 28, 31 січ.; 3, 7, 14, 22, 28 лют.
1153. **Цикора С.** Вдоль по Крещатику: [О подготовке к завершающему этапу реконструкции центр. улицы Киева – Крещатика] // Известия. – 1986. – 30 нояб.
1154. **Цівірко М.** Поправка в ансамблі Хрещатика // Прапор комунізму. – 1987. – 26 верес.
1155. **Чернышук В.Ю., Процаков Д.В.** Интервью с Крещатика: [Пер. с укр.]. – К.: Политиздат Украины, 1990. – 93, [2] с. – Англ.
1156. **Швидковский О.А.** Некоторые вопросы архитектурно-планировочного решения главных улиц в крупных городах СССР: (На примере Киева, Минска и Днепропетровска) : Автореф. дис. ... канд. архитектуры. / Акад. архитектуры СССР. НИИ градостр.-ва. – М., 1955. – 22 с.

1157. **Щусєв О.** Форум радянського Києва: [Відбудування Хрещатика, архіт. завдання] // Рад. мистецтво. – 1945. – 14 лип.
1158. **Юрчук М.** Архітектурний вернісаж: 25 проєктів забудови Хрещатика // Прапор комунізму. – 1985. – 3 січ.
1159. **Ятко М.** Вул. радості: [Хрещатик до війни, в часи окупації і тепер] // Україна. – 1944. – № 7. – С. 12–15.
1160. **Ящєвський Ч.** Путівник по м. Києву. – К., 1913. – С. 82.
Опис Хрещатика ХХ ст.

Цимлянський провул.

Tsimlyans'ku prov.

Виник на початку ХІХ ст., у серед. ХІХ ст. мав назву Циганський провул.
З 1952 р. – Цимлянський провул.

1161. **Бахтинський (Сенгалєвич Ф.)** По старому Києву. Циганський провул. // Глобус. – 1931. – № 1. – С. 14–15: іл.
1162. **Пономаренко Л.** Як виник провулок [Цимлянський] // Молода гвардія. – 1981. – 10 лип. – (До 1500-річчя Києва).

Чапаєва вул.

Chapaieva vul.

1897–1938 – Святославська вул.
З 1938 р. – Чапаєва вул.

1163. **Для своїх** лет улица Чапаева выглядит неплохо, особенно по вечерам // Недвижимость Киева. – 1997. – № 10. – С. 3.
1164. **Малаков Д.** На вулиці Святославській [з 1938 р. вул. Чапаєва] // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 17. – С. 16–17: іл.
1165. **Мойсєєва Л.** Що тут могло б бути ...: [Вул. Святослав. (нині Чапаєва)] // Веч. Київ. – 1988. – 20 жовт.

Червоних козаків просп.

Chervonych kozakiv prosp.

Виник у 1-й половині ХХ ст. як сполучення вулиць Лугової–Станційної і Городнього тупика, об'єднані у 1961 р. під назвою Червоноказацька вул.
1976–2000 – просп. Червоних козаків

1166. **Вершники** революції: [Свято просп. Червон. Козаків у Києві] // Веч. Київ. – 1987. – 14 груд.
1167. **Терещенко М.** Вершники революції: В нашому місті відбулось свято просп. Червон. Козаків – на честь проголошення Рад. влади на Україні і утворення Укр. РСР // Прапор комунізму. – 1987. – 13 груд.

Червоноармійська вул.

Chervonoarmiis'ka vul.

До серед. XIX ст. була міська застава
З 30-х рр. XIX ст. – Васильківська вул.
1883–1919 – Велика Васильківська вул.
1919–1941 – Червоноармійська вул.
1941–1943 – Велика Васильківська вул.
З 1943 р. – Червоноармійська вул.

- 1168. Косенко А.Я.** Реконструкція р-нов улиц Красноармейской – Горького – Боженко в Києве: (По материалам конкурса) // Стр-во и архитектура. – 1972. – № 9. – С. 1–10.
- 1169. Лавров Д.** Тайна Черепановой горы: [Сейчас р-н Киев. Респ. стадиона] // Киев. новости. – 1997. – 11 янв. – С. 7; 17 янв. – С. 11; 24 янв. – С. 7; 21 февр. – С. 11; 28 февр. – С. 11.
- 1170. Позняк П.** Біля підніжжя Черепанової: [Вул.Червоноармійс.] // Прапор комунізму. – 1983. – 15 лип.
- 1171. Позняк П.** Початок Червоноармійської // Прапор комунізму. – 1988. – 17 черв.
- 1172. Рогоза Б.** Велика Васильківська: Вулиці нашого міста // Хрещатик. – 1997. – 12 квіт.

Червонопрапорна вул.

Chervonopraporna vul.

Виникла у 1-й половині XX ст. як Чапаєвське шосе
1955–1958 – частина вул. Червонопрапорної, що у 1958 р. була об'єднана з
шосе до с. Чапаєвка
(у 1-й половині XX ст. звалася Пирогівський шлях).
З 1958 р. – Червонопрапорна вул.

- 1173. Бахтинський Ф.** Червонопрапорна вул. // Соціаліст. Київ. – 1933. – № 5–6. – С. 48–49.

Чибісова генерала вул.

Chybisova generalavul.

(колиш. вул. Шевченка)

З 1974 р. – Чибісова генерала вул.
Зникла у 90-і рр. XX ст.

- 1174. Табачник Д., Сидоренко О.** Вул. генерала Чибісова: [Ленінгр. р-н] // Веч. Київ. – 1987. – 20 лют.

Чорновола вул.

Chornovola vul.

1857–1923 – Кадетське шосе
1923–1934 – Повітрофлотське шосе
1934–1941 – Героїв стратосфери шосе
1941–1943 – Кадетське шосе
1943–1963 – Повітрофлотське шосе
З 1963 р. – Косіора вул.
сучасна назва – Чорновола вул.

1175. **Махрин В.Д.** Трудности смелого эксперимента: [О реконструкции ул. Косиора] // Стр-во и архитектура. – 1988. – № 10. – С. 1–4.
1176. **Махрін В.Д.** Як забудувати вулицю Косіора? // Веч. Київ. – 1988. – 9 черв.
1177. **На вулиці Косіора:** [Історія вулиці] // Прапор комунізму. – 1989. – 3 лют.
1178. **Позняк П.** Вул. Косіора // Прапор комунізму. – 1983. – 18 берез.
1179. **После капитального ремонта улица Косиора в Киеве станет шестиполосной** // Недвижимость Киева. – 2000. – № 10. – С. 19.
1180. **Яценко Н.** Просп. Косіора // Прапор комунізму. – 1983. – 6 жовт.

Шевцова Івана вул.

Shevtsova Ivana vul.

Виникла у 60-і рр. ХХ ст.

1181. **Сигалов А.** Голова міськвиконкому: [Вул. І. Шевцова] // Прапор комунізму. – 1982. – 11 лип.

Шевченка Тараса бульв.

Shevchenka Tarasa bul'v.

Виник у 30-х рр. ХІХ ст.

1837–1869 – Бульв.на вул. (шосе, або Університетський бульв.)
1869–1919 – Бібіковський бульв.
1919–1941 – Т. Шевченка бульв.
1941–1943 – Ровноверштрассе
З 1943 р. – Шевченка Тараса бульв.

1182. **Впорядкування** бульвару ім. Шевченка в Києві // Архіт. Рад. України. – 1941. – № 3. – С. 46.
1183. **Ігнаткін І.** Бульвар Т.Г. Шевченка // Веч. Київ. – 1953. – 24 берез.
1184. **Лівинський Ф.** Бульвар Тараса Шевченка // Веч. Київ. – 1984. – 21 груд.
1185. **Один квартал бульвару** // Прапор комунізму. – 1988. – 9 груд.
1186. **Позняк П.** Імені Великого Кобзаря // Прапор комунізму. – 1982. – 2 квіт. – (До 1500-річчя Києва).
1187. **Позняк П.** На бульварі Тараса Шевченка: [Історія забудови бульвару] // Прапор комунізму. – 1987. – 11 верес.
1188. **Позняк П.** На оновленому бульварі // Прапор комунізму. – 1986. – 30 трав.

1189. **Пономаренко Л.** Бульвар Тараса Шевченка : [Про одну з найкращих магістралей столиці України] // Робітн. газ. – 1989. – 16 лют.
1190. **Рогоза Б.** Бульвар Тараса Шевченка // Хрещатик. – 1997. – 1 берез.
1191. **Фрис Ф.Я.** Перший київський бульвар // Укр. іст. журн. – 1992. – № 4. – С. 106–108.

Шевченка Тараса пл.

Shevchenka Tarasa pl.

Колишні назви місцевості – Кинь-Грусть, Дача Кульженка
З 1959 р. – Шевченка Тараса пл.

1192. **Позняк П.** Площа Тараса Шевченка // Прапор комунізму. – 1984. – 10 серп.

Шевченка Т.Г. провул.

Shevchenka T.G. prov.

Вперше згадується як Козине болото
1834–1894 – Козиноболотна вул.
1894–1925 – Хрещатицький провул.
З 1925 р. – сучасна назва

1193. **Шендрик Н.** Провулок ім. Т.Г. Шевченка: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1956. – 5 черв.

Шліхтера О.Г. академіка вул.

Shlikhtera Akademika vul.

Виникла у 1-й половині 50-х рр. ХХ ст.
Соцістечко; вул. Нова; вул. Гравійна
З 1961 р. – Шліхтера О.Г. академіка вул.

1194. **Баклан-Кучмаренко В.** Більшовик-ленінець: З славної когорти: [Вул. ім. О.Г. Шліхтера] // Веч. Київ. – 1981. – 16 жовт.

Шмідта Отто вул.

Shmidta Otto vul.

Виникла у серед. ХІХ ст.
У 1866 – згадується під назвою Верхньоюрківська
З 1940 р. – Шмідта Отто вул.

1195. **Шлаен Ал.** Здесь жил ученый: [О великом ученом О.Ю. Шмидте, который жил и учился в Киеве] // Совет. культура. – 1985. – 7 сент.

Шовковична вул.

Shovkovychna vul.

Відома з початку XIX ст.

1803–1834 – Аптекарська вул.

1834–1869 – Шовковична вул.

1869–1919 – Левашовська вул.

1919–1941 – К. Лібкнехта вул.

1941–1943 Горст Весельштрассе

1943–1993 – К. Лібкнехта вул.

З 1993 р. – Шовковична вул.

1196. **Кисляк Г.** Вулицею Карла Лібкнехта // Пам'ятники України. – 1987. – № 4. – С. 22–24.
1197. **Ковалинський В.** Знову – Шовковична: Печерські таємниці // Печерськ. – 2000. – Верес. (№ 9). – С. 7: іл.
1198. **Ковалинський В.** Історія вулиці Шовковичної: Печерські таємниці // Печерськ. – 2000. – Жовт., (№ 10). – С. 7.

Шолом-Алейхема вул.

Sholom-Aleikhema vul.

Виникла у серед. 60-х рр. XX ст.

З 1966 р. – сучасна назва

1199. **Радченко В.** Праздник улицы [Шолом-Алейхема] // Евр. вести. – 1994. – № 7–8. – С. 3.

Шолуденка вул.

Sholudenka vul.

Відома з кінця XIX ст. під назвою Керосинна вул.

З 1961 р. – Шолуденка вул.

1200. **Повниця А.Р.** Зірка Никифора Шолуденка // Комуніст України. – 1982. – № 5. – С. 41–46. – (До 1500-річчя Києва).
1201. **Тимошук М.** Свято вулиці героя: Пам'ять // Прапор комунізму. – 1981. – 29 жовт.
1202. **Цюпа Ю.** Птах пам'яті з Лебедівки // Веч. Київ. – 1982. – 19 серп.

Шутова полковника вул.

Shutova polkovnyka vul.

Виникла у середині XX ст. під назвою Нова

1955–1963 – Чугуївська вул.

З 1963 р. – Шутова полковника вул.

1203. **Корольов В.** Сяйво зірок золотих: [Вул. Шутова, колиш. Чугуїв.] // Веч. Київ. – 1983. – 21 лип.

Юнкерова Миколи вул.

Yunkerova Mykoly vul.

Відома з початку ХХ ст. під назвою Лермонтовська

1955–1984 – Молодіжна

З 1984 р. – Юнкерова Миколи вул.

- 1204.** **Гай І.** Героєві присвячується: [Вул. М.І. Юнкерова] // Веч. Київ. – 1985. – 4 листоп.
- 1205.** **Розен А.** Свято у Пущі-Водиці: [Вул. Миколи Юнкерова] // Веч. Київ. – 1984. – 2 листоп.
- 1206.** **Совик І.** Ім'ям героя названо найкрасивішу вулицю у Пущі-Водиці // Веч. Київ. – 1984. – 21 верес.

Ямська вул.

Yams'ka vul.

Виникла у середині ХІХ ст. як Ямська вул.

Потім – Батієва вул.

З 1944 р. – Ямська вул.

- 1207.** **Науковий** звіт про іст.-культурну інвентарізацію вул. Ямської // Наук. арх. Музею історії Києва, 1983.
- 1208.** **Островський А.** Що можуть ковалі: [Вул. Ямська] // Пам'ятники України. – 1984. – № 1. – С. 18–19.
- 1209.** **Пляшко Л., Петропавловський А.** Забута назва // Веч. Київ. – 1983. – 3 черв.

Ярославів вал вул.

Yaroslaviv Val vul.

1037–1838 – Ярославів Вал вул.

1838–1869 – Велика Підвальна вул.

1869 – Ярославів Вал вул.

1869–1923 – Велика Підвальна вул.

1923–1928 – Х. Раковського вул.

1928–1941 – К. Ворошилова вул.

1941–1943 – Велика Підвальна вул.

1943–1957 – К. Ворошилова вул.

1957–1963 – А. Полупанова вул.

1963–1977 – Велика Підвальна вул.

З 1977 р. – Ярославів Вал вул.

- 1210.** **Ивашко Ю.** Малоизвестные факты из истории “самой фантастической в мире улицы” [Большой Подвальной (теперь Ярославов Вал)] // Недвижимость Киева. – 1998. – № 18. – С. 11. – Киев. старина.
- 1211.** **Ігнаткін І.** Вул. Ворошилова [Полупанова]: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1953. – 19 верес.

1212. **Омельчук Ю.** Ярославів Вал: Вулиці нашого міста // Хрещатик. – 1997. – 18 січ.
1213. **Пергаменщик Б.** Где проходил Ярославов вал: [Из истории ул. Большая Подвальная] // Радуга. – 1968. – № 2. – С. 117–122.
1214. **Позняк П.** На Ярославому валу // Прапор комунізму. – 1989. – 15 груд.

Ярославська вул.

Yaroslavs'ka vul.

Відома з ХУІІ ст. як Біскупська

Сучасна Ярославська вул. прокладена після пожежі на Подолі у 1811 р.

1215. **Позняк П.** Ярославська вул. // Прапор комунізму. – 1984. – 1 черв.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Абарбарчук С. 597, 831, 922, 923,
997, 998

Авраменко О. 548

Агуф М.М. 828

Алгазінов К. 443

Александра Федоровна, государыня
(121)

Александров О. 168

Альошин П. 1042

Анатольев С. 993

Андреев К. 1

Андрієнко Л. 169

Анохін І. 718

Антоненко В. 697

Антонов А. 1043

Ануфриева О. 427

Артюшенко В. 549

Арченко Л. 803

Асеев Ю. [Асеев Ю.С.] 280, 739,
975

Асталош Є.С. 281, 598

Ашпіс Н. 1044

Баженов Т. 554

Баклан-Кучмаренко В. 1194

Бакланов Н. 833, 550

Бакун О. 282

Бараневич Л. 83

Барзилович С. 956

Барсов І. 233

Бахтинський (Сенгалеви́ч Ф.). 103,
394, 668, 719, 1161, 1173

Баштас В. 720

Безверхий М.Д. 1039

Безпалый В. 428

Бергельсон Н. 429

Бернштейн Л.Ю. 203

Белая О. 283

Быковская Н. 234

Былинкин Н. 1045

Білик М.І. 284

Білик О. 31

Білокінь С.І. 430, 624, 736, 869–871,
(874)

Більський Е.А. 170

Блинов А. 171

Бліфельд Д. 609

Богданов І.О. 102

Богорад Я. 1046

Богусевич В. 285

Божко С. 146

Бондаренко Р. 551, 593, 623, 625,
685, 728, 761, 782, 903, 1047

Бондаренко С. 286, 395

Борисов М. [Борисов Н.] 396, 1048

Борисюк Н. 397

Боровик Ф.І. 204

Бородюк Н. 119, 375

Боряк Г. 431

Брайчевський М.Ю. 287, 740

Браславец А. 576

Бречак І.М. (257)

Бровченко Л. 205

Будиловский М. 172

Будкевич Б. 1050

Будкевич В. 626

Будько З. 50

Бураківська М. 51, 206, 552

Бурчинська Л. (438)

В.Л. 1051

Вакулишин С. 147, (151)

Валюс Г. 207

Варламов А. 432

Велюнський Ю. 553

Вержибицький Н.Н. 173

Вероцкий В. 398, 615, 797, 963
Вилинская Л. 433
Витлазов М. 235
Вітченко К. 436
Власов О.В. [А.] 1052–1054, 1075,
(1090)
Вовк А. 208
Вовченко И.А. 236
Волинський С. 642, 647
Волк Н. 288
Волков С. 584
Волобуев М. 84
Волод З. 834
Волошин Я.М. (438)
Вольська В. 351, 399
Воляник Н. (330)
Воскресенский В. 400

Габер М. (110)
Гай І. 289, 401, 863, 1204
Галайба В. 237
Галега В. 238
Галешко Р. 402
Галл А. 439, 835, 964
Гальвин А. 290
Гамалій Д. 85
Гейко О. 821
Герасименко Г.С. 86
Гермоненко Г.Г. (256)
Гесте В. (619)
Гирич І.Б. 5
Гітельман М. 1055
Говоркова В.И. 543
Голик М. (175), (176)
Головко А. (657)
Головко Г. 1056
Головонівський С. 1058
Голосов В.А. 1059
Голуб Є.М. 376
Гончаренко Э. 347

Горбик В. 593, 610
Гордеев С. 52
Гордон Д. 836
Григоренко В. (378)
Григорьев К. 554
Гриценко А. 174
Гродзінський А. 441
Грузин В.М. 442, (627), (1123)
Грушко А.Г. 120
Гуйда М.Є. 555
Гуреїв О. 906
Гуров П.Г. 210
Гусев О. 211, 1061
Гусев В. 925
Гутнов А. 556

Давидова А. 368
Данков В. 6
Данькевич І.П. 377
Дацюк Л. (380)
Дверницький А. 291
Дерев'яно Л. 104, 352
Деркач В. 629
Десятников Д. 212
Диба А. 403
Дивак М. 1036
Дивишек С. 7
Дімаров А. (679)
Дмитерко Л. 55
Дмитрієнко М. 994
Дмитров Л. 1063
Добровольский А.В. 1052, 1065–
1069
Довгалюк І. 239
Долженко Г. 1070
Доля М. 292
Донської Д. 87, 88, 957, 1071
Доценко Р. 1072
Драбкін І. 443
Дранник Г. 123

Драч І. (679)
Дригалкін В. 124
Дрозд В. 293
Друг О. 792, 1073
Друзь Ю. 866
Дубанін С. 444
Дубелір Г.Д. 445
Дубенко Н. 149
Дубина К. 1074
Дубинський М. 56
Духновський І. 89
Дятлов В.А. 861

Євреїнов Ю.Н. 828

Євсєєв Є. 938
Єжов В.І. [Єжов В.] 294, 447, 837
Єленський М. 448
Єлізаров В.Д. 1053, 1075
Єлін Ю. 150
Єремєєв І. 660
Єрофалов Б. 772, 681

Жаловага Л. (329)
Жариков М.Л. 9, 295
Жолдак Б. 557, 805
Жукова М. (145)

Заболотна А. 151, 1077
Заболотнюк Г. 449, 953
Завадський Є. 450
Заваров О. 144
Зайцев Ю. 776
Закревський В. 1078
Заманська О. 940
Замаско О. 1079
Западня В. 404
Зарецький В.І. 451
Засєда Л. 105, 558
Заталокін О.П. 378

Захаркевич С. 57
Захаров В. 867
Захарченко В.І. 106
Збанацький Ю. (679)
Згурський В.А. 10
Злобін В. 669
Зорін Я. 766, 780
Зубанич Ф. 1082
Зубарева В.Н. 452

Ивашко Ю. 12, 240, 241, 297, 453,
616, 708, 737, 793, 858, 872, 913,
914, 926, 973, 1009, 1014, 1037,
1038, 1083, 1210
Ильєнко Ю. (673)
Ильяшенко А. 465
Иноземцева А.С. 379

Ивакін Г.Ю. 454
Иванов А. 1084
Иванченко К. 178
Иванченкова Л. 659, 692, 988
Ивлева Л. 107, 298
Игнатенко О. 299
Игнаткін І.О. 630, 838, 1085, 1183,
1211
Ілляш І. 179
Ілляшенко Е. 455
Ільченко З. 405
Ільченко О. 941
Ільчук М. 58
Істомін М. 242

Кадомська М. (627)
Каленич О.Є. (438)
Кальницький М. 300, (446), 456,
596, 631, 670, 736, 772, 1020
Кальяк Т. 809
Канивець М.Я. (53)
Капустянська Н. 13

Караваєв В.О. (997)
Карадаш С. 355
Каракіс Й. 942
Карлик О. 658
Карпова Н. 349
Карсим М. 153
Касаткін К. 773, 943
Касьянов О.М. 457, 1087, 1088
Кибиш Т. 91
Килессо С.К. 1022, 1090
Кирилов К. 768
Кирилук М.П. (375), 380, 381
Кириченко В.А. 180
Кисленко В. 301
Кислий Д.М. 406
Кисляк Г. 1196
Киянський Д. 302, (454), 459–462,
798
Кіпоренко М. [Кипоренко М.] 154,
369, 700
Клеткина Г.С. (53)
Клименко Д. 60
Клинченко Т. 645
Коваленко А. (254)
Коваленко В. 243–245, 1091, 1092
Коваленко Н.В. 463, 741
Ковалинський В.В. 246–251, (256),
464, 698, 701–703, 729, 730, 839,
949, 965, 1093, 1197, 1198
Коваль В.С. 294, 465, 466
Коваль Г. 213
Коваль І. 61, 303, 407, 585, 880, 901,
1094, 1095
Коваль М.В. 1096
Ковтун Ю. 706
Кожурин С. 467
Козак С. 559
Козинец С. 916
Козлова Г. 214
Колесникова Э.П. 881
Колинько В. 62
Коломиец Н.С. 1097, 1098
Коляда Ю. 382, 383, 468, 672, 999
Комаровский А.В. 840
Кондель Н. 1099
Кононко Г. 469
Константинова Т. 181, 652
Копоровський Г. 882
Корецкий А. 32
Коробков В. (202)
Король Я. 470
Корольов Б.І. 203
Корольов В. 607, 1203
Косенко А.Я. 471, 1168
Костильов М.П. 754
Костюк Е. 1100
Кочнев Д. 215
Кравченко В. 63
Красинский С.В. 304
Кременчугська О. 995, 1040
Крештофов І.М. 305, 306
Кропивницький О. (458)
Кудрицький А.В. (437), 472
Кузнецова Т. 580
Кузьменко В. 560, 604, 781, 822
Кулага Г. 182
Кулеба В. 473, 948
Кухаренко Р. 155, 662
Кучер В. 774
Кушнерьова Г.П. 64
Кушнір Л. 15
Лавров Д. 841, 1169
Ладний В. [Ладный В.] 799, 883
Лебедев Г.А. 1059, 1065
Лебединцев П. (246)
Левчин Р. 292
Лекарь Б.Г. 384
Леліков М. 475
Леонидов Ю. 474

Лесневський Ю. 952
Либєга В.А. 881
Липницький А.Л. 905
Листопаровий С. (330)
Лівинський Ф. 1184
Лівшиць М.Н. (444), 476, 599, 830,
959, 966, 986
Лободін П. 65
Логвін Н. 967
Лузан Ф. 920
Лукьяненко В. 884
Лушников Л. 127
Любимов В. 735
Людевіг К.К. 693
Люта Т.Ю. 5

Макаров А. 1104
Максимов Г. 815
Максимович М.А. 307
Малаков Д. 356, 478, 586, 756, 764,
1105, 1164
Малахов В. 561, 562, 614, 709, 742,
823, 873, 921, 968, 974, 1024
Малаш М. 66
Малашенко В.І. 479
Маліновський А.І. [Малиновский
А.] 816, 1052
Малоземов І.І. (1090)
Мамакін Ю. 1106
Мамуня В. 695
Мартінович І.І. 480
Мартич Ю. 1025
Марченко І. 409
Мар'яненко О. 33
Матвєєв А. 779
Матушевич А.О. 108–111, 481
Махлін Я. 673
Махрін В.Д. [Махрин] 34, 112, 482,
483, 842, 1175, 1176
Мелешко Н.М. 252

Микитенко О. (326)
Миколайчук О. 410
Миронець Н.І. [Миронец Н.И.] 484,
504
Миронов М. 984
Миронович А. 875
Михайленко В. 969
Михайленко І.В. (219)
Михайленко К. 93, 411
Михайлов В. 144
Михайлов М. 649
Мицик Ю. 36
Мілецький А.М. 485
Мірошнін. 57
Мовчан І.І. 128
Могилевський В. 548
Моїсєєв Г. 68
Мойсєєва Л. 1165
Молодцева Н. 680
Моложанов Ол. 113, 115
Молчанов В. 1114–1117
Моргаєнко П. 657
Мотлях П. (9), 37, 156, (197), 308,
(750), 787, 996

Намакштанська Н.З. 488
Нарбут (624)
Насиров М. 38
Натанов Б. 777, 1026
Нельговський Ю. 617, 643, 663, 757
Нечитовський Г.Г. 186
Никипелов В. 220, 221, 489, 844
Нифонтов А.В. 187
Ніжинський М. 370
Ніколаєв А. 490
Новак Б. (64), 95, 108, 129, 157, 357
Новак О. 40, 1027
Новиков Ю. 845

Облога П. 41

Огородник М. 753
Одинец М. 42, 581, 611
Олегова З. (1085)
Олександр II (703), (1145)
Олександрова Т. 915
Олтаржевська Л. (555)
Ольховий Я. 1119
Омельченко В. 43, 51, (170), (173),
    (204), 206, 412, 1028
Омельчук Ю. 1212
Орел А. 310
Осипова Л. 131, 190, 222, 253, 311,
    358, 371, 385, 413
Островський А. 1208

Павленко М. 312
Павлюк П. 98
Пантюхов И.И. 313
Панч П. 1121
Парійський С. 563
Пархоменко В. 17
Пархоменко І.В. 874
Паскевич Ю.А. 191, 200, 314
Пастернак А. 414
Пергаменщик Б. 934, 1213
Перунова Н. 620
Петренко М. 767
Петров І. 564
Петров Н.И. 159
Петров Я. 44, 70, 99, 109, 132, 160,
    192, 223, 255, 315, 359, 372, 386,
    415
Петрова Л. 316, 605
Петрова О. 1123
Петрова С. 360
Петропавловський А. 1209
Петрушенко П.К. 1052
Писанська В. 600
Писаренко Ю.Г. 128
Піаніда Б. 565

Півненко А. 71
Пільгук Н. 876
Піскова Е. 967
Плотникова И. 317, 566
Пляшко Л. 318, 1209
Повниця А.Р. 1200
Погорелова Н. 832
Подмогильний М.В. 110
Позняк П. 100, 161, 162, 193, 225,
    260–265, 320–324, 387, 411, 416–
    418, 493–496, 567–571, 587, 588,
    590, 594, 595, 601, 602, 618, 619,
    632–635, 644, 646, 649, 654, 656,
    664, 665, 674, 678, 683, 687, 688,
    689, 696, 704, 705, 710, 711, 721,
    724, 731, 733, 738, 744, 745, 758,
    759, 762, 763, 765, 771, 783–786,
    788, 789, 794, 800, 811, 813, 817,
    818, 846–848, 859, 860, 865, 877,
    878, 893, 895–897, 904, 907, 909,
    910, 912, 924, 927, 928, 935–937,
    939, 951, 960–962, 970, 978, 983,
    987, 989, 990, 1003, 1004, 1011–
    1018, 1021, 1029, 1030, 1125–
    1130, 1178, 1186–1188, 1192,
    1214, 1215
Поклад Д.П. 111, 112
Поліщук В.І. 849, (1090)
Пономаренко В. 19
Пономаренко Л.А. 45, 134, 266, 267,
    325, 383, 388, 389, 468, 497–510,
    517, 547, 582, 583, 591, 612, 672,
    684, 741, 812, 850, 851, 886, 887,
    918, 929, 944, 979, 981, 991, 999
Приймак Б.И. (1090)
Прилепська С. 825
Присяжнюк В. 194, 268
Прокопчук С. 1005
Прощаков Д.В. 1155
Пушкін О. (251)

Радченко В. 1199
Раева Е. 1137
Ранчуков О. 804
Ретнів М. 888, 889
Рибаков М.О. 23, 24, 46–48, 72, 73,
113, 135–137, 164, 269, 514, 515,
592, 1138
Різник О. 497, 498, 516–519
Рогоза Б. 520, 636, 690, 930, 1001,
1033, 1172, 1190
Рожин И. 1139
Розен А. 712, 1205
Ройтман А. 746
Романюк Г.М. 326
Руднев Л. 1140
Рудник В. 829
Рузінова Л. 985
Русова А. 196
Руссаковський М.Ю. 197

Сабадаш Э. 1141
Савчук Г. 521
Сагайдак М.А. 327
Сакова-Харлан И. 328
Саласін К. 74
Салій І.М. 329–331
Самійленко О. 522
Самойленко В. 747
Самойленко Н. 138
Самойловський І.М. 270, 613
Самченко П. 1142
Сандул В. 755
Свичколап Н. 770
Седак І.М. 198
Седанов О.П. 271, 523
Сементовський Н. 18
Сенюк-Шевчук О.А. 281
Сергієнко П. 713
Серпієвська О. 75

Северов М.П. 1143
Сигалов А. 524–528, 791, 806, 982,
1181
Сидоренко О. 606, 778, 992, 856,
857, 1014, 1174
Силін О.П. 272, 332–334, 748, 1145,
1146
Симакович Г. 76
Синельников І.[И.] 229, 335
Синельщиков И. 199
Синицький Б. 273
Сімзен-Сичевський А. 795, 1147
Сіренко І. 43, 412
Січкарук О. 1041
Скаковський Й.М. 505, 591
Скибицька Т. 722, 796
Скирда Т. 363
Скоморовський Р. 52
Скорик Л. 336
Скоробагатько С. 801
Скоропадська В. 139
Скуленко І. 391, 419, 572, 686, 732,
908, 931, 955, 1008
Скуратовський В. 529
Славинський М. 77
Слуцкий Г.М. 200, 314
Слюдикова Т. 530, 734
Совик І. 1206
Соколов В. 717
Солдатіч А. 364
Соленик Л. 650
Соловійов В. 637
Сочин П. 141
Стакозов В. 977
Стецюк К. 932, 1034
Сургай Г. 898
Сургай О. 274, 338, 826, 1148
Суховєєв В. 802
Сьєдин А.В. 421

Табачник Д. 778, 856, 857, 1174
Таїров (985)
Таран А. 853
Таранченко М. 573, 640, 714
Тарнавська М. (1072)
Татаренко М. 339
Терещенко М. 201, 902, 946, 1006,
1167
Тимошенко В. 890
Тимошук М. 769, 1201
Тимченко Ж. 953
Титов М. 142
Ткаченко Ю.К. 114
Ткачиков І. 350, 1007
Товкач М. 202
Товстенко Т.Д. 340, 341, 891
Токарь Л.К. 111
Толочко Л.І. [Л.И.]. 342, 621, 622,
807, 808, 1019
Толочко П. 670
Толченнікова К.М. 275
Трегубова Т.А. 276, 643, 681, 691,
725, 728, 749, 790

Федоренко М. 166
Федорів В. 535
Федорова Л. 631
Федорова О. 1150
Федорченко І. 854
Фещенко О. 536, 919
Фомін В. (458)
Фрис Ф.Я. 1191
Фросевич Л. 232, 855

Хаустов П. 115, 819
Хинкулов Л. 1151
Хміль Г.В. 463
Холоденко А.І. 26
Холостенко М.В. 537, 1035

Цваль Є. 27
Цельтнер Є. 538
Цикора С. 574, 1153
Цівірко М. 660, 1154

Червинский В. 278
Чередниченко В. 541
Черненко М. 716
Чернищук В. 589
Чернов А. 343
Чернышук В.Ю. 1155
Чернявський М.В. 143
Чечик З. (446)
Чижев Ф. 28, 542
Чирва А. 899
Чіпко М. 947
Чорний М. 651
Чудновська І. 715

Шандра В. 900
Шапошникова Н. 911
Шарапов В.М. 102
Шаталов П. 80
Швець О. 365, 424
Швидковский О.А. 1156
Шевченко В.П. 344, 749–752
Шендрик Н. 1193
Шестаков В.Ф. 543
Шило М. 144
Шилова Т.А. 881
Шлаен Ал. 1195
Шлєнский Д. 576
Штейнберг Я. 81
Шулькевич М. 544, 577, 638, 641,
827, 879, 971
Шумов В. 279, 545

Щербина В.І. 117, 546, 667, 917,
980

Щербина Г. 608, 610, 726, 727, 760,
932

Щусєв О. 1157

Югов В. 82

Юн А. 345

Юр'єв М. 894

Юрченко П. 537, 820

Юрченко С. 1032

Юрчук М. 578, 1158

Ягольник А. 810

Якименко О. 579

Яковенко А. 266, 508, 981

Яковенко В. 29

Яковлев А. 30, 346

Яковченко С.А. 1031

Ямпольський Є. 167

Яременко Ю. 972

Яремчук Г.Ф. (218)

Ясинський Я. 103, 118

Ятко М.М. 367, 1159

Яценко Н. 1180

Ящевський Ч. 1160

Savchuk G. 521

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ КНИГ ТА СТАТЕЙ

Академгородок в Ново-Беличах 145
Андріївський узвіз, Боричів тік 426
Ансамбль Урядової площі в Києві 814

Благоустрій р-нів 2
Будівництво і архітектура Української РСР (1917–1957 рр.) 1049

Вершники революції 1166
Відродження назв вулиць 434, 435
Владимирську горку лепили из Ольгинской улицы 3
Володимирська 627
Впорядкування бульвару ім. Шевченка 1182
Вулиці м. Києва (1931 р.) 4
Вулиці Києва: Довідник 437, 438
Вул. Абая у Києві 775
Вул(иця) Велико-Володимирська в Києві 628
Вул. Івана Огієнка 862

Где эта улица? 440
Головна вул. 1057
Горка на ремонті: [Владимир. спуск] 639
Громадське обговорення проекту забудови Хрещатика 1060

Дарницький р-н за годы семилетки 53
Дарницький р-н м. Києва 54
25 років Мінському р-ну міста Києва 175, 176
День народження головної вулиці міста 1062
Діла і турботи молодіжного 148
Ділова Оболонь 177
Ділять Київ на округи 8
Для своїх лет улица Чапаева виглядит неплохо 1163
До підсумків конкурсу по проектах планування і забудови Хрещатика 1064
Довідкові матеріали: Короткий екон.-стат. огляд госп. і культ. розвитку [Рад.] р-ну 353
Доклад по вопросу образования из поселков Верхней и Нижней Соломонок 121
Доклад по вопросу присоединения к г. Киеву предместий: Верхней и Нижней Соломонок 122
Доклад председателя комис. по урегулированию вопроса о Паньковской даче 707
Древние киевские урочища – Щекавица и Кожемяки 348

Єврейські адреси Києва 446

З днем відродження, Хрещатику! 1076

За сорок великих літ 125

Залізничний р-н міста Києва 126

Заметки по истории возникновения ... бесконтрольных огородов на Приорке и Куреневке 296

Застройка Крещатика. Генплан 1080

Здание поперек Крещатика стоять не должно? 1081

Зодиакальний атлас Києва 11

Імени Дружбы народов: [Площадь] 699

Іменем Грушевського 682

Іменем ученого: [Просп. акад. Глушкова]. 655

Імені Леніна 1023

К наименованию Мало-Владимирской улицы улицей П.А. Столыпина 661

К присоединению к Киеву с. Шулявки 354

К сооружению Петровской аллеи 892

Квартали біля озер 90

Київ и его предместья 14

Київ: Названі їх іменами. 458

Київська старовина: Сторінка про Київ і про киян 59

Київський міськ. голова запропонував внести вул. Хрещатик до реєстрів ЮНЕСКО1089

Комплексний план социально-экономического развития Днепровского р-на 92

Крещатик, или святое место 1101

Кроки зростання: [Моск. р-н столиці України] 216

Магістраль понад Славутичем 477

Майбутній Хрещатик 1103

Мінський р-н столиці святкує 25-річчя 183

Мінський р-н: [Сторінки історії] 184

Місто герой, трудівник і творець 185

Московська вул. 824

Московський р-н м. Києва 217, 218

На будівництві Хрещатика 1118

На вулиці Косіора 1177

На вулиці Саксаганського 933

На площі Льва Толстого 1002

На площі Слави 950

На старейшей площади. 743

На Центральному перехресті 843

Назви вулиць змінено 486
Найменовано нові вулиці 487
Найтихіший будинок 94
Науковий звіт про іст.-культурну інвентарізацію вул. Ямської 1207
Нова Троєщина. 39
Нові житлові р-ни Києва 130
Нові житлові р-ни Києва: Воскресенський, Комсомол., Лісний 96
Нові житлові р-ни Києва: Микіл. Борщагівка 158
Нові житлові р-ни Києва: Оболонь, Мінське шосе, Вишгород., Виноградар 188
Нові житлові р-ни Києва: Русанівський, Березняки 69
Нові межі р-нів [Києва] 16
Нові риси старого Подолу 309
Новые имена улицам 491
Новь древнего Киева: [Минск. р-н] 189
Новь древнего пути 885

О наименовании некоторых улиц и площадей в Киеве 492
Одеська пл. 864
Один квартал бульвару 1185
Окраси міста на Дніпрі 97

Первый массовый выход киевлян на работу по расчистке Крещатика 1122
Перлина Києва – древній і вічно юний Печерськ 254
Печерськ 257
Печерськ сьогодні. 256
Печерський р-н. 258, 259
Площа імені Брежнєва 958
По рідному р-ну 224
По рідному р-ну: Короткий екон.-стат. огляд госп. і культ. розвитку [Рад.] р-ну 361
Повернути забуте ім'я 677
Подол древний и современный 319
Положение Совета Министров о присоединении к г. Киеву смежных с ним поселков 133
После капитального ремонта улица Косиора в Киеве станет шестиполосной 1179
Присоединение к городу Демиевки 226, 227
Про впорядкування найменування площ, вулиць та провулків м. Києва 511
Про перейменування вулиць у Києві 20
Про першорядні заходи щодо реконструкції вулиці Хрещатик 1133
Про повернення іст. назв, найменування та перейменування площ і вулиць у м. Києві 21
Про проектування забудови вул. Хрещатика 1134
Про хід відбудови Хрещатика 1135
Проблеми. Про хід мікрорайону 954

Провул. Чеслава Белінського у Києві 603
Проект нового Хрещатика 1136
Проект-68. Інститут Києвпроект: Жилой масив Беличи 163
Пропонуються назви 512
Протокол засідання Київського ...ком. [О переименовании улиц ... г. Киева] 513

Радісні перспективи: [Харк. масив] 390
Радянський р-н [Києва] 362
Растет Оболонь 195
Реконструується площадь 852
Реконструкція Хрещатика 1120
Ростуть Київські Теремки 228

Свято вулиці Січневого повстання 945
Слово до земляків-киян 337
Слово про нашу Дарницю 78
[Соломенський р-н] 140
Справочник кратчайших расстояний по улицам Киева 531
Сьогодні і завтра масиву: [Виноградар] 420

Теремки-II 230

У виконкомі Київської Міськради ... : [Про впорядкування вулиць та майданів] 532
Указ Президії Верховної Ради: Про утворення у місті Києві Ватутін. і Харків. р-нів 25
Улиця, переименованная в пятый раз 666
Улицы, переулки, площади, проезды и спуски Старокиевского р-на 373
Улицы, переулки, площади, проспекты Московского р-на 231
Улицы, переулки, площади, проспекты Харьковского р-на 392
Улицы, переулки, площади, спуски, проспекты Шевченковского р-на 422
Улицы, переулки, проспекты, площади Ватутинского р-на. 49
Улицы, переулки, проспекты, площади Днепровского р-на 101
Улицы, проспекты, площади Дарницкого р-на 79
Урядовий майдан в Києві 1149
Учора у Мінському р-ні відкрито просп., названий на честь Героїв Сталінграда 653

Хрещатик – головна вул. міста 1152

Цікаві факти Старокиївського р-ну 374
Цікаві факти Шевченківського р-ну 423

Часів сполучна нить: [Про Андріїв. узвіз] 575
Чому в Києві нема вулиці Бориса Грінченка? 679

Шевченківський р-н міста Києва 425

[Шулявський р-н] 116

Як ще селом була Шулявка 366

ОСНОВНІ СКОРОЧЕННЯ

АН – Академія наук

ВВВ – Велика Вітчизняна війна

ДВРЗ – Дарницький вагоно-ремонтний завод

Діпроцивільпромбуд – Державний інститут проектування цивільно-промислового будівництва

КП(б)У – Комуністична партія України

Міськвиконком – Міський виконавчий комітет

НАНУ – Національна академія наук України

РК КПУ – Районний комітет Комуністичної партії України

УНІАН – Українське національне інформаційне агентство новин

УРЕ – Українська Радянська енциклопедія

УРСР – Українська Радянська Соціалістична Республіка

ЦДА – Центральний державний історичний архів

ОСНОВНЫЕ СОКРАЩЕНИЯ

Госавтодорнии – Государственный автодорожный научно-исследовательский институт

НИИ – Научно-исследовательский институт

СССР – Союз Советских Социалистических Республик

Додаток

СУЧАСНІ РАЙОНИ

1. Голосіївський
2. Дарницький
3. Деснянський
4. Дніпровський
5. Оболонський
6. Печерський
7. Подільський
8. Святошинський
9. Солом'янський
10. Шевченківський

ЗМІСТ

Передмова	5
1. Загальні праці	6
2. Райони	8
Ватутінський	8
Дарниця	9
Дніпровський	10
Жовтневий	12
Залізничний	13
Ленінградський	14
Мінський	15
Московський	17
Печерський	19
Подільський	22
Гончарі–Кожум'яки	25
Радянський	25
Старокиївський	26
Харківський	27
Шевченківський	28
3. Вулиці	30
Загальні праці	30
4. Вулиці. Площі	36
Іменний покажчик	100
Алфавітний покажчик назв книг та статей	109
Основні скорочення	114
Основные сокращения	114
Зміст	115

INHALT

Perface	5
Distrscts and streets	6
1. General works	6
2. Districts	8
Vatutins'kyi	8
Darnytsia	9
Dniprovsky.....	10
Zhovtnevyi	12
Zalianychnyi	13
Leninhrats'kyi	14
Mins'kyi	15
Moskovs'kyi	17
Pechers'kyi	19
Podilsky	22
Honcary-Kozhumiaky	25
Radians'kyi	25
Starokyivs'kyi	26
Kharkivs'kyi	27
Shevchekivskyi	28
3. Streets	30
General works.....	30
4.Streets, Squares	36
Personalities	100
Index of books and articiel titles	109
Abbreviations	114
Inhalt	115